

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “ติดตามและสังเคราะห์การเปลี่ยนแปลงจากการ
ดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC”

(Monitoring and Analysing the Change Occurred after
the Operation of the “Bumbad Tuk Bamrung Suk
under the ABC Pattern” Project)

โดย

นายจาดูร อภิชาติบุตร และคณะ

สิงหาคม 2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “ติดตามและสังเคราะห์การเปลี่ยนแปลงจากการ
ดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC”

(Monitoring and Analysing the Change Occurred after the
Operation of the “Bumbad Tuk Bamrung Suk
under the ABC Pattern” Project)

คณะผู้วิจัย

นายจาตุร อภิชาติบุตร

นางสาวจริยา แสงราม

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยนักวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทั้งนี้โครงการดังกล่าวได้ดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัด โดยให้แต่ละจังหวัดคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายอำเภอละ 1 ตำบล และเพื่อให้การดำเนินโครงการในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้กำหนดให้มีทีมงานคณะหนึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่พื้นที่และให้ดำเนินการแบบคู่ขนานกันไปกับการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตาม ศึกษาปัญหาอุปสรรคและความริเริ่มของพื้นที่ เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อจังหวัด และส่วนกลางในการให้การสนับสนุนโครงการฯ รวมทั้งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของจังหวัด การสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด และการบูรณาการงานของจังหวัด

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการติดตามแบ่งเป็นการบรรยายให้ความรู้ การจัดทำแบบสอบถาม และการติดตามในพื้นที่ ซึ่งการติดตามในพื้นที่ได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกับทีมงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน รวมทั้งการติดตามในพื้นที่ โดยการดำเนินการดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป และแบ่งพื้นที่ในการติดตามออกเป็นกลุ่ม A กลุ่ม B กลุ่ม C ตามการกำหนดของกระทรวงมหาดไทย

จากการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 – เดือนเมษายน 2556 พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยวิเคราะห์ได้ 2 เรื่อง คือ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของรูปแบบการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการระยะต่อไปโดยกระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีการประชุมจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อมอบนโยบายในการดำเนินโครงการระยะต่อไป การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การค้นหาชาวบ้านต้นแบบ/ตำบลต้นแบบ/อำเภอต้นแบบ การค้นหา best practice เพื่อถอดบทเรียน การหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน การสนับสนุนบทบาทของนายอำเภอในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในพื้นที่ รวมทั้งการมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลโครงการฯ

ABSTRACT

The Bumbad - Tuk Bumrung - Suk with the ABC Pattern Project is under the collaboration of the four Departments of the Ministry of Interior : Department of Provincial Development, Department of Community Development, Department of Local Administration and Office of the Permanent Secretary, and the Thailand Research Fund (TRF). With the academic support from TRF, the Project has been carried out in 76 provinces in Thailand. In every province, one Tambon (sub - district administration) has been selected from each district to be the target - area of which the Project will use the household accounts as a tool for the community development. To start the project, the governors set up principal working teams comprising selective efficient officers from various departments and private sectors to implant the household account facilities in the target areas. While the MOI works at the policy level, the teams do it at the operation level. They monitor and supervise the sub - operation teams to ensure that the Project will be carried out successfully. With the network covering all administration levels, MOI - upstream to village - downstream, the authorities at all levels could receive progressive reports, recommendations, problem - solving patterns and etc.. The changes have been observed closely in the scope of effectiveness of budget expenditure, good governance and efficiency of public administration in the area.

Since May 2015 till May 2016, the project implementation has been followed up by means of lecture giving, questionnaire handing out, focus group consulting and field visiting according to the planned schedule. The implementation itself has been divided into consecutive phases namely (1) the period prior to the launch of the project (2) the first six months after the project started (3) the period after the sixth month of the implementation. The researchers adapted 3 classes for the target areas in monitoring the progress of the Project namely: Class A - very good, Class B - good and Class C - fair.

After the project has been carried out for a year, significant changes could be obviously observed in the working patterns of the government agencies in the target areas and also in the learning processes of the local administrators and local people. Furthermore, the researchers provided MOI with several constructive suggestions for further implementation so as to establish sustainable community development and fulfill the primary engagement of the Ministry of Interior according to its traditional motto " Bumbad - Tuk Bumrung Suk".

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทั้งนี้โครงการดังกล่าวได้ดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัด โดยให้แต่ละจังหวัดคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายอำเภอละ 1 ตำบล และเพื่อให้การดำเนินโครงการในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้กำหนดให้มีทีมงานคณะหนึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่พื้นที่และให้ดำเนินการแบบคู่ขนานกันไปกับการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตาม ศึกษาปัญหาอุปสรรคและความริเริ่มของพื้นที่ เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อจังหวัด และส่วนกลางในการให้การสนับสนุนโครงการฯ รวมทั้งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของจังหวัด การสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด และการบูรณาการงานของจังหวัด

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการติดตามแบ่งเป็นการบรรยายให้ความรู้ การจัดทำแบบสอบถาม และการติดตามในพื้นที่ ซึ่งการติดตามในพื้นที่ได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกับทีมงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน รวมทั้งการติดตามในพื้นที่ โดยการดำเนินการดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป และแบ่งพื้นที่ในการติดตามออกเป็นกลุ่ม A กลุ่ม B กลุ่ม C ตามการกำหนดของกระทรวงมหาดไทย

จากการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 – เดือนเมษายน 2556 พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนี้

ก่อนเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	ภายหลังเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
1. รูปแบบการทำงาน 1.1 หน่วยงานในพื้นที่แต่ละหน่วยต่างปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานตนเอง ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่มีความซ้ำซ้อน และแก้ไขได้ไม่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ 1.2 สกว. เป็นผู้ดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่โดยประสานความร่วมมือกับแต่ละจังหวัดที่จะทำการวิจัย และเริ่มดำเนินการที่ละจังหวัด	1. รูปแบบการทำงาน 1.1 หน่วยงานในพื้นที่แต่ละหน่วยเริ่มมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยมีการหารือร่วมกันในการแบ่งภารกิจหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทำให้การทำงานในพื้นที่มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่มากขึ้น 1.2 สกว. ได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยและทำให้เกิดงานวิจัยเชิงพื้นที่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และขับเคลื่อนโครงการไปพร้อม ๆ กัน โดยให้แต่ละจังหวัดคัดเลือกตำบลเป้าหมาย 1 ตำบล ในแต่ละอำเภอ ในการเข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

ก่อนเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	ภายหลังเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
1.3 หน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มีการนำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 1.4 หน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยกับงานวิจัยในการเข้ามามีส่วนช่วยหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 1.5 กลไกคณะกรรมการหมู่บ้านไม่เข้มแข็ง	1.3 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มมีการนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนมาเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาพื้นที่ 1.4 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของงานวิจัยในการเข้ามามีส่วนช่วยหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเริ่มเรียนรู้ที่จะต่อยอดงานเชิงพื้นที่ของจังหวัดด้วยงานวิจัย 1.5 มีการส่งเสริมกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง และมีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ
2. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ 2.1 หน่วยงานในพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของแต่ละหน่วยงานต่างก็ดำเนินการอยู่แล้ว และไม่เห็นประโยชน์ของข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน 2.2 หน่วยงานในพื้นที่ต่างปฏิบัติงานตามภารกิจของตนเองโดยไม่ให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชน	2. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ 2.1 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเห็นว่าสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนได้ รวมทั้งการกำหนดแผนงาน/โครงการต่าง ๆ จะสามารถกำหนดได้ตรงกับความต้องการของชุมชนมากขึ้นโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่หน่วยงานในพื้นที่ที่มีความเข้าใจมากขึ้น 2.2 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มให้ความสำคัญกับชาวบ้านในพื้นที่มากขึ้น มีการทำงานร่วมกัน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านเวทีประชาคม หรือการประชุมปรึกษาหารือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมากขึ้น

ก่อนเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	ภายหลังเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
2.3 ชาวบ้านไม่รู้ว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ทำอยู่นั้นทำไปเพื่ออะไร แต่ก็ทำไปเพราะแต่ละหน่วยงานสั่งให้ทำ	2.3 ชาวบ้านเริ่มเรียนรู้และเห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และเห็นประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และเริ่มที่จะวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือนของตนเอง 2.4 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มมีการพัฒนาการเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวเลขที่ได้จากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลตัวเลขเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น 2.5 ชาวบ้านเริ่มเรียนรู้และรู้จักการที่จะรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การทำปุ๋ย การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการในระยะต่อไป ดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยแบ่งเป็นรายภาคเช่นเดียวกับช่วงการเริ่มต้นโครงการฯ เพื่อเป็นการรับฟังรายงานผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และข้อคิดเห็นของจังหวัด รวมทั้งชี้แจงแผนการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป
2. กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับจังหวัด และสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน
3. ควรเชิญชวนชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาเล่าประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกของชุมชน โดยวิทยากรควรให้คำแนะนำแก่สมาชิกเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนที่ได้มีการจดบันทึกไว้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้อย่างไร
4. กระทรวงมหาดไทยควรได้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน/ตำบลต้นแบบในการนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนไปจัดทำแผนชุมชน/อำเภอต้นแบบที่สามารถนำแผนชุมชนไปพัฒนาพื้นที่ได้จนประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็น best practice และนำมาถอดบทเรียนจากความสำเร็จ เพื่อเผยแพร่ให้เป็นแบบอย่างแก่พื้นที่อื่นต่อไป

5. กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีการมอบรางวัลหรือประกาศยกย่องให้กับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จในการได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง

6. กระทรวงมหาดไทยควรหารือร่วมกับหน่วยงานที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น เพื่อบูรณาการการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบให้เป็นแบบเดียวกัน

7. กระทรวงมหาดไทยควรมีการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และจำนวนแผนชุมชนที่เกิดจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนอันนำไปสู่แผนชุมชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่

8. เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ควรศึกษา และเรียนรู้วิธีการพัฒนาชุมชนจากชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

9. กระทรวงมหาดไทยควรหารือร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบรรจุการทำบัญชีครัวเรือนไว้ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน และเรียนรู้การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และเพิ่มรายได้

10. กระทรวงมหาดไทยควรมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ตรวจติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และประเมินผลต่อการพัฒนาชุมชนอันเกิดจากแผนชุมชนที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีครัวเรือน

11. กระทรวงมหาดไทยควรเน้นบทบาทของนายอำเภอในการเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนโดยใช้โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

12. กระทรวงมหาดไทยควรขอความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการ หรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่โดยใช้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือ เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมและความต้องการเฉพาะด้านของแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่การสนับสนุนการวิจัยเชิงประเด็น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะด้านของพื้นที่

Executive Summary

The Bumbad - Tuk Bumrung – Suk* with the ABC Pattern Project is under the collaboration of the four Departments of the Ministry of Interior : Department of Provincial Development, Department of Community Development, Department of Local Administration and Office of the Permanent Secretary, and the Thailand Research Fund (TRF). With the academic support from TRF, the Project has been carried out in 76 provinces in Thailand. In every province, a Tambon (sub - district administration) has been selected from each district to be the target - area of the Project for introducing household accounts. To start the project, the governors set up principal working teams comprising selective efficient officers from various departments and private sectors to implant the household account facilities in the target areas. The teams will also monitor and supervise the sub - operation teams to ensure that the Project will be carried out successfully. With the network covering all administration levels, MOI - upstream to village - downstream, the authorities at all levels could receive progressive reports, recommendations, problem-solving patterns and etc. . The changes have been observed closely in the scope of effectiveness of budget expenditure, good governance and efficiency of public administration in the area.

Since May 2015 till May 2016, the project implementation has been followed up by means of lecture giving, questionnaire handing out, focus group consulting and field visiting according to the planned schedule. The implementation itself has been divided into consecutive phases namely (1) the period prior to the launch of the project (2) the first six months after the project started (3) the period after the sixth month of the implementation. The researchers adapted 3 classes for the target areas in monitoring the progress of the Project namely: Class A - very good, Class B - good and Class C - fair.

The Period Prior to the Launch of the Project	The Period After the Project Has Started
1. <u>Working Patterns</u> 1.1. Each government unit in the area ran only its own business with no collaboration with one another. This caused overlapping of duties in the area and the need of people could not be served effectively. 1.2 Thailand Reserch Fund (TRF) did the area base research in corporation with the provincial authority by doing it in each province at a time. 1.3 The household accounts was not used for the community development by the government agencies. 1.4 Officers at the operation level did not know how to use the area based collaboration research to enhance their development assignment in the area. 1.5 The village committee had little role in community development.	1. <u>Working Patterns</u> 1.1. Agencies in the provincial areas have learned to serve their duties on collaboration basis by sharing their responsibilities so as to run the MOI - RTF Project effectively. This helps them work more efficiently and serve local people's needs better. 1.2 TRF and MOI have introduced area based researches to the provinces all over the country by launching the ABC Project accordingly. In each district, only one sub – district (tambon) has been selected to participate in this project. 1.3 Agencies in the target area has started to apply the information gathered from the household accounts for community development. 1.4 Agencies at all level realize that the area research could facilitate their operations and helps to run them more efficiently. They also learn to do a research based on their functional assignments. 1.5 The village committee has been encouraged to participate in the project and to play more roles in the community development.

The Period Prior to the Launch of the Project	The Period After the Project Has Started
2. <u>Encouraging the Learning Process</u> 2.1 Area officers understand that doing household accounts was already routine assignment of government agencies. They did not realize its importance so they paid little attention to doing household accounts. 2.2 Area officers paid attention solely to their assigned duties based on the function of their departments, not to the need of the people. 2.3 The local people in general did the household accounts not at their own wills, but they were ordered by the authority to do it.	2. <u>Encouraging the Learning Process</u> 2.1 Agencies in the provincial areas could see how important the household accounts is for the community development. They could draw very active plans by using the analytical information gathered from the household accounts. They could initiate several programs that meet the needs of the local people. They have learned that analytical information helps them understand problems in the area explicitly. 2.2 Officers in the target areas pay more attention to the local people by working with them on problems and sharing with them information through local gatherings. 2.3 Local people started to realize the significance of doing the household accounts and see the benefits they gain from the gathered information. Therefore they started to have a plan for their income and expense. 2.4 Local agencies started to develop their learning and analyzing the data and information gathered from the household accounts. They also apply them to the planning and enhancing the well being of the local people. 2.5. Local people have learned to cooperate for the benefit of their career such as fowl raising or fertilizer making. Their main goal is to decrease expenditure and raise household income.

The researchers' suggestions for further implementation of the Project are as follows:-

1. The Ministry of Interior should hold regional meetings, as same as the beginning of the Project, in which the governor of every province is able to report the progress of the Project. By doing this, the MOI is able to hear their opinions and know the project's progress and constraint. It should take this opportunity to orient them toward the further step of the Project.

2. Since several knowledge forum at the village and tambon have already been held, it is suggested that the forum at the district and provincial level should be set up as well. The forum will be a suitable place where people can exchange their opinions about their household accounts.

3. People who have successfully elevated their living condition by using the household accounts should be invited to local meeting to share their experiences with other members of the community. During the meeting the mentors should introduce to them what should be done with the information we have collected from their household accounts in order to raise their living standard.

4. The MOI should select as a model the most household- account practitioners, or the most successful tambons and districts as far as the community plan implementation is concerned. Those best practices are supposed to be lesson – learn - models for other communities. Their key success factors should be explored and then applied to every community under the Project.

5. Districts of which people filled the household account forms regularly should be rewarded or receive distinction; and the rewarded districts should be the "best practices" to other districts.

6. The Ministry of Interior should consult the agencies that have their own patterns of household accounts such as Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Cooperative Promotion Department and etc. in order that they could merge variable patterns to one. It will be easier for the volunteers to fill the forms and the working teams could use the collected data more conveniently.

7. The dramatic change could be measured through the comparison of the number of registered-to-do-account households with the number of

estimated ones in the target areas. We could also measure the degree of tangible change in the area through the number of development plans which are derived from the knowledge forum.

8. The public officers in the area should learn and gain experiences on the community development from the empowered communities that have reached the growth target so as not to have a gap between the local people and the public services.

9. The Ministry of Interior should consult face to face with the Ministry of Education to adopt household accounts in the high school curriculum. The students should be aware of the significance of doing household accounts and should learn to decrease unnecessary expenses and increase their income.

10. MOI should assign its Inspector - Generals to monitor the progress of the Project and evaluate its impact to the community development through the community plan which derived from the household accounts.

11. The MOI should strengthen the supportive roles of the district directors in community development through the MOI - TRF Project

12. The Ministry of Interior should request collaboration from the academic institutes or the universities located in the target areas as far as the information analyzing based on household accounts is concerned. This can provide an answer about the needs and readiness of the people in the target areas which may help with certain regional problems.

* “Bumbad Tuk - bumrung Suk” has been the motto of the Ministry of Interior (MOI) since it was established in 1892. The motto derived from the fact that Prince Damrong Rachanuparb, the first Minister of MOI specified the main duties of the Ministry as suppressing the difficulties and enhancing the well-being of Thai people in all communities. Although the Ministry's roles have been extended and elaborated, these two main duties are still the most significant ones.

“ABC” stands for Area-based Collaborative Research for Development. The research was first initiated by Thailand Research Fund (TRF) and was carried out successfully in several provinces in Thailand with collaboration among government, non - government agencies and local people in those areas. In short, it is a collaborative activity between the two agencies called "the MOI - TRF Project".

คำนำ

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นหน่วยงานในการให้การสนับสนุนด้านวิชาการ จากความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยใช้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้าน เพื่อนำไปสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และนำไปสู่การกำหนดแผนชุมชนที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ และหากสามารถนำแผนชุมชนไปเชื่อมโยงกับแผนจังหวัดได้ก็จะส่งผลให้แผนนั้นมีประสิทธิภาพและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่จะช่วยปรับทัศนคติและวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาร่วมมือกันและบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อประชาชนในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งทำให้รู้จักการวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการฯ มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายประการ เช่น ชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเริ่มเห็นประโยชน์ และรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มมีการวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือนของตนเอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการวางแผนและบูรณาการการทำงานร่วมกันมากขึ้น เป็นต้น และหากทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือเช่นนี้จะส่งผลดีในเชิงพื้นที่ต่อไปในระยะยาว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการนี้จะคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัย

สิงหาคม 2556

สารบัญเนื้อหา

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1 - 1
1.1 ความเป็นมา	1 - 1
1.2 วัตถุประสงค์	1 - 1
1.3 ขอบเขตของการดำเนินงาน	1 - 2
1.4 แนวทางการดำเนินงาน	1 - 3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1 - 4
 บทที่ 2 การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	 2 - 1
2.1 กระทรวงมหาดไทยกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข	2 - 1
2.2 Area Base Collaborative (ABC) Research	2 - 5
2.3 การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	2 - 6
 บทที่ 3 การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	 3 - 1
3.1 การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย	3 - 1
3.2 การดำเนินการของแต่ละจังหวัด	3 - 7
 บทที่ 4 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง	 4 - 1
4.1 การติดตามและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผู้วิจัย	4 - 1
4.2 การติดตามการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย	4 - 23
4.3 ข้อค้นพบของผู้วิจัยจากการติดตามโครงการ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	4 - 31
4.4 การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมจากการติดตามโครงการฯ ของผู้วิจัย	4 - 33
4.5 ข้อเสนอแนะและผู้วิจัยในภาพรวมที่ได้มีการเสนอ ต่อกระทรวงมหาดไทย	4 - 34
4.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงพื้นที่	4 - 36

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	5 - 1
5.1 บทสรุป	5 – 1
5.2 ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	5 - 3

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ข. หนังสือที่กระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดเกี่ยวกับการตรวจ
สนับสนุนโครงการฯ ของผู้วิจัย

ภาคผนวก ค. รายงานการตรวจของผู้วิจัยที่เสนอต่อกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ง. ตัวอย่างแบบสอบถาม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

กระทรวงมหาดไทยได้ริเริ่มดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่เป้าหมาย 76 จังหวัดทั่วประเทศ ร่วมกับกรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือในเชิงวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งแนวคิดของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นแนวคิดที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และการใช้การจัดทำบัญชีครัวเรือนและแผนชุมชน เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของตนเอง ตั้งแต่ระดับครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด สนับสนุนการบูรณาการและเชื่อมโยงการพัฒนาพื้นที่ในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ โดยใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และโครงการเพื่อการพัฒนา รวมทั้งบูรณาการภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ และทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของประชาชน

จากการที่กระทรวงมหาดไทยได้ริเริ่มดำเนินการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ลงสู่พื้นที่ โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงได้กำหนดให้มีทีมงานคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่พื้นที่โดยดำเนินการแบบคู่ขนานกันไปกับการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุเป้าหมายจนเกิดเป็นชุมชนต้นแบบ และนำไปสู่การถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังชุมชนอื่นจนเกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อติดตาม ศึกษาปัญหาอุปสรรคและความริเริ่มของพื้นที่ในการดำเนินงานตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

1.2.2 เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อจังหวัดและส่วนกลางในการสนับสนุนและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้สามารถดำเนินการได้ในระบบปกติ

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในภาพรวมภายหลังการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

1.2.4 เพื่อเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของจังหวัด การสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด และการบูรณาการงานของจังหวัด

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

การติดตามในพื้นที่โดยคัดเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนหลักในแต่ละกลุ่มจังหวัด หรือจังหวัดอื่นในแต่ละกลุ่มจังหวัดตามความเหมาะสม รวมทั้งสิ้น 18 กลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานกลุ่มจังหวัดและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1.3.1 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 : นนทบุรี ปทุมธานี สระบุรี อยุธยา

1.3.2 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 : ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง

1.3.3 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง : ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว

1.3.4 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 : กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี

1.3.5 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 : ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร

1.3.6 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย : ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี

1.3.7 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน : กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง

1.3.8 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนนราธิวาส : ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล

1.3.9 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 : ขอนแก่น ชัยภูมิ หนองบัวลำภู

1.3.10 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 : เลย บึงกาฬ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี

1.3.11 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 : นครพนม มุกดาหาร สกลนคร

1.3.12 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง : กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด

1.3.13 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 : ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี

1.3.14 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 : ชัยภูมิ **นครราชสีมา**
บุรีรัมย์ สุรินทร์

1.3.15 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 : **เชียงใหม่** แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน

1.3.16 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 : **เชียงราย** น่าน พะเยา แพร่

1.3.17 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 : ตาก **พิษณุโลก** เพชรบูรณ์ สุโขทัย
อุตรดิตถ์

1.3.18 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 : กำแพงเพชร **นครสวรรค์** พิจิตร อุทัยธานี

1.4 แนวทางการดำเนินงาน

1.4.1 ประมวลปัญหาอุปสรรคและความริเริ่มของพื้นที่ และประชุมทำความเข้าใจต่อทีมงานจังหวัด เพื่อให้ข้อสังเกตข้อเสนอแนะต่อจังหวัด และส่วนกลางในการสนับสนุนและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้สามารถดำเนินการได้ในระบบปกติ

1.4.2 ประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยในผลการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

1.4.3 ประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัด เพื่อประสานการจัดประชุมที่มบูรณาการของแต่ละจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มจังหวัด เพื่อรับทราบผลความก้าวหน้าจากการดำเนินการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคเพื่อนำมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

1.4.4 ประชุมร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการดำเนินการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC พร้อมกับที่มบูรณาการ เพื่อรับทราบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงการเรียนรู้ และเชิงความสัมพันธ์

1.4.5 สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน นายอำเภอ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC เพื่อรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงการเรียนรู้ และเชิงความสัมพันธ์

1.4.6 สรุป ประมวลข้อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในภาพรวมภายหลังการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และให้เสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของจังหวัด การสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด และการบูรณาการงานของจังหวัด

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 รายงานข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมทึ่มีบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทุก 2 เดือน

1.5.2 รายงานการวิเคราะห์การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ประกอบด้วย

- 1) สภาพปัญหาอุปสรรคและความริเริ่มของพื้นที่ในการดำเนินงานตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ
- 2) ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในภาพรวมภายหลังการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
- 3) ข้อเสนอแนะต่อจังหวัดและส่วนกลางในการสนับสนุนและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้สามารถดำเนินการได้ในระบบปกติ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของจังหวัด การสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด และการบูรณาการงานของจังหวัด

บทที่ 2

การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทย ที่ทำงานในเชิงพื้นที่ โดยมุ่งประโยชน์สุขของประชาชน มาผนวกกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ของสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย ส่งผลให้หน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนของ กระทรวงมหาดไทยเกิดความเป็นระบบโดยใช้งานวิจัยเข้ามามีส่วนช่วยหนุนเสริมให้งานเชิงพื้นที่ของ กระทรวงมหาดไทยมีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และงานวิจัย เชิงพื้นที่ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 กระทรวงมหาดไทยกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข

กระทรวงมหาดไทยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2435 โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และได้มอบให้กรมพระยาดำรงราชานุภาพทำหน้าที่ในการฟื้นฟูราชการ มหาดไทยทั้งกระทรวง ซึ่งในยุคที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพทำหน้าที่ในการฟื้นฟูราชการ กระทรวงมหาดไทยได้ทรงทำการปรับปรุงงานของกระทรวงมหาดไทยหลายประการ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการริเริ่มแนวคิดการทำงานของกระทรวงมหาดไทย โดยมุ่งเน้นให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข โดยทำนุบำรุงบ้านเมืองเสียแต่ยามปกติ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจึงค่อยดำเนินการ

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงกำหนดหลักการแยกแยะงานของกระทรวงมหาดไทยไว้ ดังนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย การทะเบียนประชากรและสัตว์ การควบคุมอาวุธปืน การระงับข้อพิพาทระหว่างพลเมือง การป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย รวมทั้งงานด้านอรรถคดี อาัยัตตราสิน และชั้นสูตรบาดแผล เป็นต้น งานดังกล่าวเป็นการสะท้อน “การบำบัดทุกข์”

2. การบำรุงและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชน ได้แก่ งานเก็บเงินผลประโยชน์ รวมถึงการดูแลและการจัดการเรื่องเหมืองแร่ และการป่าไม้ งานโยธา งานสำรวจและจัดการที่ดิน งานควบคุมฝิ่นและสุรา งานการศึกษาและพยาบาล การสุขาภิบาลท้องถิ่น และการส่งเสริมทำมาหากิน เป็นต้น งานดังกล่าวเป็นการสะท้อน “บำรุงสุข”

ดังนั้น คำว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” จึงเป็นคำขวัญของกระทรวงมหาดไทย เป็นคำที่ข้าราชการฝ่ายปกครองตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด จนถึงปลัดกระทรวง ต้องยึดถือและปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ และคำขวัญดังกล่าวเป็นคำขวัญที่มีมาตั้งแต่ก่อตั้งกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งนับตั้งแต่ก่อตั้งกระทรวงมหาดไทย ภารกิจ บทบาทหน้าที่ และโครงสร้าง ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์บ้านเมืองโดยสามารถลำดับได้ดังนี้

การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2435 – ปัจจุบัน

ช่วงเวลา	บทบาทหน้าที่	โครงสร้าง
พ.ศ. 2435 - 2475	การรักษาความสงบเรียบร้อยและการบำรุงและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชน	มี 16 กรม ได้แก่ กรมมหาดไทยกลาง กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือ กรมพลัมภัง กรมสำรวจ กรมปลัดบัญชา กรมทะเบียน กรมตำรวจภูธร กรมตำรวจนครบาล กรมพยาบาล กรมป่าไม้ กรมราชโลหกิจ-ภูมิวิทยา กรมสรรพากรนอก กรมสาธารณสุข กรมอัยการ กรมบัญชาการกระทรวงมหาดไทย กรมนคราทร

ช่วงเวลา	บทบาทหน้าที่	โครงสร้าง
พ.ศ. 2476 - 2483	ปกครองรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร และการบริหารสาธารณสุข	มี 10 กรม ได้แก่ กรมเลขานุการรัฐมนตรี กรมปศุสัตว์ กรมมหาดไทย กรมสาธารณสุข กรมตำรวจ กรมอัยการ กรมนคราทร กรมราชทัณฑ์ สภาการแพทย์ สภาการสาธารณสุข
พ.ศ. 2484 - 2486	รักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักรการปกครองท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์	มี 1 สำนัก 8 กรม ได้แก่ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี กรมปลัดกระทรวง กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมโยธาเทศบาล กรมราชทัณฑ์ กรมสาธารณสุข กรมอัยการ
พ.ศ. 2487 - 2495	รักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร การสาธารณสุข การปกครองท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ และการป้องกันภัยทางอากาศ	มี 2 สำนัก 8 กรม ได้แก่ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมป้องกันภัยทางอากาศ กรมมหาดไทย กรมโยธาเทศบาล กรมราชทัณฑ์ กรมอัยการ
พ.ศ. 2496 - 2505	ปกครองท้องถิ่น <u>บำบัดทุกข์ บำรุงสุข</u> ป้องกันสาธารณภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	มี 2 สำนัก 8 กรม ได้แก่ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมป้องกันสาธารณภัย กรมมหาดไทย กรมโยธาธิการ กรมราชทัณฑ์ กรมอัยการ
พ.ศ. 2506 - 2514	ปกครองท้องถิ่น <u>บำบัดทุกข์ บำรุงสุข</u> ป้องกันสาธารณภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	มี 3 สำนัก 9 กรม ได้แก่ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการ กรมราชทัณฑ์ กรมอัยการ สำนักผังเมือง
พ.ศ. 2515 - 2533	ปกครองท้องถิ่น <u>บำบัดทุกข์ บำรุงสุข</u> พัฒนาชนบทและชุมชน ส่งเสริมการศึกษา และการประกอบอาชีพ ส่งเสริมและคุ้มครองการใช้แรงงาน รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และ	มี 4 สำนัก 9 กรม สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการ กรมราชทัณฑ์ กรมแรงงาน

ช่วงเวลา	บทบาทหน้าที่	โครงสร้าง
	การราชทัณฑ์	กรมอัยการ สำนักผังเมือง สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
พ.ศ. 2534 - 2544	บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ส่งเสริมและพัฒนา การเมืองการปกครอง ปกครองท้องที่ ปกครองท้องถิ่น การทะเบียนราษฎร ส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพ พัฒนาชุมชน รักษาความมั่นคงภายใน ป้องกันสาธารณภัย รักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชน กรมที่ดิน การประชาสัมพันธ์ กรมสาธาณูปโภค และสาธาณูปการ การโยธา การราชทัณฑ์ การแรงงาน การผังเมือง การประกันสังคม และการพัฒนาชนบท	มี 4 สำนัก 8 กรม ได้แก่ กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ กรมโยธาธิการ กรมราชทัณฑ์ กรมแรงงาน สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย สำนักผังเมือง สำนักงานประกันสังคม สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
พ.ศ. 2545 - ปัจจุบัน	บำบัดทุกข์ บำรุงสุข รักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชน อำนวยความ เป็นธรรมของสังคม ส่งเสริมและพัฒนา การเมืองการปกครอง พัฒนาการบริหาร ราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องที่ ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนา ชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคง ภายใน กิจการสาธารณภัยและ การพัฒนาเมือง	มี 2 สำนัก 6 กรม ได้แก่ สำนักงาน เลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมที่ดิน กรมป้องกันและบรรเทา- สาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่มา : เอกสารประกอบการบรรยายของ นายชนม์ชื่น บุญญานุสาสน์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

วันที่ 26 มกราคม 2554 ณ วิทยาลัยมหาดไทย อ.บางละมุง จ.ชลบุรี

ปัจจุบันอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 30 และมาตรา 31 โดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทย
มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
การอำนวยความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนการเมืองการปกครอง การพัฒนา
การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องที่ การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน
การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่น
ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัด
กระทรวงมหาดไทย โดยมีส่วนราชการในสังกัดดังนี้

1. สำนักงานรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการปกครอง
4. กรมการพัฒนาชุมชน
5. กรมที่ดิน
6. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. กรมโยธาธิการและผังเมือง
8. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.2 Area Base Collaborative (ABC) Research

Area Base Collaborative หรือ ABC เป็นรูปแบบงานวิจัยที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ริเริ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยการยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ของ สกว. หน่วยงานที่ สกว. ใช้คือจังหวัด ด้วยเหตุผลว่าการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยมิติทางการปกครองเป็นสิ่งที่คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย และประเด็นที่ สกว. ดำเนินการอยู่คือ การแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะ เมื่อ สกว. กำหนดว่าหน่วยการทำงานคือจังหวัด การเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งจึงหมายถึงการเอาโจทย์ของการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ เป็นตัวตั้ง และมองภาพการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวม

เป้าหมายของการทำงานที่เน้นพื้นที่เป็นตัวตั้งคือการแก้ปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่ในการประกอบอาชีพ การสร้างทางเลือก และโอกาสสำหรับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้คนในพื้นที่มีรายได้ และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังหมายถึงการเน้นให้กลไกในพื้นที่เป็นตัวขับเคลื่อนการสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่เอง โดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง นักวิชาการ ชุมชน หน่วยงานของรัฐทั้งในส่วนจังหวัดและท้องถิ่น

แนวคิดสำคัญของงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่คือความร่วมมือ ซึ่งการที่จะทำให้งานวิจัยเชิงพื้นที่ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น ชาวบ้านในพื้นที่ องค์การภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักพัฒนา นักวิชาการ ผู้นำชุมชน เป็นต้น และเมื่อเกิดความร่วมมือกันแล้ว ทุกภาคส่วนต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการจัดการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จึงเป็นเหมือนการเปิดพื้นที่ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ทำงานร่วมกันโดยใช้จุดเด่น จุดแข็ง ของแต่ละฝ่ายมาเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งแผนอันเกิดจากข้อมูลในทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันนับเป็นเครื่องมือส่งสัญญาณที่สำคัญ

องค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิจัยแบบ ABC มีองค์ประกอบที่สำคัญ

2 ส่วน คือ

1. การวิจัยเพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในพื้นที่

ในช่วงปี 2550 – 2553 สกว. ได้สนับสนุนโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะ ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินงาน 17 จังหวัด ประกอบด้วย กำแพงเพชร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา ยโสธร อุบลราชธานี ชัยนาท นครปฐม อุทัยธานี พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี โครงการดังกล่าวเป็นโครงการวิจัยที่มีการสนับสนุนร่วมกันระหว่าง 5 หน่วยงาน คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และ สกว. ซึ่งพบว่าปัญหาของการบูรณาการในพื้นที่คือ ขาดตัวตั้งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประสานการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ และภาคประชาชนเข้าด้วยกัน รวมทั้งขาดวิธีคิดในการให้ประชาชนเป็นผู้ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยข้อสรุปของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากการวิจัยคือ “แผนชุมชน” โดยแผนชุมชนจะต้องเกิดจากชาวบ้านเป็นผู้วิเคราะห์เองจากบัญชีข้อมูลรับจ่ายของครัวเรือนซึ่งเป็นเครื่องมือสร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหา และสาเหตุ โดยให้เจ้าของปัญหาเป็นคนจัดบันทึกเอง และเน้นการสร้างกระบวนการวิเคราะห์เพื่อเรียนรู้ปัญหาร่วมกัน แผนชุมชนจึงเป็นตัวตั้ง หรือเครื่องมือส่งสัญญาณให้หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เห็นความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

2. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง

การวิจัยอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของงานวิจัยแบบ ABC คือ งานวิจัยที่มุ่งสร้างความรู้เพื่อตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะด้านของแต่ละพื้นที่ ซึ่งงานวิจัยประเภทนี้ต้องการนักวิชาการเป็นตัวหลักในการวิจัย

เครื่องมือสำคัญในการสร้างระบบบูรณาการเชิงพื้นที่ประกอบด้วย 1) เป้าหมายร่วม 2) กลไกการพัฒนาหรือจัดการตนเองของคนในพื้นที่ 3) ข้อมูล 4) กระบวนการ ซึ่งมี 2 กระบวนการ คือ กระบวนการจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความสัมพันธ์

2.3 การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC เป็นการนำภารกิจของกระทรวงมหาดไทยในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นที่และประชาชนมาผสมผสานเข้ากับงานวิจัยเชิงพื้นที่หรือ ABC ของ สกว. ที่มีแนวคิดในการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และมุ่งหมายให้ประชาชนในพื้นที่

แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เมื่อภารกิจของกระทรวงมหาดไทยมารวมกับงานวิจัยแบบ ABC ของ สกว. จึงเกิดโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ขึ้น โครงการดังกล่าวเป็นการนำเอางานวิจัย มาสนับสนุนการดำเนินงานในภารกิจของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ของหน่วยงานในพื้นที่ในการสนับสนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถเสนอแผนในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองที่เรียกว่า “แผนชุมชน” ในการแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความ ต้องการของคนในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด ดังนั้น การนำงานวิจัยมาสนับสนุนการดำเนินงาน ตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทยโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งจึงเป็นเป้าหมายและทิศทางหลักในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

จากการศึกษาภารกิจของกระทรวงมหาดไทยที่ผ่านมาในอดีตพบว่า ภารกิจหลัก ของกระทรวงมหาดไทยล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ และประชาชน โดยมีหน่วยงานระดับกรมต่าง ๆ ในกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงภารกิจของกระทรวงมหาดไทยไปสู่ประชาชน ดังนั้น การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC จึงไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ มีบทความ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นภาพของการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ได้เป็นอย่างดีคือ บทความของ ท่านพัฒน์ บุญยรัตพันธุ์ เรื่อง “งานพัฒนาชุมชน – งานอะไร” ซึ่งท่านได้เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า “มีอุทาหรณ์หนึ่งที่ผมอยากจะเล่าเพื่อนักพัฒนาจะได้สังเกตเป็นตัวอย่างต่อไปว่าการพัฒนา ชนบทนั้น เหมือนเข้าห้องมีดคาลาหสวิตซ์ไฟ ถ้าหาไม่ถูกก็จะมีดบาดอย่างนั้น ถ้าคลำถูก เปิดสวิตซ์ปั๊บ ก็สว่างพริบขึ้นทันที การพัฒนาชุมชนในชนบทก็เช่นเดียวกัน เรื่องมีอยู่ว่า ครั้งผมเป็นนายอำเภอ มีอยู่ตำบลหนึ่งในเขตอำเภอของผม เป็นตำบลติดต่อชายทะเลโคลน ดินเค็ม ทำนาไม่ได้ผล มีนาสัก 200 ไร่ ขอลูกสาวใครเขาก็ไม่ให้ คนในตำบลนี้จึงยากจนมาก โจรผู้ร้ายชุกชุมเป็นที่สุด ถ้ามีปล้นเกิดขึ้นที่ใดในอำเภอนี้ สิบไปสิบมาก็จับตัวคนร้ายได้ ในตำบลนี้เอง หลังจากผมย้ายไปแล้ว 15 ปี ผมไปเป็นอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผมกลับไป เยี่ยมตำบลนี้อีกครั้งหนึ่ง ผมแปลกใจมากที่เห็นความรุ่งเรืองและความมั่งคั่งในตำบลนี้ เห็นบ้าน ทุกบ้านริมลำน้ำ มีเสาทิวบนหลังคาบ้าน บ้านใดท่อน้ำของบ้านส่วนมากจะมีเรือหางยาวผูกจอด อยู่เกือบทุกบ้าน ชาวบ้านทราบว่าผมมา ก็ตั้งใจเข้ามาร่วมพบปะที่ศาลาวัดซึ่งใหญ่โต วัดก็มีโบสถ์ วิหารปิดทองอร่าม กำแพงวัดและบริเวณกว้างขวางร่มรื่นสวยงามมากผู้คนที่มาชุมนุม ล้วนแต่งตัวดี สะอาดสะอ้าน ยิ้มแย้มแจ่มใส ผมสอบถามกำนันผู้ใหญ่บ้านคนเก่า ๆ สมัยผมเป็น นายอำเภอว่า ทำไมตำบลของเราจึงเจริญรุ่งเรืองรวดเร็วเช่นนี้ เขาเล่าให้ฟังว่า ตำบลนี้เดิมทำนา ไม่ได้ผลเพราะดินเค็ม ได้มีคนมาแนะนำว่า ให้เลี้ยงปลาสด โดยขุดคูรอบผืนนา 100 ไร่ เพราะปลาสดถ้าเลี้ยงในบ่อมันจะไม่โต ต้องเลี้ยงในคู ให้มันมีที่ว่ายน้ำ แล้วตำบลนี้ ติดชายทะเลโคลน ยุงชุมมาก นาร้างรกรกนั้นถ้ามีคูน้ำจะทำให้ยุงลงมาไข่เป็นลูกน้ำให้ปลากิน ชาวบ้านก็ทำตาม เมื่อเลี้ยงสัตว์โดยไม่เสียค่าอาหารสัตว์ก็รวยแน่นอน ฐานะและความเป็นอยู่ จึงดีขึ้น วัดวาอารามก็พลอยรุ่งเรืองขึ้นด้วย

ผมชักรายละเอียดว่าผมเข้าใจแล้วว่า พ่อเลี้ยงปลา ขยายพันธุ์ ดูแลบ่ออนุบาล ปลา จับปลาขาย แม่ทำปลาสดแห้ง หัวปลา – ฟุงปลาทำปลาไร่ ทำน้ำปลา เจ้าลูกชายละทำอะไร เขาว่าลูกชายเป็นผู้พันหญ้าที่รกอยู่ข้างคูปลา ให้ล้มทับในคูน้ำที่เลี้ยงปลา เพราะน้ำใสมุงจะไม่มาไข่ น้ำเน่ามุงก็ไม่ไข่ ต้องให้น้ำเสียพอตึงจึงจะมาวางไข่ให้ปลากิน มันเป็น “เทคนิค” ของเขา ผมถามต่อว่า แล้วลูกสาวทำอะไร ผมไม่เข้าใจ เขาอธิบายว่า ตำบลนี้ไม่มีไม้ไผ่ มีพ่อค้า นำไม้ไผ่มาส่ง แวะให้ตัดไม้ไผ่ยาวประมาณฝ่ามือแล้วจัดเป็นซี่เล็ก ๆ เสี่ยมปลายให้แหลม แล้วเอาวางรยยนต์เก่า ๆ มาผ่าซีกวางแผ่ลงเอาไม้ไผ่ที่จักเสี่ยมปลายไว้ วางบนยาง เอายางอีกซีกหนึ่งวางทับแล้วขึ้นไปยืนเหยียบ ใช้เท้าสปีปสีมาสักครู่ ไม้ไผ่ซีกเล็ก ๆ ที่จักไว้จะกลมเกลี้ยงเรียกว่า “ไม้เสียบ” ที่เราเห็นเสียบปลาหมึกปั้ง ลูกขึ้นปั้ง เนื้อสะอาด หมดสะอาด นั่นเอง บรรดาเด็กสาวที่ทำไม้เสียบทุกบ้าน พ่อค้ามาเก็บไปหักค่า ลำไม้ไผ่แล้ว เด็กสาวเหล่านี้จะมีรายได้จากค่าแรงงานประมาณคนละ ๔๐ บาทต่อวัน.....ในการเยี่ยมชมชาวบ้านคราวนี้ ผมได้ถามชาวบ้านว่า ใครที่มาแนะนำให้เราเลี้ยงปลาสด บุกคนผู้นี้คือทวดมาโปรด สมควรอย่างยิ่งที่จะทำอนุสาวรีย์เขาไว้กราบไหว้ ชาวบ้านบอกว่า “ไม่ทราบ” ลืมเลือนกันไป ผมจึงต่อว่าพวกเรา ก็เป็นอย่างนี้ คนดี ๆ ลืมหมด.....”¹

จากบทความดังกล่าวของอดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน นายพัฒน์ บุญยรัตน์ จะเห็นได้ว่า คนในพื้นที่รู้ปัญหาพื้นที่ของตนเองดีอยู่แล้ว แต่ขาดผู้ให้คำแนะนำในการที่จะพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปให้คำแนะนำ และสอนให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ปัญหาของตนเอง แต่เนื่องจากการทำงานในพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน มีลักษณะต่างคนต่างทำจึงทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ตรงกับความต้องการและไม่ตอบโจทย์ของชาวบ้าน แม้ว่ากระทรวงมหาดไทยจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่อยู่ในพื้นที่หลายหน่วยงานแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เพราะแต่ละหน่วยต่างก็มุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของคนในพื้นที่ส่งผลให้ภารกิจของกระทรวงมหาดไทยในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การมีงานวิจัยเข้ามาช่วยหนุนเสริมการทำงานจะช่วยทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่อันเป็นภารกิจของกระทรวงมหาดไทยดำเนินไปอย่างเป็นระบบ โดยมีงานวิจัยสนับสนุน เพื่อให้งานบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เกิดผลเป็นรูปธรรม

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยความร่วมมือเชิงวิชาการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมีแนวคิดในการดำเนินโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC (Area Based Collaborative) Research” ขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย 76 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาความเป็นอยู่ของ

¹ 100 ปี มหาดไทย, กระทรวงมหาดไทย. หน้า 361 - 362

ประชาชนในพื้นที่ โดยใช้แนวคิดพื้นที่เป็นตัวตั้ง และใช้การจัดทำบัญชีครัวเรือนและแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อนำไปสู่กระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและตรงตามความต้องการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยสมาชิกในชุมชนเอง ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ดังนี้

- 1) เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของตนเอง ตั้งแต่ระดับครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด
- 2) เพื่อสนับสนุนการบูรณาการและเชื่อมโยงการพัฒนาในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ โดยใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการกำหนดเป้าหมายแผนงานและโครงการเพื่อการพัฒนา โดยร่วมมือกับเครือข่ายวิชาการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 3) เพื่อบูรณาการภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงมหาดไทย และบูรณาการทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่อันจะนำไปสู่การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของประชาชน

บัญชีรับจ่ายครัวเรือนเป็นข้อมูลใกล้ตัวที่มีผลทำให้ครัวเรือนมองเห็นร่วตัวของตนเองและเริ่มหาทางแก้ที่ต้นเหตุได้ เมื่อประกอบกับการมีโปรแกรมประมวลผลที่สามารถป้อนข้อมูลและเรียกดูได้ในระดับตำบลโดยการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้สามารถเห็นภาพการไหลของเงินและระบบเศรษฐกิจในระดับหมู่บ้านและตำบลได้ ทำให้เห็นโอกาสการสร้างวิสาหกิจชุมชนที่มีตลาดในท้องถิ่น ตลอดจนทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการสามารถจัดงบประมาณและโครงการเพื่อตอบโจทย์ปัญหาของประชาชนได้ตรงเป้าหมายความต้องการ

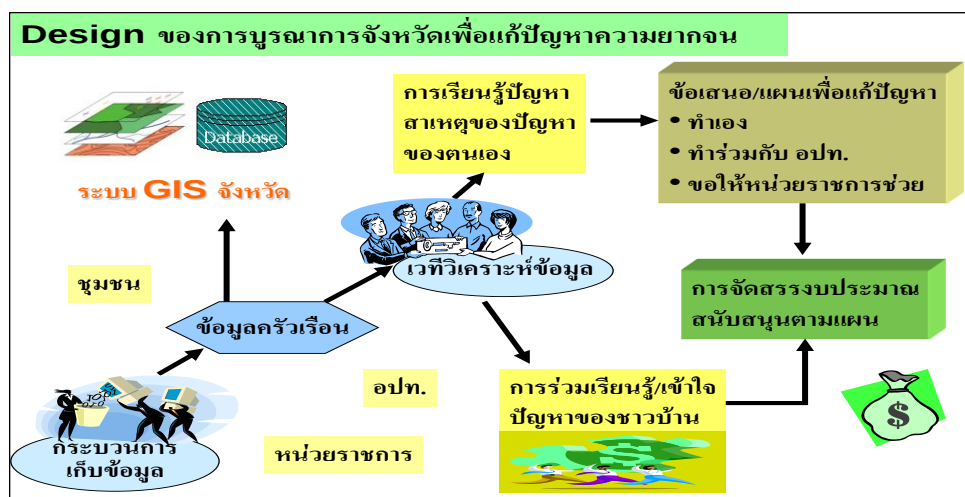
แนวทางการทำงานที่สำคัญของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC คือ

- 1) การสร้างทีมงานในส่วนกลาง อันประกอบด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับการสนับสนุนด้านวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำหน้าที่กำหนดทิศทางและนโยบายเพื่อสนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือ และทำหน้าที่กระตุ้นหนุนเสริมจังหวัด/พื้นที่เพื่อให้สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

2) การสร้างทีมงานภาคประชาชนในจังหวัด ร่วมกับทีมงานจากภาคีส่วนราชการ ทั้งท้องถิ่น ภูมิภาค วิชาการ และส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งมีจุดสำคัญคือการพยายามให้ ทีมภาคประชาชนต้องคิดและวางแผนการขับเคลื่อนงานเองให้มากกว่าที่หน่วยงานรัฐจะเป็นผู้ทำให้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดโครงสร้างทีมงานตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ลงไปถึงหมู่บ้าน เพื่อสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการทำ แผนชุมชน

3) การจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยเจ้าของครัวเรือนเป็นผู้บันทึกและจัดเก็บ รายการ รายรับ – รายจ่ายเองและมีทีมงานหรือวิทยากรทำหน้าที่ในการรวบรวมบัญชีครัวเรือน ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อนำไปบันทึกลงในโปรแกรมประมวลผลข้อมูลที่ อบต./เทศบาล ในขั้นตอนนี้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของ อบต. ซึ่งมีทรัพยากรในการจัดพิมพ์แบบบันทึกบัญชี ครัวเรือน และการจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึก ซึ่งจะทำให้ อบต. ได้ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อใช้ในการ วางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาของครัวเรือนในพื้นที่ด้วย

4) การจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกันในระดับหมู่บ้านและตำบลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหามา ไปจนถึงการเรียนรู้เพื่อค้นหา ทางเลือกในการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการสำคัญในการทำให้ครัวเรือนเข้าใจสาเหตุของปัญหาและ สามารถริเริ่มการแก้ปัญหาได้เองตั้งแต่ระดับครัวเรือนและชุมชนขึ้นมา ทำให้เกิดกระบวนการวางแผน จากล่างขึ้นบนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการหมู่บ้านและ สภาองค์กรชุมชนควรร่วมกันสนับสนุนการทำให้เกิดเวทีเรียนรู้สำหรับชุมชน ซึ่งจะเป็นการประสาน ความร่วมมือให้เกิดความสามัคคีในระดับหมู่บ้านด้วย

5) การจัดทำข้อเสนอในการแก้ปัญหาทั้งในส่วนที่ครัวเรือนจะดำเนินการเอง จะทำร่วมกันเป็นกลุ่ม จะขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย และที่จะขอให้ส่วนราชการช่วย ข้อเสนอเหล่านี้จะถูกประมวลขึ้นเป็นแผนชุมชน ผู้นำของแผนชุมชนนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำของข้อมูลที่สนับสนุน ซึ่งอาจเพิ่มข้อมูลอื่นๆนอกเหนือจากข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้

ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นขั้นตอนในการทำ demand – side management เพื่อให้สามารถระบุปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเจ้าของปัญหาได้ โดยที่เจ้าของปัญหาเองก็ตระหนักในปัญหานั้น และจะลงมือแก้เองบนหลักของการพึ่งตนเองด้วย

6) การเจรจาภาคีเพื่อร่วมสนับสนุนทรัพยากรตามโครงการในข้อเสนอแผนชุมชน เพื่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณทั้งของส่วนราชการตามภารกิจของจังหวัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบประมาณพิเศษอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงที่สะท้อนผ่านแผนชุมชน ขั้นตอนนี้เป็นการทำ demand - supply matching

ผลลัพธ์ในภาพรวมที่เกิดขึ้นคือกระบวนการบูรณาการทรัพยากรในจังหวัด (supply) เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (demand)

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะใน ข้อ 2) จะส่งผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน/ชุมชน และนักพัฒนาเอกชน ตลอดจนส่วนราชการต่าง ๆ ในการร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด เกิดเป็นกลไกที่สามารถบูรณาการทรัพยากรและความร่วมมือได้ เป็นการแก้ปัญหาต่างคนต่างทำ หรือสภาพ “เครื่องหลุด” ให้กลับเข้ามาประกอบกัน และเคลื่อนไปด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพทำงาน ในส่วนนี้จึงสำคัญมากเปรียบเสมือนการประกอบส่วนของหัวรถจักรที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาในจังหวัด

ทั้งนี้ การนำแนวคิด เครื่องมือ กระบวนการ และขั้นตอนนี้ไปทดลองดำเนินการในจังหวัดต่าง ๆ กำหนดให้จังหวัดจัดทำเป็นโครงการ เพื่อให้มีการกำหนดตัวบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามาร่วมกันทำงาน มีการออกแบบการทำงานร่วมกัน สามารถกำหนดระยะเวลาและผลที่คาดว่าจะได้รับ กำหนดบทบาทและจังหวะก้าวในการทำงานร่วมกัน ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนการจัดเก็บให้ได้มาซึ่งข้อมูลบัญชีครัวเรือน การประมวลผล การจัดเวทีเรียนรู้ การค้นหาทางเลือก การจัดทำแผนชุมชน ไปจนถึงการประสานทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุนโครงการตามแผนชุมชน

องค์ประกอบ 2 ส่วนของงาน ABC

1. กลไกขับเคลื่อน
การเชื่อมต่อองค์ประกอบ

2. ความรู้เพื่อแก้ปัญหา/
พัฒนาเฉพาะด้าน

องค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญของงาน ABC คือส่วนที่เป็นการเติมความรู้ข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะด้าน เป็นงานวิจัยประเภทที่นักวิชาการเป็นผู้ดำเนินการเป็นหลักเนื่องจากต้องการความชำนาญเฉพาะทาง อาทิ เทคโนโลยีด้านการเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดการน้ำ ระบบสารสนเทศ การพัฒนาเด็กและการศึกษา เป็นต้น การเชื่อมต่องานวิจัยประเภทนี้ให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ต้องไปต่อกับกลไกพัฒนาพื้นที่ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยประเภทแรก ข้างต้น และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิด “ปฏิบัติการร่วมกันโดยใช้ความรู้”

เป้าหมายของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. เป้าหมายปลายทางคือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ที่เห็นผลเป็นรูปธรรม อาทิ การปลดหนี้ การเพิ่มรายได้ ครอบครัวยุบย่น ความสามัคคีในชุมชน ชุมชนและสังคมเข้มแข็ง
2. เป้าหมายเชิงอุดมการณ์ คือ
 - 2.1 การสร้างเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นปฏิบัติบูชาแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 - 2.2 การสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลและความรู้ในการตัดสินใจ
 - 2.3 การสร้างกระบวนการประชาธิปไตยฐานราก ที่ประชาชนตระหนักในสิทธิหน้าที่และมีส่วนร่วมในการบริหารการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาพื้นที่ของตน
 - 2.4 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหายั่งยืน
3. เป้าหมายเชิงระบบ คือ
 - 3.1 ระบบและกลไกบูรณาการทรัพยากรและความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัด
 - 3.2 ระบบข้อมูลที่มาจากชุมชน/หมู่บ้านและเชื่อมโยงสู่การวางแผนและพัฒนาพื้นที่

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1. ระดับครัวเรือน

- 1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการทำบัญชีครัวเรือนในโครงการของจังหวัด
- 1.2 จำนวนครัวเรือนที่สามารถลดและ/หรือปลดหนี้ได้ และครัวเรือนต้นแบบ

2. ระดับหมู่บ้าน

- 2.1 จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และหมู่บ้านต้นแบบ
- 2.2 การจัดเวทีเรียนรู้จากข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่มีคุณภาพ

2.3 การนำข้อมูลมาใช้ในการทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของหมู่บ้านในแต่ละจังหวัด

2.4 การเกิดขึ้นของผู้นำใหม่ในชุมชน

3. ระดับตำบล

3.1 ฐานข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระบบข้อมูลระดับตำบลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาตำบล

3.2 สัดส่วนของโครงการตามแผนชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น และจากแหล่งอื่น

3.3 จำนวนตำบลเข้มแข็งเป็นตำบลต้นแบบ

4. ระดับจังหวัด

4.1 การยกระดับการแก้ปัญหาของพื้นที่ทั้งด้านอาชีพ/เศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านสังคม

4.2 การมีทีมวิทยากรกระบวนการ/วิทยากรพัฒนาเฉพาะด้านที่มีคุณภาพ

4.3 การมีทีมบูรณาการกลางของจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วน

5. ส่วนกลาง

5.1 การมีทีมงานในส่วนกลาง ในการสนับสนุน กระตุ้น หนุนเสริม ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

5.2 การมีกระบวนการเชื่อมโยงและบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่วนกลาง

1.1 จัดตั้งทีมงานบูรณาการกลางในส่วนกลาง ประกอบด้วยผู้แทนจาก กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และสนับสนุนวิชาการโดย สกว. เพื่อเป็นทีมงานกลางในการ

1.1.1. กำหนดทิศทางการออกแบบการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อหนุนเสริมโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” ในพื้นที่

1.1.2. สนับสนุน กระตุ้น หนุนเสริม ให้เกิดการพัฒนาและดำเนินโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” ในทุกจังหวัดให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ

1.1.3. สนับสนุนกระบวนการเชื่อมโยงและบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่

1.2 จัดประชุมชี้แจง (Kick off project) เพื่อสร้างความเข้าใจในแนวคิดและแนวทางการทำงานโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมกัน 76 จังหวัด

1.3 จัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในแนวคิดและแนวทางการทำงานโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดรายภาค

1.4 ส่งเสริมความรู้ พัฒนาคู่มือ เครื่องมือ เพื่อสนับสนุนการทำงานในจังหวัด

1.5 ทีมนงานส่วนกลางและ สกว. ร่วมติดตามและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาโครงการในแต่ละจังหวัด ตลอดจนติดตามสนับสนุนตลอดการดำเนินงาน

1.6 สกว. เป็นพี่เลี้ยงในการสกัดความรู้ บทเรียน และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลต่อไป

2. จังหวัด

2.1 จังหวัดจัดทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยให้พิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย อำเภอละ 1 ตำบลเป็นอย่างน้อย

2.2 จัดทีมงานบูรณาการระดับจังหวัดจากทุกภาคส่วน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด 1 คน ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรง การคัดเลือกทีมงานควรเน้นบุคคลที่มีทักษะ และความสามารถในการประสานความร่วมมือภาคีต่าง ๆ ในวงกว้างได้ และสามารถอุทิศเวลาติดตามงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้ (บทเรียนของ สกว. ชี้ว่ามีคนมีฝีมืออยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัด อาจเป็นได้ทั้งปลัดจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เกษตรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และเจ้าหน้าที่พัฒนากรจากสำนักงานพัฒนาชุมชน ฯลฯ

2.3 ทีมบูรณาการกลางในจังหวัด จัดทีมงานระดับตำบล หมู่บ้าน

2.3.1 ระดับตำบล กำหนดให้มีนายอำเภอเป็นที่ปรึกษา โดยทีมงานประกอบด้วย นายก อบต. และ/หรือ สมาชิก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในทุกหมู่บ้านที่มีการนำร่อง ผู้นำชุมชน พัฒนาการ อาสาสมัคร ทั้งด้านเกษตร สาธารณสุข ผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ

2.3.2 ระดับหมู่บ้าน ประกอบด้วย อาสาสมัครชาวบ้าน วิทยากรกระบวนการที่จะช่วยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตั้งคำถาม เพื่อวิเคราะห์และเรียนรู้ร่วมกัน

* หมายเหตุ ทั้ง 2 ระดับนี้ กำหนดให้มีอาสาสมัครภาคประชาชนในสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐ

2.4 ทีมงานบูรณาการกลางในจังหวัดจัดแบ่งบทบาทหน้าที่แก่หน่วยงานรัฐ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” ในจังหวัด

2.4.1 นายอำเภอทำความเข้าใจแนวคิด เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อสามารถชี้แจงต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ไปชี้แจงต่อกับประชาชนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการจัดทำบัญชีครัวเรือนในหมู่บ้านให้กว้างขวาง

2.4.2 ท้องถิ่นจังหวัด/อปท.สนับสนุนให้ อปท.จัดพิมพ์แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน เพื่อใช้ในตำบลของตนเอง และจัดหาเจ้าหน้าที่ลงโปรแกรมบันทึกข้อมูลบัญชีครัวเรือน รวมทั้งสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณเพื่อการจัดเวทีเรียนรู้

2.4.3 พัฒนาชุมชน หนุนช่วยด้านการชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนและข้อมูลอื่นๆ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เรียนรู้ร่วมกัน และจัดทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพ

2.5 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือน

2.5.1 การจัดเวทีเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน เน้นเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง กรรมการหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชน สภาพัฒนาการเมือง และกลไกอื่น ๆ ระดับหมู่บ้านเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถใช้เป็นประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งเกิดการสานความสัมพันธ์ลดการแบ่งแยกในชุมชน

2.5.2 การจัดเวทีเรียนรู้ระดับตำบล ให้คณะทำงานตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลให้เห็นภาพรวมและสามารถคิดริเริ่มโครงการพัฒนาต่างๆ ในระดับตำบลได้

2.5.3 การจัดเวทีเรียนรู้ระดับจังหวัด ให้คณะทำงานจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามตำบล ให้สามารถเห็นภาพรวมของข้อมูล ปัญหา ความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การคิดริเริ่มโครงการพัฒนาในระดับจังหวัดได้

2.6 การจัดทำแผนชุมชนและการเชื่อมโยงงบประมาณ

2.6.1 ผลจากเวทีเรียนรู้ระดับล่างสุด คือ ระดับหมู่บ้าน นำมาจัดทำเป็นข้อเสนอ/แผนเพื่อแก้ปัญหาของครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน เกิดเป็นแผนชุมชนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่กว้างขวาง

2.6.2 จัดเวทีเจรจาภาคี เพื่อให้ชุมชนได้นำเสนอข้อเสนอ/แผนชุมชนต่อ อปท. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเวลาที่สอดคล้องกับการจัดทำข้อบัญญัติ ข้อเสนอ งบประมาณ เพื่อให้ อปท.และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาให้การสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการได้

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการกำหนดไว้ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนมกราคม 2557 รวมทั้งสิ้น 2 ปี

ระยะที่ 1 7 เดือน กุมภาพันธ์ – กันยายน 2555	ระยะที่ 2 ตุลาคม 2555 - กันยายน 2556	ระยะที่ 3 ตุลาคม 2556 - มกราคม 2557
● ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในแนวคิดและวิธีการดำเนินโครงการ ● จัดตั้งทีมงานบูรณาการในส่วนกลาง ● ส่งเสริมความรู้ พัฒนาคู่มือเครื่องมือ ● ติดตามและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาโครงการในแต่ละจังหวัด <u>จังหวัด</u> ● จัดทำโครงการ ● จัดตั้งทีมงานบูรณาการส่วนกลางของจังหวัด <u>ตำบล</u> ● จัดเก็บข้อมูล ● พัฒนาระบบฐานข้อมูล	● จัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนต่อเนื่อง ● จัดเวทีสร้างการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่อง ● จัดทำแผนชุมชน/ข้อเสนอโครงการ ● ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการในแต่ละจังหวัด	● สกัดความรู้ บทเรียน และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ● นำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงานทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

บทที่ 3

การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินการของส่วนกลาง ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคือ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน และกรมการปกครอง โดยการดำเนินการของแต่ละจังหวัดจะมีวิธีการที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

3.1 การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ภายใต้วรร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมการปกครอง โดยได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ดังนี้

3.1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับนโยบายในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ซึ่งได้มีการดำเนินการในช่วงเริ่มต้นโครงการฯ ไปแล้วดังต่อไปนี้

3.1.1.1 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 170/2555 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2555 แต่งตั้งทีมบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยมี รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร เป็นประธานคณะทำงาน ซึ่งทีมบูรณาการและคณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดทิศทางการออกแบบการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อหนุนเสริมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
- สนับสนุน กระตุ้น หนุนเสริมให้เกิดการพัฒนา และดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในทุกจังหวัดให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ
- สนับสนุนกระบวนการเชื่อมโยงและบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมความรู้ พัฒนาฝีมือ และเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการทำงานในจังหวัด

- ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนกระบวนการพัฒนาโครงการในแต่ละจังหวัด

- ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานความร่วมมือระหว่างภาคีรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่แนวทางการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน

3.1.1.2 กระทรวงมหาดไทยได้จัดประชุมชี้แจงและมอบนโยบายเกี่ยวกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพระนาย สุวรรณรัฐ) และ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555

ภาพการจัดประชุมชี้แจงโครงการและมอบนโยบายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555 โดย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

3.1.1.3 กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0212.1/ว 984 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2555 ให้จังหวัดทุกจังหวัดจัดทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในระดับจังหวัด โดยให้ระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลลัพธ์ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย โดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายกำหนดให้ดำเนินการอย่างน้อยอำเภอละ 1 ตำบล และให้จังหวัดแต่งตั้งทีมบูรณาการ และคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ระดับจังหวัด โดยได้มอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด 1 คน ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยการคัดเลือกคณะทำงานให้เน้นบุคคลที่มีทักษะ และความสามารถในการประสานความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ในวงกว้าง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นทีมบูรณาการและคณะทำงานของจังหวัด

3.1.1.4 ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพระนาย สุวรรณรัฐ) ให้สัมภาษณ์ เรื่องการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ออกอากาศสดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2555 เวลา 07.30 – 08.00 น.

3.1.1.5 กระทรวงมหาดไทยโดยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจง “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรในระดับพื้นที่มีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด กระบวนการ ขั้นตอน ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต่อไป โดยได้ขอการสนับสนุนทางวิชาการ (วิทยากร เอกสาร สื่อประกอบการชี้แจง) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทั้งนี้ ได้มีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นรายภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ วันที่ 18 เมษายน 2555 ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก
- ภาคใต้ วันที่ 23 เมษายน 2555 ณ โรงแรมมารีไทม์ پارค แอนด์ สปา รีสอร์ท จังหวัดกระบี่
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น
- ภาคกลาง วันที่ 2 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ กรุงเทพฯ

3.1.1.6 สำนักตรวจราชการและเรื่องราวจึงทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จัดให้มีโครงการสัมมนาองค์ความรู้เรื่อง “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC (Area Based Collaborative) Research” เมื่อวันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตรวจราชการกรม ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกรม เจ้าหน้าที่สนับสนุนการตรวจราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และข้าราชการกระทรวงมหาดไทย มีความรู้และเข้าใจในโครงการฯ

3.1.1.7 สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของจังหวัดเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการจัดกลไก/คณะทำงานของจังหวัด การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ด้านข้อมูลบัญชีครัวเรือน (การเตรียมการ การพิมพ์แบบ ปัญหาอุปสรรค กลยุทธ์ในการขยายการจดบัญชี) ตลอดจนการเตรียมการด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้จากข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม ดังนี้

1) วันที่ 17 กรกฎาคม 2555 ณ ห้องประชุม 2 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย มีจังหวัดเข้าร่วมนำเสนอความก้าวหน้า 8 จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี นครสวรรค์ ยโสธร อุทัยธานี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม และชัยภูมิ โดยมี นายประชา เตรีตน์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในที่ประชุม

2) วันที่ 26 กรกฎาคม 2555 ณ ห้องประชุม 1 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย มีจังหวัดเข้าร่วมนำเสนอความก้าวหน้า 14 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท พิษณุโลก มุกดาหาร ชลบุรี เชียงใหม่ ตรัง นนทบุรี พังงา ปราจีนบุรี ร้อยเอ็ด ระยอง เลย ศรีสะเกษ และสุราษฎร์ธานี โดยมี นายนิสิต จันทน์สมวงศ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในที่ประชุม

3) วันที่ 17 สิงหาคม 2555 ณ ห้องประชุม 1 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมี 13 จังหวัด เข้าร่วมนำเสนอความก้าวหน้า ได้แก่ พะเยา กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ อ่างทอง สระแก้ว ขอนแก่น สระบุรี ลพบุรี กาฬสินธุ์ ปทุมธานี ภูเก็ต สตูล และอุดรธานี โดยมี นายนิสิต จันทน์สมวงศ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในที่ประชุม

4) วันที่ 30 สิงหาคม 2555 ณ ห้องประชุม 1 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมี 18 จังหวัด เข้าร่วมนำเสนอความก้าวหน้า ได้แก่ เชียงราย ตาก น่าน พิจิตร แพร่ กระบี่ ระนอง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา มหาสารคาม บุรีรัมย์ นครราชสีมา หนองคาย หนองบัวลำภู สิงห์บุรี สระบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ โดยมี นายจาตุร อภิชาติบุตร ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นประธานในที่ประชุม

5) วันที่ 31 สิงหาคม 2555 ณ ห้องประชุม 1 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมี 22 จังหวัด เข้าร่วมนำเสนอความก้าวหน้า ได้แก่ เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย ยะลา นราธิวาส ปัตตานี ชุมพร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ นครพนม สกลนคร สุรินทร์ นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร จันทบุรี ตราด ประจวบคีรีขันธ์ และนครนายก โดยมี นายจาตุร อภิชาติบุตร ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นประธานในที่ประชุม

จากการรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวของแต่ละจังหวัดพบว่า มีความก้าวหน้าไปได้ดี หลายจังหวัดแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ส่วนราชการต่าง ๆ เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบูรณาการภารกิจและงบประมาณในการจัดพิมพ์แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน การจัดเก็บข้อมูล ซึ่งมีหลายจังหวัดที่มีการผสมผสานเครื่องมือเดิมในการจัดเก็บข้อมูลทั้งแบบบันทึกบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร่วมกับแบบบัญชีครัวเรือนที่ สกว. พัฒนาขึ้น และการสร้างการเรียนรู้จากข้อมูลบัญชีครัวเรือน

ทั้งนี้ มีจังหวัดไม่น้อยกว่า 6 จังหวัดที่มีความก้าวหน้าในการจัดเก็บบัญชีครัวเรือนและจัดเวทีร่วมกับครัวเรือนเป้าหมายแล้ว ตลอดจนการคิดริเริ่มนวัตกรรม การขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของจังหวัดขึ้น อาทิ

- ✦ การเตรียมการเพื่อใช้ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาจังหวัดในด้านอื่น โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับระบบGIS และสร้างฐานข้อมูล

- ✦ มีกองเลขาฯร่วมในระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อสั่งการจากส่วนกลางและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของจังหวัด รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจของทีมงาน

- ✦ การริเริ่มหาวิธีสร้างความเข้าใจกับประชาชน และสร้างแรงจูงใจในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน การประชาสัมพันธ์ด้วยช่องทางต่าง ๆ

สำหรับในส่วนประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ทีมงาน จังหวัด ได้แก่

1. การทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ส่วนที่ยากที่สุด คือ การฝ่าด่านความเคยชินของข้าราชการเพราะสิ่งที่โครงการนี้ทำในเรื่องที่ทุกคนต่างเคยทำมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบัญชีครัวเรือน หรือการทำแผนชุมชน

2. ด้านการประสานและติดตามงานระหว่างส่วนกลางและจังหวัด เพื่อให้เกิดเอกภาพและการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ได้มีข้อเสนอให้มีการบูรณาการหนังสือสั่งการจากส่วนกลาง และการจัดตั้งกองเลขานุการระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อสั่งการ หนังสือสั่งการจากส่วนกลาง และกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการจังหวัดประสาน และสร้างความเข้าใจกับทีมงานที่เกี่ยวข้อง

3. กลไกคณะทำงานของจังหวัดโดยเฉพาะคณะทำงาน/ทีมงานระดับตำบล ซึ่งบางจังหวัดยังไม่มี ความชัดเจน เสนอให้จังหวัดให้ความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งเป็นหัวใจของการดำเนินงานโครงการนี้ พร้อมทั้งเสนอให้ตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานในระดับตำบล หมู่บ้านมากขึ้น

4. แบบบันทึกบัญชีครัวเรือนและโปรแกรมประมวลผล ส่วนที่ สกว. พัฒนาขึ้นนั้นเป็นเครื่องมือที่ผ่านการทดสอบจากกระบวนการวิจัยว่าสามารถช่วยในการ จัดระบบข้อมูลที่สามารถประมวลผลได้ง่ายที่จังหวัดสามารถใช้สนับสนุนการทำงานในภาพกว้างของ การพัฒนาพื้นที่ได้ กรณีที่จังหวัดมีทุนเดิมในการทำงานในพื้นที่หรือมีความสนใจเฉพาะเรื่องสามารถ ปรับใช้เครื่องมือตามความเหมาะสม

3.1.1.8 สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาเพื่อติดตามผลการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2555 ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควินส์ปาร์ค กรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพระนาย สุวรรณรัฐ) เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รองเลขาธิการ ก.พ.ร. หัวหน้าส่วนราชการ และหัวหน้าหน่วยงาน รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัด อธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คณบดีวิทยาลัยการบริหารจัดการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา คณาจารย์ ข้าราชการ และผู้แทน ภาคประชาชน

3.1.2 กรรมาการปกครอง มีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับพื้นที่ และติดตาม สนับสนุนการบูรณาการงบประมาณจากแผนชุมชน โดยบทบาทในการขับเคลื่อนที่สำคัญคือ นายอำเภอ

3.1.3 กรรมาการพัฒนาชุมชน มีบทบาทในการกระตุ้นการทำบัญชีครัวเรือน การจัดเวทีเรียนรู้ และการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน

- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรรมาการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างวิทยากรกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับจังหวัดทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 21 - 25 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ท ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ จังหวัด ปทุมธานี โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้นำชุมชน จำนวน 243 คน โดยกรรมาการพัฒนาชุมชนได้ขอการสนับสนุนทางวิชาการและวิทยากรจาก สกว. จำนวน 2 วัน (23 - 24 พฤษภาคม 2555) ในสองประเด็นคือ การสร้างทีมบูรณาการจังหวัดจากหลากหลายภาคี และการทำงานด้านข้อมูลและการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.1.4 กรรมาส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีบทบาทในการสนับสนุนการจัดพิมพ์ แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน การบันทึกข้อมูลและประมวลผล การร่วมเวทีเรียนรู้ และการสนับสนุน งบประมาณตามแผนชุมชน

3.2 การดำเนินการของแต่ละจังหวัด

ทุกจังหวัดได้ดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่แล้ว โดยแต่ละจังหวัดได้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการอย่างน้อยอำเภอละ 1 ตำบล ซึ่งในแต่ละตำบลจะต้องมีพื้นที่เป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การกำหนดเป้าหมายของแต่ละจังหวัด สำหรับพื้นที่เป้าหมายของแต่ละจังหวัดแบ่งเป็นรายภาคได้ดังนี้

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
ภาคเหนือ		195 อำเภอ	254 ตำบล	2,708	110,463		
1. กำแพงเพชร	11 อำเภอ	13 ตำบล	139	4,410	- สำนักงานจังหวัด		
	อ.เมือง	ต.นาบ่อคำ	22	571			
	อ.ชาณุวรลักษบุรี	ต.เกาะตาล	8	122			
	อ.คลองขลุง	ต.ท่ามะเขือ	9	277			
	อ.คลองลาน	ต.สีกงาม	10	516			
	อ.ไทรงาม	ต.หนองแม่แตง	11	248			
	อ.พรานกระต่าย	ต.คลองพิไกร	10	386			
	อ.ลานกระบือ	ต.ลานกระบือ	11	220			
	อ.ทรายทองวัฒนา	ต.ทุ่งทราย	17	870			
	อ.ปางศิลาทอง	ต.ปางตาไว	11	403			
	อ.บึงสามัคคี	ต.บึงสามัคคี	12	244			
	อ.โกสัมพีนคร	ต.เพชรชมพู	9	258			
		ต.โกสัมพี	5	182			
		ต.ลานดอกไม้ตก	4	113			
2. เชียงราย	18 อำเภอ	33 ตำบล	397	7,940	- สำนักงานจังหวัด - จำจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 2,480,000 บาท	
	อ.เมือง	ต.นางแล	16	320			
		ต.แม่ข้าวต้ม	23	460			
		ต.สันทราย	11	220			
	อ.ขุนตาล	ต.ต้า	15	300			
	อ.เชียงของ	ต.ห้วยซ้อ	23	460			
	อ.เชียงแสน	ต.ศรีดอนมูล	13	260			
	อ.ดอยหลวง	ต.ปงน้อย	11	220			
		ต.โชคชัย	12	240			
		ต.หนองปากอ้อ	10	200			

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เทิง	ต.จีว	25	500		
		อ.ป่าแดด	ต.โรงช้าง	12	240		
		อ.พญาเม็งราย	ต.แม่ตำ	11	220		
		อ.พาน	ต.ดอยงาม	14	280		
			ต.หัวงม	13	260		
			ต.เวียงห้าว	8	160		
			ต.ธารทอง	11	220		
		อ.แม่จัน	ต.ป่าตึง	1	20		
			ต.ศรีถ้ำ	10	200		
			ต.แม่คำ	2	40		
			ต.จันจว้า	1	20		
		อ.แม่ฟ้าหลวง	ต.แม่ฟ้าหลวง	19	380		
		อ.แม่ลาว	ต.บัวสลี	12	240		
		อ.แม่สรวย	ต.แม่พริก	13	260		
		อ.แม่สาย	ต.บ้านด้าย	8	160		
		อ.เวียงแก่น	ต.ม่วงยาย	9	180		
			ต.หล่ายงาว	6	120		
			ต.ท่าข้าม	6	120		
			ต.ปอ	20	400		
		อ.เวียงชัย	ต.เวียงเหนือ	12	240		
		อ.เวียงเชียงรุ้ง	ต.ทุ่งก่อ	15	300		
			ต.ดงมหาวัน	12	240		
			ต.ป่าซาง	16	320		
		อ.เวียงป่าเป้า	ต.บ้านโป่ง	7	140		
3. เชียงใหม่		24 อำเภอ	25 ตำบล	241	8,274	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.แม่สาย	ต.บ้านหลวง	10	20		
		อ.เวียงแหง	ต.แสนไห	5	75		
		อ.เชียงดาว	ต.แม่นะ	13	2,317		
		อ.แม่แตง	ต.บ้านเป้า	9	450		
		อ.แมริม	ต.สะลวง	8	400		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.สะเมิง	ต.สะเมิงเหนือ	6	90		
		อ.แม่วาง	ต.ทุ่งรวงทอง	7	-		
		อ.แม่แจ่ม	ต.บ้านจันทร์	7	125		
			ต.ช่างเคิ่ง	18	150		
		อ.จอมทอง	ต.แม่สอย	14	315		
		อ.ฮอด	ต.บ่อหลวง	12	240		
		อ.ดอยเต่า	ต.ท่าเตื่อ	6	217		
		อ.อมก๋อย	ต.อมก๋อย	2	961		
		อ.ดอยหล่อ	ต.สันติสุข	9	140		
		อ.สันป่าตอง	ต.บ้านกลาง	11	165		
		อ.หางดง	ต.หนองควาย	11	223		
		อ.สารภี	ต.หนองแฝก	9	135		
		อ.แม่ฮ่องสอน	ต.ห้วยแก้ว	7	205		
		อ.เมือง	ต.สุเทพ	14	945		
		อ.สันกำแพง	ต.ออนใต้	10	302		
		อ.ดอยสะเก็ด	ต.เชิงดอย	13	195		
		อ.สันทราย	ต.หนองแห่ย์	10	187		
		อ.พร้าว	ต.ป่าไผ่	10	132		
		อ.ไชยปราการ	ต.ศรีดงเย็น	18	270		
		อ.ฝาง	ต.โป่งน้ำร้อน	2	15		
4. ดาก		9 อำเภอ	9 ตำบล	73	4,268	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 400,000 บาท
		อ.เมือง	ต.หนองบัวใต้	7	475		
		อ.บ้านดาก	ต.เกาะตะเภา	10	365		
		อ.สามเงา	ต.วังหมัน	7	296		
		อ.วังเจ้า	ต.ประดาง	5	262		
		อ.แม่สอด	ต.มหาวัน	12	815		
		อ.แม่ระมาด	ต.แม่จะเร	9	882		
		อ.ท่าสองยาง	ต.แม่หละ	12	577		
		อ.พบพระ	ต.วาเล่ย์	7	382		
		อ.อุ้มผาง	ต.แม่กลอง	4	214		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
5. นครสวรรค์		15 อำเภอ	15 ตำบล	160	3,380	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.หนองกรด	17	473		
		อ.ชุมแสง	ต.ทับกฤชใต้	8	97		
		อ.หนองบัว	ต.ห้วยถั่วใต้	8	75		
		อ.ท่าตะโก	ต.หัวถนน	10	272		
		อ.ไพศาลี	ต.ไพศาลี	7	133		
		อ.ตากฟ้า	ต.หนองพิกุล	9	111		
		อ.ตาคลี	ต.พรหมนิมิต	9	172		
		อ.โกรกพระ	ต.เนินกว้าว	7	93		
		อ.พยุหะคีรี	ต.สระทะเล	11	117		
		อ.ลาดยาว	ต.สระแก้ว	10	193		
		อ.แม่วงก์	ต.วังข่าน	14	316		
		อ.บรรพตพิสัย	ต.หูกวาง	4	145		
		อ.เก้าเลี้ยว	ต.หัวดง	12	288		
		อ.ชุมตาบง	ต.ปางสวรรค์	10	210		
		อ.แม่เปิน	ต.แม่เปิน	24	685		
6. น่าน		15 อำเภอ	15 ตำบล	129	3,196	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ถ้ำทอง	8	183		
		อ.เวียงสา	ต.ส้าน	9	325		
		อ.ปัว	ต.ศิลาแลง	17	192		
		อ.ท่าวังผา	ต.ริม	7	392		
		อ.น่าน้อย	ต.บัวใหญ่	8	153		
		อ.นาหมื่น	ต.เมืองลี	7	350		
		อ.แม่จริม	ต.น้ำพาง	10	120		
		อ.สันติสุข	ต.ดู่พงษ์	8	298		
		อ.ทุ่งช้าง	ต.ปอน	8	100		
		อ.เชียงกลาง	ต.เชียงคาน	5	345		
		อ.สองแคว	ต.นาไร่หลวง	10	133		
		อ.บ้านหลวง	ต.บ้านพื้	5	159		
		อ.บ่อเกลือ	ต.บ่อเกลือใต้	15	136		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
7. พิจิตร		อ.เฉลิมพระเกียรติ	ต.ห้วยโก๋น	7	208	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.ภูเพียง	ต.น้ำเกี๋ยน	5	102		
		12 อำเภอ	12 ตำบล	131	2,398		
		อ.เมือง	ต.ดงกลาง	9	211		
		อ.ตะพานหิน	ต.วังหลุม	10	296		
		อ.โพทะเล	ต.บางคลาน	6	173		
		อ.บางมูลนาก	ต.วังกรด	6	101		
		อ.สามง่าม	ต.เนินปอ	20	289		
		อ.โพธิ์ประทับช้าง	ต.เนินสว่าง	14	217		
		อ.วังทรายพูน	ต.หนองปล้อง	10	124		
		อ.สากเหล็ก	ต.วังทับไทร	7	109		
		อ.ทับคล้อ	ต.ท้ายทุ่ง	19	337		
		อ.บึงนาราง	ต.ห้วยแก้ว	8	150		
		อ.ดงเจริญ	ต.ห้วยร่วม	12	152		
		อ.วชิรบำรุง	ต.วังโมกข์	10	239		
8. พิษณุโลก		9 อำเภอ	18 ตำบล	334	5,681	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.จอมทอง	20	440		
			ต.ท่าโพธิ์	11	311		
		อ.บางระกำ	ต.บ่อทอง	21	306		
			ต.ท่านางงาม	11	175		
		อ.พรหมพิราม	ต.ศรีภิรมย์	26	528		
			ต.ท่าช้าง	13	290		
		อ.วัดโบสถ์	ต.วัดโบสถ์	17	281		
			ต.ท่างาม	4	29		
		อ.วังทอง	ต.หนองพระ	32	529		
			ต.วังนกแอ่น	20	345		
		อ.เนินมะปราง	ต.ไทรย้อย	25	357		
			ต.บ้านม่วง	8	160		
		อ.บางกระทุ่ม	ต.สนามคลี	19	229		
			ต.นครป่าหมาก	13	152		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.นครไทย	ต.นาบัว	34	583		
			ต.เนินเพิ่ม	19	364		
		อ.ชาติตระการ	ต.ชาติตระการ	25	382		
			ต.บ้านดง	16	220		
9. พะเยา		9 อำเภอ	9 ตำบล	87	2,771	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.สันป่าม่วง	8	165		
		อ.เชียงคำ	ต.อ่างทอง	10	337		
		อ.ดอกคำใต้	ต.บ้านถ้ำ	12	456		
		อ.ปง	ต.นาปรัง	9	245		
		อ.แม่ใจ	ต.เจริญราษฎร์	9	214		
		อ.จุน	ต.จุน	14	457		
		อ.ภูซาง	ต.ภูซาง	7	342		
		อ.ภูพานยาว	ต.แม่อิง	7	247		
		อ.เชียงม่วน	ต.บ้านม่วง	11	308		
10.แพร่		8 อำเภอ	8 ตำบล	59	3,497	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.วังหงส์	7	319		
		อ.สูงเม่น	ต.สบสาย	6	390		
		อ.เด่นชัย	ต.ห้วยไร่	10	609		
		อ.ร้องกวาง	ต.ทุ่งศรี	5	495		
		อ.ลอง	ต.ทุ่งแล้ง	12	556		
		อ.วังชิ้น	ต.ป่าสัก	10	455		
		อ.สอง	ต.แดนชุมพล	4	270		
		อ.หนองม่วงไข่	ต.วังหลวง	5	403		
11. เพชรบูรณ์		11 อำเภอ	22 ตำบล	256	31,872	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	บูรณาการ งบประมาณ 3,000,000 บาท มีคู่มือการ ดำเนินงานของ โครงการฯ
		อ.เมือง	ต.นาป่า	17	2,638		
			ต.วังชมภู	13	2,394		
		อ.หล่มสัก	ต.บ้านกลาง	19	1,879		
			ต.ปากดุก	7	734		
		อ.หล่มเก่า	ต.วังบาล	16	2,275		
			ต.นาแซง	7	959		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.น้ำหนาว	ต.หลักด่าน	7	720		
			ต.โคกมน	6	457		
		อ.เขาค้อ	ต.หนองแม่นา	10	652		
			ต.สะเดาะพง	5	301		
		อ.วังโป่ง	ต.ท้ายดง	13	912		
			ต.วังโป่ง	13	915		
		อ.ชนแดน	ต.พุทธบาท	28	4,747		
			ต.ซับพุทรา	9	1,101		
		อ.หนองไผ่	ต.วังท่าดี	9	1,052		
			ต.กองทุล	8	761		
		อ.บึงสามพัน	ต.ศรีมงคล	11	840		
			ต.สระแก้ว	9	540		
		อ.วิเชียรบุรี	ต.พุเตย	14	4,032		
			ต.ซับน้อย	14	2,066		
		อ.ศรีเทพ	ต.ประดู่งาม	8	603		
			ต.โคกสะอาด	13	1,294		
12. แม่ฮ่องสอน		7 อำเภอ	7 ตำบล	65	7,000	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ผาบ่อง	12	1,380		
		อ.ปางมะผ้า	ต.สบป่อง	8	962		
		อ.ปาย	ต.แม่ฮี้	6	678		
		อ.ขุนยวม	ต.แม่เงา	8	490		
		อ.แม่ออน	ต.แม่ออนหลวง	9	752		
		อ.แม่สะเรียง	ต.แม่อวม	12	1,386		
		อ.สบเมย	ต.แม่สวด	10	1,040		
		จังหวัดดำเนินการ	-	-	312		
13. ลำปาง		13 อำเภอ	13 ตำบล	121	2,917	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	ครัวเรือนเป้าหมาย ร้อยละ 15
		อ.เมือง	ต.นิคมพัฒนา	14	298		
		อ.เกาะคา	ต.ไหล่หิน	6	205		
		อ.งาว	ต.บ้านอ้อน	8	173		
		อ.แจ้ห่ม	ต.ทุ่งผึ้ง	6	150		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.วังเหนือ	ต.วังใต้	7	132		
		อ.เถิน	ต.แม่วะ	8	49		
		อ.แม่ทะ	ต.หัวเสือ	12	252		
		อ.ห้างฉัตร	ต.วอแก้ว	7	290		
		อ.แม่เม่า	ต.สบป่าด	7	403		
		อ.เสริมงาม	ต.เสริมขวา	12	260		
		อ.เมืองปาน	ต.บ้านขอ	13	271		
		อ.แม่พริก	ต.พระบาทวังตวง	8	144		
		อ.สบปราบ	ต.สมัย	13	290		
14. ลำพูน		8 อำเภอ	8 ตำบล	89	1,945	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ริมปิง	10	398		
		อ.ป่าซาง	ต.น้ำดิบ	16	320		
		อ.บ้านโฮ่ง	ต.หนองปลาสะวาย	8	160		
		อ.ลี้	ต.ป่าไผ่	12	180		
		อ.แม่ทา	ต.ทาทุ่งหลวง	6	120		
		อ.ทุ่งหัวช้าง	ต.ตะเคียนปม	12	180		
		อ.บ้านธิ	ต.บ้านธิ	20	417		
		อ.เวียงหนองล่อง	ต.หนองยวง	5	170		
15. สุโขทัย		9 อำเภอ	9 ตำบล	83	2,301	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ	ครัวเรือนเป้าหมาย ร้อยละ 15
		อ.เมือง	ต.ปากแคว	9	248		
		อ.สวรรคโลก	ต.ท่าทอง	7	167		
		อ.ศรีสำหลั	ต.ดงคู่	9	265		
		อ.ศรีสำโรง	ต.สามเรือน	11	120		
		อ.ศรีมาศ	ต.นาเชิงคีรี	10	259		
		อ.กงไกรลาศ	ต.ไกรกลาง	8	476		
		อ.บ้านด่านลานหอย	ต.หนองหญ้าปล้อง	10	210		
		อ.ทุ่งเสลี่ยม	ต.บ้านใหม่ชัยมงคล	9	269		
		อ.ศรีนคร	ต.คลองมะพลับ	10	287		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
16. อุดรดิตถ์		9 อำเภอ	30 ตำบล	270	11,377	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	ครัวเรือนเป้าหมาย ร้อยละ 20
		อ.เมือง	ต.หาดกรวด	9	N/A		
			ต.ถ้ำกลอง	4	N/A		
			ต.วังดิน	10	N/A		
			ต.วังกะพี้	9	N/A		
			ต.น้ำริด	10	N/A		
		อ.พิชัย	ต.ไร่ฮ้อย	11	N/A		
			ต.คอรุม	12	N/A		
			ต.พญาแมน	7	N/A		
			ต.บ้านโคก	8	N/A		
		อ.ลับแล	ต.น่านกกก	5	N/A		
			ต.ทุ่งยั้ง	10	N/A		
			ต.ไผ่ล้อม	7	N/A		
		อ.ท่าปลา	ต.นางพญา	6	N/A		
			ต.หาดลำ	9	N/A		
			ต.จirim	13	N/A		
			ต.ร่วมจิต	11	N/A		
		อ.น้ำปาด	ต.แสนตอ	9	N/A		
			ต.น้ำไคร้	9	N/A		
			ต.น้ำไผ่	8	N/A		
		อ.ทองแสนขัน	ต.ผักขวง	16	N/A		
			ต.บ่อทอง	15	N/A		
		อ.พากทำ	ต.บ้านเสี้ยว	6	N/A		
			ต.สองห้อง	5	N/A		
		อ.ตรอน	ต.วังแดง	12	N/A		
			ต.บ้านแก่ง	10	N/A		
			ต.หาดสองแคว	7	N/A		
			ต.น้ำอ่าง	10	N/A		
			ต.ข่อยสูง	8	N/A		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.บ้านโคก	ต.บ้านโคก	7	N/A		
			ต.นาชุม	7	N/A		
17. อุทัยธานี		8 อำเภอ	8 ตำบล	74	7,236	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.เนินแจง	9	499		
		อ.ทัพทัน	ต.โคกหม้อ	5	578		
		อ.หนองขาหย่าง	ต.ท่าโพ	4	500		
		อ.หนองฉาง	ต.หนองยาง	10	1,013		
		อ.สว่างอารมณ์	ต.บ่อทราย	12	1,005		
		อ.บ้านไร่	ต.ห้วยแห้ง	9	1,094		
		อ.ลานสัก	ต.ประดู่ยืน	12	1,286		
		อ.ห้วยคต	ต.สุขฤทัย	13	1,261		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		322 อำเภอ	342 ตำบล	3,826	167,863		
1. กาฬสินธุ์		18 อำเภอ	33 ตำบล	380	12,238	- สำนักงานสาธารณสุข - สำนักงานจังหวัด ใช้ สนง.สาธารณสุข เป็นแกนนำรณรงค์ภายใต้ โครงการ "กาฬสินธุ์ คนดี สุขภาพดี รายได้ดี"	
		อ.เมือง	ทต.ไผ่	9	815		
			ทต.ห้วยโพธิ์	18	790		
		อ.นามน	ทต.นามน	14	225		
			ทต.สงเปลือย	12	640		
			ต.ยอดแกง	18	366		
			ต.หลักเหลี่ยม	10	183		
			ต.หนองบัว	8	150		
		อ.กมลาไสย	ทต.กมลาไสย	16	527		
		อ.ร่องคำ	ทต.ร่องคำ	13	352		
		อ.กุฉินารายณ์	ทต.จุมจัง	15	507		
		อ.เขาวง	ต.สงเปลือย	12	640		
		อ.ยางตลาด	ทต.อุ้นเมา	12	175		
			ทต.อิติ๋ม	12	603		
			ทต.โคกศรี	6	172		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ห้วยเม็ก	ทต.ห้วยเม็ก	15	500		
			ต.กุดโดน	13	511		
			ต.ทรายทอง	6	160		
		อ.สหัสขันธ์	ต.สหัสขันธ์	13	360		
		อ.คำม่วง	ต.นาบอน	11	246		
		อ.ท่าคันโท	ทต.ร่องคำ	13	352		
			ต.สามัคคี	13	146		
			ต.เหล่าอ้อย	12	238		
			ต.ท่าคันโท	9	243		
			ต.นาตาล	10	281		
			ต.ดงสมบูรณ์	9	135		
		อ.หนองกุงศรี	ทต.หนองกุงศรี	14	566		
			ต.เส้าเหล้า	14	309		
		อ.สมเด็จ	อบต.มหาไชย	10	189		
		อ.ห้วยผึ้ง	ทต.หนองอีบุตร	8	180		
		อ.สามชัย	ต.คำสร้างเที่ยง	7	126		
		อ.นาคู	ทต.นาคู	8	877		
		อ.ดอนจาน	ทต.ม่วงนา	9	179		
		อ.ฆ้องชัย	ทต.ฆ้องชัยพัฒนา	11	495		
2. ขอนแก่น		26 อำเภอ	26 ตำบล	244	7,345	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.แดงใหญ่	11	333		
		อ.น้ำพอง	ต.ทรายมูล	13	401		
		อ.เขาสวนกวาง	ต.คำม่วง	6	180		
		อ.อุบลรัตน์	ต.ทุ่งโป่ง	10	300		
		อ.บ้านฝาง	ต.บ้านเหล่า	14	425		
		อ.กระนวน	ต.หัวนาคำ	10	300		
		อ.ข้าสุง	ต.ห้วยเตย	7	210		
		อ.หนองเรือ	ต.โนนสะอาด	14	420		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ภูเวียง	ต.หนองกุงธนसार	16	480		
		อ.ชุมแพ	ต.โนนอุดม	7	210		
		อ.สีชมพู	ต.ซำยาง	6	180		
		อ.ภูผาม่าน	ต.นาฝาย	6	181		
		อ.หนองนาคำ	ต.ชนวน	11	330		
		อ.เวียงเก่า	ต.เขาน้อย	11	329		
		อ.บ้านไผ่	ต.แคนเหนือ	9	272		
		อ.ชนบท	ต.บ้านแท่น	8	240		
		อ.มัญจาคีรี	ต.คำแคน	14	420		
		อ.พระยืน	ต.หนองแวง	8	240		
		อ.บ้านแฮด	ต.หนองแซง	7	210		
		อ.โคกโพธิ์ไชย	ต.บ้านโคก	5	150		
		อ.พล	ต.หัวทุ่ง	8	236		
		อ.หนองสองห้อง	ต.วังหิน	8	240		
		อ.แวงใหญ่	ต.แวงใหญ่	7	210		
		อ.แวงน้อย	ต.ท่าวัด	10	308		
		อ.เปือยน้อย	ต.ขามป้อม	10	300		
		อ.โนนศิลา	ต.เปือยใหญ่	8	240		
3. ชัยภูมิ		16 อำเภอ	18 ตำบล	32	2,631	- สำนักงานจังหวัด - จำจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ห้วยต้อน	2	230		
		อ.ภูเขียว	ต.กวางโจน	2	65		
		อ.จัตุรัส	ต.บ้านขาม	2	321		
		อ.เกษตรสมบูรณ์	ต.บ้านยาง	1	105		
			ต.สระโพนทอง	1	63		
		อ.แก้งคร้อ	ต.หนองไผ่	2	333		
		อ.หนองบัวแดง	ต.คูเมือง	2	178		
		อ.บำเหน็จณรงค์	ต.เกาะมะนาว	2	10		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.คอนสวรรค์	ต.โนนสะอาด	1	84		
			ต.บ้านขาม	1	85		
		อ.บ้านเขว้า	ต.ชีบน	2	13		
		อ.เทพสถิต	ต.นายางหลัก	2	130		
		อ.หนองบัวระเหว	ต.ห้วยแย้	2	330		
		อ.คอนสาร	ต.คอนสาร	2	94		
		อ.บ้านแท่น	ต.บ้านแท่น	2	229		
		อ.ภักดีชุมพล	ต.วังทอง	2	170		
		อ.เนินสง่า	ต.หนองฉิม	2	141		
		อ.ซับใหญ่	ต.ท่ากูป	2	50		
4. มหาสารคาม		13 อำเภอ	13 ตำบล	180	8,082	- สำนักงานจังหวัด - จำจังหวัด เป็นเลขานุการ	*บูรณาการงบ จากส่วนต่างๆ 168,470 บาท
		อ.เมือง	ต.ดอนหว่าน	9	522		
		อ.แกดำ	ต.หนองกุง	15	401		
		อ.โกสุมพิสัย	ต.หนองกุงสวรรค์	10	594		
		อ.กันทรวิชัย	ต.มะค่า	15	546		
		อ.เชียงยืน	ต.เสื่อเม่า	16	995		
		อ.บรบือ	ต.กำพี้	15	679		
		อ.นาเชือก	ต.สำโรง	15	669		
		อ.พยัคฆภูมิพิสัย	ต.เม็กดำ	22	911		
		อ.วาปีปทุม	ต.นาข่า	16	843		
		อ.นาดูน	ต.พระธาตุ	8	322		
		อ.ยางสีสุราช	ต.บ้านกู่	9	385		
		อ.กุตุรัง	ต.ห้วยเตย	19	566		
		อ.ชื่นชม	ต.เหล่าดอกไม้	11	649		
5. ศรีสะเกษ		22 อำเภอ	22 ตำบล	293	8,292	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.บึงบูรพ์	ต.เปือย	16	360		
		อ.ศีลาลาด	ต.หนองบัวดง	9	160		
		อ.กันทรลักษณ์	ต.ชำ	8	401		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ห้วยทับทัน	ต.ผักไหม	17	510		
		อ.เบญจลักษ์	ต.หนองฮาง	12	299		
		อ.น้ำเกลี้ยง	ต.รุ่งระวี	7	705		
		อ.ศรีรัตน	ต.ศรีแก้ว	14	102		
		อ.กันทรารมย์	ต.หนองแวง	11	330		
		อ.ซ่งขันธ์	ต.สะเดาใหญ่	17	1,387		
		อ.เมืองจันทร์	ต.ตาโกน	15	213		
		อ.ราชสีห์	ต.บัวหุ้ง	18	342		
		อ.ปรางค์กู่	ต.พิมายเหนือ	10	109		
		อ.พยุห์	ต.พรหมสวัสดิ์	20	743		
		อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ	ต.ผือใหญ่	14	279		
		อ.ไพรบึง	ต.ไพรบึง	21	430		
		อ.อุบลรัตน์	ต.ห้วยตามอญ	10	105		
		อ.เมืองศรีสะเกษ	ต.หนองครก	9	314		
		อ.วังหิน	ต.ธาตุ	16	429		
		อ.ขุนหาญ	ต.บักดอง	22	236		
		อ.อุทุมพรพิสัย	ต.โคกจาน	10	200		
		อ.โนนคูณ	ต.หนองกุง	3	288		
		อ.ยางชุมน้อย	ต.โนนคูณ	14	350		
6. ยโสธร		9 อำเภอ	9 ตำบล	110	3,300	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ค้อเหนือ	15	450		
		อ.เลิงนกทา	ต.สามัคคี	15	450		
		อ.คำเขื่อนแก้ว	ต.กุดกุง	7	210		
		อ.กุดชุม	ต.กุดชุม	21	630		
		อ.มหาชนะชัย	ต.หัวเมือง	14	420		
		อ.ป่าดัว	ต.เซียงเพ็ง	7	210		
		อ.ไทยเจริญ	ต.คำไผ่	9	270		
		อ.ทรายมูล	ต.ไผ่	9	270		
		อ.ค้อวัง	ต.กุดน้ำใส	13	390		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
7. บุรีรัมย์		23 อำเภอ	23 ตำบล	302	6,980	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ชุมเห็ด	13	207		
		อ.คูเมือง	ต.บ้านแพ	11	230		
		อ.กระสัง	ต.สองชั้น	17	450		
		อ.นางรอง	ต.เสเดา	17	525		
		อ.หนองกี่	ต.บุกระสัง	8	292		
		อ.ละหานทราย	ต.หนองแวง	13	420		
		อ.ประโคนชัย	ต.จรเข้มาก	18	570		
		อ.พุทไธสง	ต.พุทไธสง	17	327		
		อ.บ้านกรวด	ต.เนินเจริญ	11	250		
		อ.ลำปลายมาศ	ต.หนองกระเทียม	11	229		
		อ.สตึก	ต.ท่าม่วง	11	185		
		อ.ปะคำ	ต.ไทยเจริญ	14	370		
		อ.นาโพธิ์	ต.ศรีสว่าง	15	490		
		อ.หนองหงส์	ต.หนองชัยศรี	15	330		
		อ.พลับพลาชัย	ต.สำโรง	11	175		
		อ.ห้วยราช	ต.โคกเหล็ก	12	168		
		อ.โนนสุวรรณ	ต.โกรกแก้ว	14	290		
		อ.ชำนิ	ต.ขอมกา	13	200		
		อ.บ้านใหม่ไชยพจน์	ต.กุสุมาเตง	12	175		
		อ.โนนดินแดง	ต.ลำนางรอง	15	408		
		อ.บ้านด่าน	ต.โนนกวาง	9	190		
		อ.แคนดง	ต.หัวฝาย	11	239		
		อ.เฉลิมพระเกียรติ	ต.เจริญสุข	14	260		
8. บึงกาฬ		8 อำเภอ	8 ตำบล	84	2,520	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุน งบประมาณปี 55 จำนวน 150,000 บาท
		อ.เมืองบึงกาฬ	ต.โคสี	10	300		
		อ.เซกา	ต.เซกา	22	660		
		อ.โซ่พิสัย	ต.เหล่าทอง	10	300		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ปากคาด	ต.ปากคาด	9	270		
		อ.พรเจริญ	ต.ป่าแฝก	7	210		
		อ.ศรีวิไล	ต.นาแสง	9	270		
		อ.บึงโขงหลง	ต.โพธิ์หมากแข้ง	10	300		
		อ.บึงคล้า	ต.หนองเคี่ยน	7	210		
9. มุกดาหาร		7 อำเภอ	7 ตำบล	80	6,156	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณ 145,000 บาท
		อ.เมือง	ต.ดงมอน	10	640		
		อ.คำชะอี	ต.บ้านเหล่า	11	686		
		อ.นิคมคำสร้อย	ต.นิคมคำสร้อย	14	1,281		
		อ.ดอนตาล	ต.เหล่าหมี	10	800		
		อ.ดงหลวง	ต.กกตูม	16	1,520		
		อ.หว้านใหญ่	ต.หว้านใหญ่	11	669		
		อ.หนองสูง	ต.หนองสูงใต้	8	560		
10. นครราชสีมา		32 อำเภอ	32 ตำบล	387	9,000	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณ 300,000 บาท
		อ.แก้งสนามนาง	ต.บึงพะไล	N/A	N/A		
		อ.เฉลิมพระเกียรติ	ต.พระพุทธร	N/A	N/A		
		อ.สีดา	ต.สามเมือง	N/A	N/A		
		อ.โชคชัย	ต.ท่าจะหลุง	N/A	N/A		
		อ.ขามทะเลสอ	ต.ขามทะเลสอ	N/A	N/A		
		อ.ปากช่อง	ต.หนองสาหร่าย	N/A	N/A		
		อ.บ้านเหลื่อม	ต.วังโพธิ์	N/A	N/A		
		อ.เมือง	ต.หนองกระทุ่ม	N/A	N/A		
		อ.สูงเนิน	ต.โนนค่า	N/A	N/A		
		อ.ประทาย	ต.ตลาดไทร	N/A	N/A		
		อ.เมืองยาง	ต.โนนอุดม	N/A	N/A		
		อ.ขามสะแกแสง	ต.ขามสะแกแสง	N/A	N/A		
		อ.บัวลาย	ต.หนองหว่า	N/A	N/A		
		อ.สีคิ้ว	ต.ลาดบัวขาว	N/A	N/A		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.พิมาย	ต.โบสถ์	N/A	N/A		
		อ.โนนไทย	ต.ด่านจาก	N/A	N/A		
		อ.โนนสูง	ต.ด่านคล้า	N/A	N/A		
		อ.พระทองคำ	ต.พังเทียม	N/A	N/A		
		อ.ชุมพวง	ต.โนนตูม	N/A	N/A		
		อ.บัวใหญ่	ต.หนองบัวสะอาด	N/A	N/A		
		อ.หนองบุญมาก	ต.หนองตะไก่อ	N/A	N/A		
		อ.ห้วยแถลง	ต.ทับสวาย	N/A	N/A		
		อ.ปักธงชัย	ต.ตะขบ	N/A	N/A		
		อ.โนนแดง	ต.โนนแดง	N/A	N/A		
		อ.ครบุรี	ต.ตะแบกบาน	N/A	N/A		
		อ.คง	ต.เมืองคง	N/A	N/A		
		อ.จักราช	ต.หนองพลวง	N/A	N/A		
		อ.เทพารักษ์	ต.วังยายทอง	N/A	N/A		
		อ.ด่านขุนทด	ต.สระจรเข้	N/A	N/A		
		อ.เสิงสาง	ต.สุขไพบูลย์	N/A	N/A		
		อ.ลำทะเมนชัย	ต.ช่องแมว	N/A	N/A		
		อ.วังน้ำเขียว	ต.วังน้ำเขียว	N/A	N/A		
11. หนองคาย		9 อำเภอ	9 ตำบล	101	2,334	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	ร้อยละ 20 ของครัวเรือน ทั้งหมด
		อ.เมือง	ต.โพนสว่าง	10	223		
		อ.ท่าบ่อ	ต.โคกคอน	7	307		
		อ.โพนพิสัย	ต.เหล่าต่างคำ	15	280		
		อ.ศรีเชียงใหม่	ต.พระพุทธรบาท	10	152		
		อ.สังคม	ต.นาจิว	9	260		
		อ.สระใคร	ต.คอกช้าง	13	238		
		อ.เฝ้าไร่	ต.วังหลวง	15	378		
		อ.รัตนวาปี	ต.โพนแพง	13	176		
		อ.โพธิ์ตาก	ต.ด่านศรีสุข	9	320		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
12. หนองบัวลำภู		6 อำเภอ	6 ตำบล	73	10,575	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.โนนขมิ้น	10	1,785		
		อ.นากลาง	ต.ศรีบุญเรือง	16	1,387		
		อ.โนนสัง	ต.ฝั่งแดง	18	2,800		
		อ.ศรีบุญเรือง	ต.โนนเมือง	7	1,235		
		อ.สุวรรณคูหา	ต.นาดี	14	2,685		
		อ.นาหว้า	ต.เทพศิรี	8	683		
13. อุบลราชธานี		25 อำเภอ	25 ตำบล	309	32,924	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ชัยหลัก	11	1,364		
		อ.ตาลสุม	ต.หนองกุง	8	761		
		อ.ม่วงสามสิบ	ต.ดุมใหญ่	13	1,103		
		อ.วารินชำราบ	ต.คำขวาง	10	1,348		
		อ.เดชอุดม	ต.ท่าโพธิ์ศรี	10	1,079		
		อ.พิบูลมังสาหาร	ต.โพธิ์ไทร	19	2,172		
		อ.น้ำยืน	ต.ยาง	13	1,500		
		อ.น้ำขุ่น	ต.ไพบูลย์	15	1,270		
		อ.ทุ่งศรีอุดม	ต.หนองอัม	10	1,108		
		อ.โพธิ์ไทร	ต.ม่วงใหญ่	15	1,104		
		อ.ศรีเมืองใหม่	ต.ดอนใหญ่	7	812		
		อ.สิรินธร	ต.คำเขื่อนแก้ว	16	1,777		
		อ.โขงเจียม	ต.หนองแสงใหญ่	11	992		
		อ.นาจะหลวย	ต.บ้านตูม	17	2,309		
		อ.บุญศรี	ต.โนนค้อ	11	1,187		
		อ.ตระการพืชผล	ต.กระเดียน	12	910		
		อ.กุดข้าวปุ้น	ต.โนนสว่าง	20	1,791		
		อ.นาตาล	ต.กองโพน	14	1,593		
		อ.เขมราฐ	ต.แก้งเหนือ	10	1,125		
		อ.สว่างวีระวงศ์	ต.สว่าง	12	1,359		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.นาเยีย	ต.นาเยีย	13	1,234		
		อ.เหล่าเสือโก้ก	ต.หนองบก	13	1,356		
		อ.ดอนมดแดง	ต.ท่าเมือง	10	1,175		
		อ.เชียงใน	ต.โนนรัง	7	837		
		อ.สำโรง	ต.โคกสว่าง	12	1,658		
14. อำนาจเจริญ		7 อำเภอ	7 ตำบล	69	3,761	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.นายม	8	525		
		อ.ห้วยตะพาน	ต.โพธิ์เมืองน้อย	12	686		
		อ.เสนานิคม	ต.หนองสามสี	6	432		
		อ.ชานุมาน	ต.โคกสาร	9	535		
		อ.พนา	ต.ไม้กลอน	16	784		
		อ.พุมราชวงศา	ต.โนนงาม	8	355		
		อ.สิ้ออำนาจ	ต.ไร่สี	10	444		
15. อุตรดิตถ์		20 อำเภอ	20 ตำบล	224	11,262	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.บ้านขาว	14	894		
		อ.พิบูลย์	ต.จอมศรี	17	616		
		อ.กุมภวาปี	ต.ผาสุก	10	336		
		อ.บ้านฝื่อ	ต.โนนทอง	11	899		
		อ.บ้านดุง	ต.ถ่อนนาลับ	8	463		
		อ.หนองหาน	ต.หนองไผ่	12	545		
		อ.ศรีธาตุ	ต.จำปี	17	470		
		อ.น้ำโสม	ต.หนองแขวง	13	434		
		อ.กุดจับ	ต.ปะโค	14	505		
		อ.วังสามหมอ	ต.หนองหญ้าไซ	9	763		
		อ.โนนสะอาด	ต.บึงแก้ว	13	561		
		อ.หนองวัวซอ	ต.หนองอ้อ	11	501		
		อ.สร้างคอม	ต.บ้านยวด	6	693		
		อ.ไชยวาน	ต.หนองหลัก	12	525		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.นาโยง	ต.นาแค	8	441		
		อ.ปะจักษ์ศิลปาคม	ต.นาม่วง	14	899		
		อ.คูแก้ว	ต.ค้อใหญ่	6	249		
		อ.พิบูลย์รักษ์	ต.ดอนกลอย	11	598		
		อ.หนองแสง	ต.แสงสว่าง	8	375		
		อ.ทุ่งฝน	ต.ทุ่งใหญ่	10	495		
16. เลย		14 อำเภอ	14 ตำบล	128	1,972	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.เสี้ยว	6	120		
		อ.วังสะพุง	ต.หนองจั่ว	9	0		
		อ.ภูกระดึง	ต.ห้วยส้ม	11	55		
		อ.ภูหลวง	ต.ห้วยสีเสียด	8	0		
		อ.ผาขาว	ต.บ้านเพิ่ม	9	135		
		อ.นาด้วง	ต.ท่าสะอาด	7	106		
		อ.ท่าลี่	ต.บ้านผือ	10	0		
		อ.เชียงคาน	ต.จอมศรี	8	177		
		อ.ปากชม	ต.หาคัมภีร์	6	90		
		อ.นาแห้ว	ต.นาแห้ว	7	116		
		อ.ด่านซ้าย	ต.โคกงาม	7	237		
		อ.ภูเรือ	ต.ร่องจิก	10	0		
		อ.เอราวัณ	ต.เอราวัณ	16	350		
		อ.หนองหิน	ต.ตาดข่า	14	586		
17. นครพนม		12 อำเภอ	12 ตำบล	140	6,550	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.บ้านกลาง	13	626		
		อ.ธาตุพนม	ต.นาถ่อน	14	672		
		อ.นาแก	ต.พิมาน	10	494		
		อ.บ้านแพง	ต.หนองแวง	17	738		
		อ.ท่าอุเทน	ต.โนนตาล	15	544		
		อ.ศรีสงคราม	ต.ท่าบ่อสงคราม	7	438		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เรณูนคร	ต.หนองย่างชั้น	8	334		
		อ.ปลาปาก	ต.กุดาไ้	12	668		
		อ.โพนสวรรค์	ต.โพนบก	11	446		
		อ.นาหว้า	ต.นาจั่ว	13	490		
		อ.นาทม	ต.หนองชน	13	712		
		อ.วังยาง	ต.ยอดขาด	7	388		
18. สกลนคร		18 อำเภอ	21 ตำบล	246	21,410	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 55 จำนวน 834,940 บาท
		อ.เมือง	ต.พังขว้าง	14	2,756		
			ต.ธาตุนาเวง	5	532		
		อ.กุสุมาลย์	ต.อุ่มจาน	17	846		
			ต.นาเพียง	11	702		
		อ.กุดบาก	ต.กุดไ้	11	937		
		อ.พรรณานิคม	ต.พอกน้อย	12	1,327		
		อ.พังโคน	ต.ต้นผึ้ง	13	891		
		อ.วาริชภูมิ	ต.ค้อเขียว	6	574		
		อ.นิคมคำอุ่น	ต.สุวรรณคาม	7	599		
		อ.วานรนิวาส	ต.เดื่อศรีคันไชย	17	1,677		
		อ.คำตากล้า	ต.แพด	17	1,773		
		อ.บ้านม่วง	ต.บ่อแก้ว	14	1,323		
		อ.อากาศอำนวย	ต.ท่าก้อ	8	881		
		อ.สว่างแดนดิน	ต.โคกสี	14	1,506		
			ต.หนองหลวง	12	988		
		อ.ส่องดาว	ต.ท่าศิลา	13	723		
		อ.เต่างอย	ต.บึงหวาย	10	978		
		อ.โคกศรีสุพรรณ	ต.ดำนมั่งคำ	11	1,076		
		อ.เจริญศิลป์	ต.โคกศิลา	8	559		
		อ.โพนนาแก้ว	ต.เชียงสือ	8	562		
		อ.ภูพาน	ต.โคกภู	18	200		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
19. สุรินทร์		17 อำเภอ	17 ตำบล	213	4,226	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.สลักไผ่	16	263		
		อ.ท่าตูม	ต.บะ	13	224		
		อ.ปราสาท	ต.ตาบะ	21	332		
		อ.สังขะ	ต.บ้านจารย์	13	287		
		อ.ศีขรภูมิ	ต.ช้างปี่	14	350		
		อ.รัตนบุรี	ต.หนองบัวบาน	15	282		
		อ.ชุมพลบุรี	ต.ศรีณรงค์	13	266		
		อ.สำโรงทาบ	ต.สะโน	9	337		
		อ.จอมพระ	ต.หนองสนิทด	10	171		
		อ.สนม	ต.หัวจั่ว	8	133		
		อ.กาบเชิง	ต.ตะเคียน	9	247		
		อ.ลำดวน	ต.อุโลก	11	225		
		อ.บัวเชด	ต.อาโพน	11	214		
		อ.พนมดงรัก	ต.จิกแดก	12	229		
		อ.ศรีณรงค์	ต.ศรีสุข	12	218		
		อ.เขวาสินรินทร์	ต.เขวาสินรินทร์	11	196		
		อ.โนนนาถายณ์	ต.โนน	15	252		
20. ร้อยเอ็ด		20 อำเภอ	20 ตำบล	231	6,305	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.โนนตาล	10	250		
		อ.สุวรรณภูมิ	ต.จ่าปาขัน	11	256		
		อ.โพนทอง	ต.หนองใหญ่	15	472		
		อ.เกษตรวิสัย	ต.กาแพง	12	390		
		อ.เสลภูมิ	ต.ขาว	16	338		
		อ.อาจสามารถ	ต.หนอง	13	336		
		อ.โพธิ์ชัย	ต.บัวคา	11	257		
		อ.พนมไพร	ต.โพธิ์ชัย	12	304		
		อ.จังหาร	ต.แสนชาติ	9	171		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เมืองสรวง	ต.หนองหิน	10	226		
		อ.จตุรพักตรพิมาน	ต.อี้งอ	9	338		
		อ.ธวัชบุรี	ต.หนองไผ่	11	409		
		อ.ปทุมรัตน์	ต.ดอกกล้า	15	353		
		อ.โพนทราย	ต.ยางคา	12	390		
		อ.หนองพอก	ต.ภูเขาทอง	17	451		
		อ.ศรีสมเด็จ	ต.โพธิ์ทอง	7	214		
		อ.เมยวดี	ต.ชมสะอาด	9	276		
		อ.หนองฮี	ต.หนองฮี	17	510		
		อ.เชียงขวัญ	ต.พระธาตุ	8	135		
		อ.ทุ่งเขาหลวง	ต.ทุ่งเขาหลวง	7	229		
ภาคกลาง และภาคตะวันออก	207 อำเภอ	248 ตำบล	2,102	66,700			
1. ชัยนาท	7 อำเภอ	40 ตำบล	341	5,938	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ		
	อ.เมือง	6 ตำบล	57	1,500			
	อ.หันคา	7 ตำบล	75	556			
	อ.สรรคบุรี	5 ตำบล	46	565			
	อ.วัดสิงห์	5 ตำบล	32	806			
	อ.สรรพยา	6 ตำบล	42	1,331			
	อ.มโนรมย์	9 ตำบล	56	797			
	อ.เนินขาม	2 ตำบล	33	383			
2. นครปฐม	7 อำเภอ	7 ตำบล	50	6,633	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	งบประมาณ 500,000 บาท	
	อ.เมือง	ต.ดอนยายหอม	9	934			
	อ.นครชัยศรี	ต.บางแก้วฟ้า	5	672			
	อ.สามพราน	ต.หอมเกร็ด	6	1,521			
	อ.บางเลน	ต.ไทรงาม	11	904			
	อ.กำแพงแสน	ต.กระต๊อบ	8	1,131			
	อ.ดอนตูม	ต.ดอนรวก	5	776			
	อ.พุทธมณฑล	ต.ศาลายา	6	695			

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
3. นนทบุรี		6 อำเภอ	6 ตำบล	44	1,428	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.บางไผ่	5	221		
		อ.บางกรวย	ต.บางชนุน	5	158		
		อ.บางใหญ่	ต.บ้านใหม่	11	330		
		อ.บางบัวทอง	ต.ลำโพ	8	249		
		อ.ไทรน้อย	ต.ขุนศรี	8	240		
		อ.ปากเกร็ด	ต.เกาะเกร็ด	7	230		
4. ปทุมธานี		7 อำเภอ	7 ตำบล	53	1,589	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	กรมพัฒนาชุมชน สนับสนุนงบ ขยายหมู่บ้าน ศก.พอเพียง อำเภอละ 120,000 บาท
		อ.เมือง	ต.บ้านฉาง	3	263		
		อ.สามโคก	ต.เชียงรากน้อย	5	153		
		อ.ลาดหลุมแก้ว	ต.บ่อเงิน	7	147		
		อ.คลองหลวง	ต.คลองห้า	16	321		
		อ.ลำลูกกา	ต.พิชอุดม	9	149		
		อ.ธัญบุรี	ต.บึงยี่โถ	4	240		
		อ.หนองเสือ	ต.บึงกาสาม	9	316		
5. พระนครศรีอยุธยา		16 อำเภอ	23 ตำบล	152	4,154	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.คลองตะเคียน	13	543		
			ต.บ้านเกาะ	7			
		อ.บางไทร	ต.บ้านแปง	3	200		
			ต.บางยี่โถ	5			
		อ.บางปะหัน	ต.โพธิ์สามต้น	8	330		
			ต.ทางกลาง	4			
		อ.บางปะอิน	ต.ตลิ่งชัน	6	321		
			ต.เกาะเกิด	7			
		อ.อุทัย	ต.เสนา	6	340		
			ต.บ้านช้าง	7			
		อ.ผักไห่	ต.ลำตะเคียน	5	325		
			ต.นาคู	8			

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เสนา	ต.บ้านหลวง	6	300		
			ต.ดอนทอง	5			
		อ.ภาษี	ต.ดอนหญ้านาง	10	236		
		อ.ท่าเรือ	ต.บ้านร่อม	9	235		
		อ.บางซ้าย	ต.บางซ้าย	8	215		
		อ.นครหลวง	ต.พระนอน	7	185		
		อ.บ้านแพรก	ต.บ้านแพรก	5	140		
		อ.บางบาล	ต.บางหลวง	5	119		
		อ.มหาราช	ต.บ้านขวาง	4	110		
		อ.วังน้อย	ต.ลำไทร	7	365		
		อ.ลาดบัวหลวง	ต.สิงหนาท	7	190		
6. สระบุรี		12 อำเภอ	13 ตำบล	99	2,365	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ดาวเรือง	7	170		
			ต.นาโง้ง	3	70		
		อ.แก่งคอย	ต.บ้านป่า	11	315		
		อ.หนองแค	ต.หนองจรเข้	8	190		
		อ.หนองแซง	ต.โคกสะอาด	7	140		
		อ.บ้านหมอ	ต.โคกใหญ่	6	120		
		อ.เสาไห้	ต.ม่วงงาม	8	168		
		อ.พระพุทธบาท	ต.หนองแก	12	260		
		อ.วิหารแดง	ต.เจริญธรรม	8	292		
		อ.มวกเหล็ก	ต.ลำสมพุง	10	210		
		อ.หนองโดน	ต.บ้านโป่ง	5	105		
		อ.ดอนพุด	ต.ดงตะกั่ว	9	205		
		อ.วังม่วง	ต.แสงพัน	5	120		
7. ลพบุรี		11 อำเภอ	11 ตำบล	103	3,090	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 2,427,790 บาท
		อ.เมือง	ต.กกโก	8	240		
		อ.พัฒนานิคม	ต.หนองบัว	11	330		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.โคกสำโรง	ต.เกาะแก้ว	11	330		
		อ.ชัยบาดาล	ต.ท่ามะนาว	8	240		
		อ.ท่าเรือ	ต.บางคู	15	450		
		อ.บ้านหมี่	ต.พุดา	4	120		
		อ.ท่าหลวง	ต.หัวลำ	8	240		
		อ.สระโบสถ์	ต.มหาโพธิ์	10	300		
		อ.โคกเจริญ	ต.โคกเจริญ	12	360		
		อ.ลำสนธิ	ต.เขารวก	6	180		
		อ.หนองม่วง	ต.ยางโทน	10	300		
8. สิงห์บุรี		6 อำเภอ	6 ตำบล	45	1,350		
		อ.อินทร์บุรี	ต.ทองเอน	15	450		
		อ.เมืองสิงห์บุรี	ต.โพธิ์รวม	7	210		
		อ.บางระจัน	ต.แม่ลา	6	180		
		อ.ค่ายบางระจัน	ต.คอทราย	6	180		
		อ.พรหมบุรี	ต.บ้านแปง	6	180		
		อ.ท่าช้าง	ต.โพธิ์ประจักษ์	5	150		
9. อ่างทอง		7 อำเภอ	7 ตำบล	51	1,086	- สำนักงานจังหวัด - จำจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.บ้านแห	6	145		
		อ.ไชโย	ต.ไชโยภูมิ	8	152		
		อ.ป่าโมก	ต.สายทอง	8	142		
		อ.วิเศษชัยชาญ	ต.หัวตะพาน	7	144		
		อ.โพธิ์ทอง	ต.โพธิ์รังนก	3	80		
		อ.แสวงหา	ต.สีบัวทอง	11	303		
		อ.สามโก้	ต.มงคลธรรมนิมิต	8	120		
10. ฉะเชิงเทรา		11 อำเภอ	11 ตำบล	110	2,463	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.บางเตย	13	245		
		อ.บางปะกง	ต.บางผึ้ง	7	105		
		อ.บางน้ำเปรี้ยว	ต.สิงโตทอง	11	280		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.บางคล้า	ต.หัวไทร	7	309		
		อ.บ้านโพธิ์	ต.บางกรูด	3	47		
		อ.แปลงยาว	ต.หัวสำโรง	11	178		
		อ.พนมสารคาม	ต.เมืองเก่า	7	126		
		อ.ท่าตะเกียบ	ต.คลองตะเกรา	25	726		
		อ.สนมชัยเขต	ต.คูยายหมี	11	210		
		อ.ราชสาส์น	ต.เมืองใหม่	9	139		
		อ.คลองเขื่อน	ต.คลองเขื่อน	6	98		
11. ปราจีนบุรี		7 อำเภอ	7 ตำบล	85	2,472	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.เนินหอม	17	467		
		อ.กบินทร์บุรี	ต.เมืองเก่า	21	683		
		3.อนาดี	ต.สะพานหิน	10	208		
		อ.บ้านสร้าง	ต.บ้านสร้าง	9	189		
		อ.ประจันตคาม	ต.ดงบัง	10	240		
		อ.ศรีมหาโพธิ์	ต.ศรีมหาโพธิ์	11	311		
		อ.ศรีมโหสถ	ต.โคกไทย	7	374		
12. สระแก้ว		9 อำเภอ	9 ตำบล	113	3,634		
		อ.เมือง	ต.สระแก้ว	12	207		
		อ.อรัญประเทศ	ต.หนองสังข์	8	315		
		อ.ตาพระยา	ต.โคกลาน	6	305		
		อ.วัฒนานคร	ต.ท่าเกวียน	14	502		
		อ.วังน้ำเย็น	ต.คลองหินปูน	16	490		
		อ.คลองหาด	ต.ข้ามะกรูด	11	244		
		อ.เขาฉกรรจ์	ต.พระเพลิง	19	677		
		อ.โคกสูง	ต.หนองแวง	10	259		
		อ.วังสมบูรณ์	ต.วังทอง	17	635		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
13. นครนายก		4 อำเภอ	4 ตำบล	36	540	- สำนักงานจังหวัด	
		อ.เมือง	ต.เขาพระ	13	195	- หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	
		อ.บ้านนา	ต.อาษา	8	120	เป็นเลขานุการ	
		อ.องครักษ์	ต.องครักษ์	7	105		
		อ.ปากพลี	ต.ท่าเรือ	8	120		
14. สมุทรปราการ		6 อำเภอ	6 ตำบล	35	3,119	- สำนักงานจังหวัด	
		อ.เมือง	ต.บางโปรง	4	737	- พัฒนาการจังหวัด	
		อ.บางพลี	ต.หนองปรือ	3	150	เป็นเลขานุการ	
		อ.บางบ่อ	ต.คลองนิมิตยาตรา	6	220		
		อ.บางเสาธง	ต.ศีรษะจรเข้ใหญ่	9	1,513		
		อ.พระประแดง	ต.บางกระเจ้า	9	270		
		อ.พระสมุทรเจดีย์	ต.แหลมฟ้าผ่า	4	229		
15. กาญจนบุรี		13 อำเภอ	13 ตำบล	127	5,658	- สำนักงานจังหวัด	
		อ.ท่ามะกา	ต.ยางม่วง	9	193	- จ่าจังหวัด	
		อ.บ่อพลอย	ต.หนองกร่าง	9	382	เป็นเลขานุการ	
		อ.เลาขวัญ	ต.หนองปรือ	12	863		
		อ.ทองผาภูมิ	ต.ลิ้นถิ่น	7	384		
		อ.พนมทวน	ต.ดอนเจดีย์	8	286		
		อ.ไทรโยค	ต.บ้องตี้	4	100		
		อ.ด่านมะขามเตี้ย	ต.หนองไผ่	6	217		
		อ.สังขละบุรี	ต.ปรังเผล	4	1,80		
		อ.ศรีสวัสดิ์	ต.หนองเป็ด	4	75		
		อ.เมืองกาญจนบุรี	ต.หนองหญ้า	9	420		
		อ.หนองปรือ	ต.หนองปรือ	22	1,344		
		อ.ท่าม่วง	ต.หนองตากยา	16	657		
		อ.ห้วยกระเจา	ต.สระลงเรือ	17	647		
16. ราชบุรี		10 อำเภอ	10 ตำบล	97	2,483	- สำนักงานจังหวัด	
		อ.เมือง	ต.ดอนแร่	10	218	- จ่าจังหวัด	
		อ.บ้านโป่ง	ต.หนองปลาหมอ	16	338	เป็นเลขานุการ	
		อ.โพธาราม	ต.สร้อยฟ้า	6	120		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ดำเนินสะดวก	ต.แพ่งพวย	12	378		
		อ.บางแพ	ต.ดอนคา	7	172		
		อ.ปากท่อ	ต.วังมะนาว	7	210		
		อ.จอมบึง	ต.เบิกไพร	11	245		
		อ.วัดเพลง	ต.วัดเพลง	10	308		
		อ.สวนผึ้ง	ต.ตะนาวศรี	7	195		
		อ.บ้านคา	ต.หนองพันจันทร์	11	299		
17. สุพรรณบุรี	10 อำเภอ	10 ตำบล	89	2,144	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ		
	อ.เมือง	ต.ไผ่ขวาง	6	277			
	อ.เดิมบางนางบวช	ต.ปากน้ำ	7	136			
	อ.ศรีประจันต์	ต.ดอนปรู	9	308			
	อ.สองพี่น้อง	ต.หนองบ่อ	9	150			
	อ.บางปลาม้า	ต.วังน้ำเย็น	7	132			
	อ.สามชุก	ต.ย่านยาว	8	181			
	อ.อู่ทอง	ต.พลับพลาไชย	14	324			
	อ.ดอนเจดีย์	ต.หนองสาหร่าย	10	242			
	อ.ด่านช้าง	ต.วังคัน	11	232			
	อ.หนองหญ้าไซ	ต.หนองราชวัตร	8	162			
18. ประจวบคีรีขันธ์	8 อำเภอ	8 ตำบล	67	2,308	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ		
	อ.หัวหิน	ต.ห้วยสัตว์ใหญ่	11	205			
	อ.ปราณบุรี	ต.ปราณบุรี	5	178			
	อ. สามร้อยยอด	ต.ศิลาลอย	9	300			
	อ.กุยบุรี	ต.คอนยายหนู	4	110			
	อ.เมือง	ต.อ่าวน้อย	16	645			
	อ.ทับสะแก	ต.แสงอรุณ	6	120			
	อ.บางสะพาน	ต.ร้อนทอง	10	260			
	อ.บางสะพานน้อย	ต.ไชยราช	6	490			
19. เพชรบุรี	8 อำเภอ	8 ตำบล	76	1,644	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ		
	อ.เมือง	ต.ดอนยาง	13	194			
	อ.ท่ายาง	ต.เขากระปุก	14	264			

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ชะอำ	ต.บางเก่า	9	152		
		อ.เขาย้อย	ต.หนองชุมพลเหนือ	7	155		
		อ.บ้านแหลม	ต.บางขุนไทร	11	267		
		อ.บ้านลาด	ต.ถ้ำรงค์	6	143		
		อ.หนองหญ้าปล้อง	ต.ท่าตะคร้อ	8	195		
		อ.แก่งกระจาน	ต.สองพี่น้อง	8	274		
20. สมุทรสาคร		3 อำเภอ	3 ตำบล	26	4,453	- สำนักงานจังหวัด	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณ 200,000 บาท
		อ.เมือง	ต.กาหลง	8	1,339	- พัฒนาการจังหวัด	
		อ.กระทุ่มแบน	ต.บางยาง	13	1,702	เป็นเลขานุการ	
		อ.บ้านแพ้ว	ต.สวนส้ม	5	1,412		
21. สมุทรสงคราม		3 อำเภอ	3 ตำบล	17	378	- สำนักงานจังหวัด	
		อ.เมือง	ต.บางจะเกร็ง	5	157	- พัฒนาการจังหวัด	
		อ.อัมพวา	ต.ยี่สาร	5	103	เป็นเลขานุการ	
		อ.บางคนที	ต.จอมปลวก	7	118		
22. ระยอง		8 อำเภอ	8 ตำบล	56	1,619	- หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	เป็นเลขานุการ
		อ.เมือง	ต.นาขวัญ	6	100		
		อ.แกลง	ต.บ้านนา	9	19		
		อ.บ้านค่าย	ต.บ้านค่าย	7	387		
		อ.ปลวกแดง	ต.แม่น้ำคู้	7	119		
		อ.บ้านฉาง	ต.สำนักท้อน	8	281		
		อ.วังจันทร์	ต.วังจันทร์	6	110		
		อ.เขาชะเมา	ต.เขาน้อย	5	403		
		อ.นิคมพัฒนา	ต.มาบข่า	8	200		
23. ตรัง		7 อำเภอ	7 ตำบล	43	1,044	- สำนักงานจังหวัด	- หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ
		อ.เมือง	ต.ตะกวาง	6	91		
		อ.แหลมงอบ	ต.น้ำเขียว	4	187		
		อ.เขาสมิง	ต.ประณีต	10	231		
		อ.บ่อไร่	ต.ช้างทูน	6	165		
		อ.คลองใหญ่	ต.ไม้รูด	6	131		
		อ.เกาะช้าง	ต.เกาะช้างใต้	5	114		
		อ.เกาะกูด	ต.เกาะกูด	6	125		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
24. ชลบุรี		11 อำเภอ	11 ตำบล	88	1,684	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.หนองรี	14	296		
		อ.พนัสนิคม	ต.หนองปรือ	10	164		
		อ.พานทอง	ต.มาบโป่ง	8	156		
		อ.หนองใหญ่	ต.ห้วยสูง	5	69		
		อ.บ่อทอง	ต.เกษตรสุวรรณ	7	141		
		อ.บ้านบึง	ต.หนองไผ่แก้ว	5	182		
		อ.ศรีราชา	ต.หนองขาม	4	103		
		อ.บางละมุง	ต.เขาไม้แก้ว	9	84		
		อ.สัตหีบ	ต.แสมสาร	4	158		
		อ.เกาะสีชัง	ต.ท่าเทววงษ์	7	48		
		อ.เกาะจันทร์	ต.เกาะจันทร์	15	283		
25. จันทบุรี		10 อำเภอ	10 ตำบล	99	3,424	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.พลับพลา	13	717		
		อ.ท่าใหม่	ต.สองพี่น้อง	17	320		
		อ.โป่งน้ำร้อน	ต.หนองตากง	10	490		
		อ.มะขาม	ต.มะขาม	10	305		
		อ.แหลมสิงห์	ต.บางสระแก้ว	5	209		
		อ.สอยดาว	ต.ปะตง	11	498		
		อ.นายายอาม	ต.วังใหม่	10	188		
		อ.แก่งหางแมว	ต.เขาวงกต	4	185		
		อ.เขาคิชฌกูฏ	ต.ชากไทย	8	328		
		อ.ขลุง	ต.ช้าง	11	184		
ภาคใต้		150 อำเภอ	163 ตำบล	1,324	52,991		
1. นครศรีธรรมราช		23	23	228	9,207	- พัฒนาการจังหวัด	
		อ.เมือง	ต.กำแพงเขา	9	303		
		อ.พรหมคีรี	ต.ทอนหงส์	9	540		
		อ.ลานสกา	ต.ขุนทะเล	12	484		
		อ.ฉวาง	ต.ห้วยปรือ	7	320		
		อ.พิปูน	ต.ควนกลาง	6	199		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เชียรใหญ่	ต.ไสหมาก	11	191		
		อ.ชะอวด	ต.เกาะขันธุ์	10	937		
		อ.ท่าศาลา	ต.ดอนตะโก	6	168		
		อ.ทุ่งสง	ต.กะปาง	11	862		
		อ.นาบอน	ต.ทุ่งสง	10	377		
		อ.ทุ่งใหญ่	ต.ทุ่งสัง	7	202		
		อ.ปากพนัง	ต.คลองน้อย	19	303		
		อ.ร่อนพิบูลย์	ต.หินตก	12	834		
		อ.สิชล	ต.สี่ขีด	13	448		
		อ.ขนอม	ต.ควนทอง	12	483		
		อ.หัวไทร	ต.หัวไทร	12	263		
		อ.บางขัน	ต.บ้านนิคม	13	356		
		อ.ฉะพรวนรา	ต.ฉะพรวนรา	10	424		
		อ.จุฬาภรณ์	ต.บ้านควนมุด	2	59		
		อ.พระพรหม	ต.ช้างซ้าย	13	519		
		อ.นบพิตำ	ต.กะหรอ	9	319		
		อ.ช้างกลาง	ต.หลักช้าง	10	377		
		อ.เฉลิมพระเกียรติ	ต.ดอนตรอ	5	239		
2. พัทลุง		11 อำเภอ	11 ตำบล	116	3,631	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 200,000 บาท
		อ.เมืองพัทลุง	ต.นาท่อม	8	162		
		อ.ควนขนุน	ต.มะกอกเหนือ	9	264		
		อ.เขาชัยสน	ต.โคกม่วง	15	466		
		อ.ปากพะยูน	ต.หารเทา	11	448		
		อ.กงหรา	ต.กงหรา	7	182		
		อ.ตะโหมด	ต.คลองใหญ่	10	287		
		อ.ป่าบอน	ต.หนองธง	9	372		
		อ.ศรีบรรพต	ต.เขาย่า	10	361		
		อ.บางแก้ว	ต.โคกลัก	13	344		
		อ.ป่าพะยอม	ต.บ้านพร้าว	10	283		
		อ.ศรีนครินทร์	ต.ชุมพล	14	462		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
3. สตูล		7 อำเภอ	7 ตำบล	58	2,105	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.ตันหยงโป	6	106		
		อ.ละงู	ต.ละงู	18	838		
		อ.ทุ่งหว้า	ต.ทุ่งบุหลัง	5	88		
		อ.ควนกาหลง	ต.อุไคเจริญ	9	369		
		อ.ควนโดน	ต.วังประจัน	4	83		
		อ.ท่าแพ	ต.แป๊ะระ	7	211		
		อ.มะนัง	ต.นิคมพัฒนา	9	410		
4. สงขลา		16 อำเภอ	16 ตำบล	124	2,696		
		อ.เมือง	ต.เกาะยอ	9	219		
		อ.สิงหนคร	ต.ปากร่อ	6	69		
		อ.สทิงพระ	ต.ท่าหิน	9	136		
		อ.กระแสสินธุ์	ต.กระแสสินธุ์	4	94		
		อ.ระโนด	ต.บ้านขาว	6	181		
		อ.บางกล่ำ	ต.บ้านหาร	5	117		
		อ.รัตภูมิ	ต.คูหาใต้	14	346		
		อ.ควนเนียง	ต.ควนโส	11	159		
		อ.หาดใหญ่	ต.ฉลุง	7	175		
		อ.คลองหอยโข่ง	ต.ทุ่งลาน	9	185		
		อ.นาหม่อม	ต.ทุ่งขมิ้น	7	146		
		อ.สะเดา	ต.เขามะกักรัตติ	5	297		
		อ.จะนะ	ต.น้ำขาว	11	109		
		อ.เทพา	ต.วังใหญ่	8	195		
		อ.นาทวี	ต.คลองทราย	8	157		
		อ.สะบ้าย้อย	ต.บาโหย	5	111		
5. สุราษฎร์ธานี		18 อำเภอ	19 ตำบล	150	3,377	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.คลองน้อย	9	120		
		อ.กาญจนดิษฐ์	ต.ทุ่งรัง	5	119		
		อ.ดอนสัก	ต.ชลคราม	6	81		
			ต.หน้าเมือง	5	179		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.เกาะพะงัน	ต.บ้านใต้	6	415		
		อ.พุนพิน	ต.ท่าสะท้อน	7	181		
		อ.ท่าฉาง	ต.เขาถ่าน	6	195		
		อ.ไชยา	ต.ตะกรบ	5	122		
		อ.ท่าชนะ	ต.สมอทอง	10	206		
		อ.วิภาวดี	ต.ตะกุกเหนือ	17	243		
		อ.คีรีรัฐนิคม	ต.ท่ากระดาน	9	129		
		อ.บ้านตาขุน	ต.พะแสง	9	101		
		อ.พนม	ต.พนม	12	129		
		อ.เคียนซา	ต.เขาตอก	6	176		
		อ.บ้านนาสาร	ต.คลองปราบ	5	107		
		อ.บ้านนาเดิม	ต.ทรัพย์ทวี	5	100		
		อ.เวียงสระ	ต.เวียงสระ	10	204		
		อ.พระแสง	ต.สินปุน	10	233		
		อ.ชัยบุรี	ต.ไทรทอง	8	337		
6. ชุมพร		8 อำเภอ	8 ตำบล	74	2,763	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมืองชุมพร	ต.ถ้ำสิงห์	6	209		
		อ.สวี	ต.ครน	14	601		
		อ.หลังสวน	ต.บางน้ำจืด	14	436		
		อ.ปะทิว	ต.ทะเลทรัพย์	8	301		
		อ.ท่าแซะ	ต.คูริง	7	220		
		อ.ละแม	ต.ทุ่งควาวัด	8	306		
		อ.ทุ่งตะโก	ต.ช่องไม้แก้ว	8	336		
		อ.พะโต๊ะ	ต.ปากทรง	9	354		
7. ระนอง		5 อำเภอ	5 ตำบล	32	8,934	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมืองระนอง	ต.หาดส้มแป้น	3	1,373		
		อ.กระบุรี	ต.ลำเลียง	11	3,759		
		อ.ละอุ่น	ต.โนงเหนือ	3	573		
		อ.กะเปอร์	ต.บ้านนา	8	1,307		
		อ.สุขสำราญ	ต.กำพวน	7	1,922		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
8. พังงา		8 อำเภอ	8 ตำบล	57	1,696	- สำนักงานจังหวัด - พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 150,000 บาท
		อ.เมือง	ต.ตากแดด	4	142		
		อ.ตะกั่วทุ่ง	ต.ถ้ำ	9	163		
		อ.ทับปุด	ต.มะรุ่ย	7	224		
		อ.ตะกั่วป่า	ต.บางนายสี	9	428		
		อ.ท้ายเหมือง	ต.ลำภี	7	218		
		อ.กะปง	ต.เหลล	6	173		
		อ.เกาะยาว	ต.เกาะยาวน้อย	7	186		
		อ.คุระบุรี	ต.แม่นางขาว	8	162		
9. ภูเก็ต		3 อำเภอ	3 ตำบล	22	2,592	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมือง	ต.เกาะแก้ว	7	981		
		อ.ถลาง	ต.ป่าคลอก	9	930		
		อ.กระบุรี	ต.กมลา	6	681		
10. กระบี่		8 อำเภอ	8 ตำบล	56	2,000	- สำนักงานจังหวัด - ปลัดจังหวัด เป็นเลขานุการ	- จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 200,000 บาท - เลือกรหมู่บ้านต้นแบบที่ทำบัญชีกับ ธ.ก.ส.กระบี่
		อ.เมืองกระบี่	ต.ทับปริก	8	379		
		อ.เขาพนม	ต.หน้าเขา	8	276		
		อ.เกาะลันตา	ต.คลองยาง	7	210		
		อ.คลองท่อม	ต.คลองท่อมเหนือ	8	223		
		อ.อ่าวลึก	ต.เขาใหญ่	5	182		
		อ.ปลายพระยา	ต.เขาเขน	6	271		
		อ.ลำทับ	ต.ทุ่งไทรทอง	5	167		
		อ.เหนือคลอง	ต.ปกาสัย	9	292		
11. ตรัง		10 อำเภอ	20 ตำบล	164	6,918	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	
		อ.เมืองตรัง	ต.นาโต๊ะหมิง	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.ห้วยยอด	ต.โนเตา	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.ย่านตาขาว	ต.ทุ่งค่าย	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.กันตัง	ต.วังวน	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.ปะเหลียน	ต.ลิพัง	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.สีกา	ต.เขาไม้แก้ว	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.วังวิเศษ	ต.เขาวิเศษ	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.นาโยง	ต.นาหมื่นศรี	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.รัชฎา	ต.ควนเมา	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
		อ.หาดสำราญ	ต.บ้าหวี	N/A	N/A		
			N/A	N/A	N/A		
12. ยะลา		8 อำเภอ	8 ตำบล	55	1,295		
		อ.เมืองยะลา	ต.ยูโป	6	188		
		อ.รามัน	ต.อาซ่อง	6	128		
		อ.กรงปินัง	ต.ห้วยกระทิง	4	116		
		อ.ยะหา	ต.ตาชี	5	64		
		อ.กาบัง	ต.บาละ	11	249		
		อ.บันนังสตา	ต.ถ้ำทะลุ	5	111		
		อ.ธารโต	ต.คีรีเขต	9	144		
		อ.เบตง	ต.ตาเนาะแมเราะ	9	295		
13. นราธิวาส		13 อำเภอ	13 ตำบล	109	3,308	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 200,000 บาท
		อ.เมือง	ต.กะลุวอ	8	241		
		อ.ระแงะ	ต.ตันหยงมัส	11	250		
		อ.ตากใบ	ต.โฆะฮิต	5	199		
		อ.บาเจาะ	ต.ปะลุกาสาเมาะ	10	218		
		อ.สุไห่งปาดิ	ต.สุไห่งปาดิ	12	268		
		อ.รือเสาะ	ต.รือเสาะ	10	374		

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย				หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย		
		อ.ศรีสาคร	ต.กาหลง	4	145		
		อ.แว้ง	ต.กาเยาะมาเต	9	270		
		อ.อิงอ	ต.อิงอ	7	214		
		อ.สุไหงโกลก	ต.ปาเสมัส	8	311		
		อ.สุคีริน	ต.เกียร์	5	106		
		อ.จะแนะ	ต.ผดุงมาตร	6	176		
		อ.เจาะไอร้อง	ต.บุกิต	14	536		
14. ปัตตานี	12 อำเภอ	14 ตำบล	79	2,469	- สำนักงานจังหวัด - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ	จังหวัดสนับสนุนงบประมาณปี 2555 จำนวน 300,000 บาท	
	อ.เมือง	ต.ปะกาฮะรัง	8	117			
	อ.ยะรัง	ต.กอลำ	5	190			
	อ.หนองจิก	ต.คอตตันหยก	7	160			
		ต.บางตาวา	2	84			
	อ.โคกโพธิ์	ต.มะกรูด	7	576			
	อ.ยะหริ่ง	ต.ตะโละ	5	190			
	อ.ปะนาเระ	ต.ควน	5	115			
	อ.มายอ	ต.สะก้า	4	30			
	อ.สายบุรี	ต.ละหาร	5	161			
		ต.ปะเสยะวอ	7	266			
	อ.ไม้แก่น	ต.ไม้แก่น	4	82			
	อ.ทุ่งยางแดง	ต.ตะโละแมะนา	4	132			
	อ.กะพ้อ	ต.ตะโละดือรามัน	9	156			
อ.แม่ลาน	ต.ป่าไร่	7	210				
รวม 76 จังหวัด							

ที่มา : เอกสารการนำเสนอของจังหวัด และข้อเสนอโครงการที่ส่งมายังกระทรวงมหาดไทย

บทที่ 4

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นการนำเอาภารกิจของกระทรวงมหาดไทยที่ดำเนินการอยู่แล้วในพื้นที่มาผสมผสานกับงานวิชาการที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมางานวิชาการมักจะถูกละเลยจากภาคราชการเนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่จับต้องยาก แต่ สกว. ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การนำงานวิชาการมาเชื่อมต่อกับงานราชการไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เห็นได้จากการทำงานของ สกว. ในเชิงพื้นที่ที่ได้ดำเนินการมาแล้วในพื้นที่ 17 จังหวัดนำร่อง จนประสบผลสำเร็จ ทำให้กระทรวงมหาดไทยต้องมาทบทวนภารกิจของตนเอง จนกระทั่งได้ข้อสรุปว่าเพื่อให้งานของกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นงานในเชิงพื้นที่เกิดประโยชน์กับประชาชนจำเป็นที่จะต้องมีการเข้ามาสนับสนุนเพื่อให้การทำงานมีความเป็นระบบและสามารถนำไปใช้ได้จริง จึงเกิดโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ขึ้น ซึ่งในครั้งแรกจะเป็นลักษณะของการดำเนินการแบบต่อยอดโดยเลือกพื้นที่นำร่องในบางจังหวัด แต่เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้หารือร่วมกันกับ สกว. แล้ว มีความเห็นร่วมกันว่าควรดำเนินโครงการฯ พร้อมกันในพื้นที่ 76 จังหวัด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ไปพร้อม ๆ กัน โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการ 2 ปี (ปี 2555 – ปี 2557) ดังนั้น เมื่อเริ่มดำเนินการพร้อมกันในทุกพื้นที่แล้วจึงต้องมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละพื้นที่ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.1 การติดตามและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผู้วิจัย

ผู้วิจัยกำหนดให้มีการรายงานใน 2 ส่วน คือ วิธีดำเนินการของผู้วิจัย และผลของการดำเนินการ โดยในแต่ละส่วนแบ่งช่วงเวลาของการรายงานออกเป็นช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

4.1.1 วิธีดำเนินการของผู้วิจัย

4.1.1.1 ช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ

ในช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการให้ทุกจังหวัดจัดทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และจัดให้มีการประชุมร่วมกับทุกจังหวัดเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการดำเนินโครงการโดยจัดขึ้นในพื้นที่ 4 ภาค ได้แก่

- ภาคเหนือ วันที่ 18 เมษายน 2555 ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก
- ภาคใต้ วันที่ 23 เมษายน 2555 ณ โรงแรมมารีไทม์ ปาร์ค แอนด์ สปา รีสอร์ท จังหวัดกระบี่
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น
- ภาคกลาง วันที่ 2 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ กรุงเทพฯ

นอกจากนี้ เพื่อให้การติดตามของผู้วิจัยสอดคล้องกับวิธีในการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยในช่วงแรกที่กำหนดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับโครงการฯ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการในการติดตามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยเลือกพื้นที่ในการติดตามแบ่งออกเป็น

- 1) จังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทยตามห้วงเวลาที่กำหนดข้างต้นแล้ว
- 2) จังหวัดที่ยังไม่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทยตามห้วงเวลาที่กำหนดข้างต้น

ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลจากการติดตามมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างจังหวัดที่ได้รับการชี้แจง และไม่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะได้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดในการดำเนินโครงการฯ

4.1.1.2 ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ

ในช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการหลายวิธีเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นของการดำเนินโครงการฯ ดังนั้น ในช่วงแรกการทำความเข้าใจจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหากทุกจังหวัดดำเนินโครงการฯ โดยขาดความเข้าใจจะทำให้การดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่เป็นไปในลักษณะของการทำตามหนังสือสั่งการมากกว่าการปฏิบัติตามความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในช่วงนี้เป็นช่วงของการทำความเข้าใจและปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบของการติดตามในช่วงระหว่างการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

1) การบรรยายให้ความรู้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินโครงการในระยะแรกควรเน้นในเรื่องของการสร้างความเข้าใจ และการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีแล้ว ก็จะสามารถสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านได้ ดังนั้น ในโอกาสที่ผู้วิจัยได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรบรรยายในหลักสูตรต่าง ๆ ที่มีผู้เข้ารับการอบรมมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยผู้วิจัยจะบรรยายเกี่ยวกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC สอดแทรกไว้ตอนท้ายของการบรรยายในแต่ละวิชา

2) การจัดทำแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็นแบบสอบถามของจังหวัด แบบสอบถามของนายอำเภอ และแบบสอบถามของกำนัน โดยแบบสอบถามแต่ละแบบได้กำหนดประเด็นคำถาม ดังนี้

(1) แบบสอบถามของจังหวัด ประเด็นคำถามได้แก่

(1.1) ความก้าวหน้าในการการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของแต่ละหน่วยงานตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินโครงการจนถึงปัจจุบัน

(1.2) ทีมงานระดับจังหวัดได้วางแผนในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC อย่างไร

(1.3) บทบาทของภาคประชาชนในการเข้ามาร่วมกับทีมงานระดับจังหวัดมีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของจังหวัดในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC อย่างไร

(1.4) การสื่อสารกับทุกภาคส่วน การเชื่อมโยงการทำงาน และการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับพื้นที่ทั้งในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน มีวิธีการอย่างไร (เช่น การประชุมร่วมกัน การรายงาน การตั้งกองเลขานุการร่วม เป็นต้น)

(1.5) ทีมงานระดับจังหวัดได้กำหนดให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรือไม่ ถ้ามีกำหนดวิธีการไว้อย่างไร

(1.6) อยากรับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

(2) แบบสอบถามของนายอำเภอ ประเด็นคำถามได้แก่

(2.1) วิธีการในการพิจารณาคัดเลือกตำบลเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการมีการคัดเลือกอย่างไร

(2.2) ก่อนที่จะมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ชาวบ้านในตำบลเป้าหมายได้มีการจัดเก็บข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน หรือมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อพูดคุยกันเกี่ยวกับการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในชุมชนหรือไม่ ถ้ามีชาวบ้านได้คิดร่วมกันที่จะดำเนินการในเรื่องของการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในชุมชนอย่างไร

(2.3) หากชาวบ้านได้มีการเก็บข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนอยู่แล้ว ท่านคิดว่าโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จะเข้ามาช่วยหนุนเสริมในเรื่องความเป็นอยู่ของชาวบ้านได้อย่างไร หรือหากชาวบ้านยังไม่ได้มีการดำเนินการในการกรอกข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน ท่านได้กำหนดวิธีการที่จะให้ชาวบ้านมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลอย่างไร

(2.4) การทำงานร่วมกันกับหลายภาคส่วนในพื้นที่ อำเภอมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อให้เข้ามามีส่วนสนับสนุนโครงการอย่างไร

(2.5) การชี้แจงโครงการเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหัวหน้าส่วนระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้าน ฯลฯ มีการดำเนินการหรือไม่อย่างไร

(2.6) ความร่วมมือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างไร

(2.7) บทบาทหน้าที่ของวิทยากรครู ก. และวิทยากรครู ข. ในการทำความเข้าใจ และแนะนำชาวบ้านตำบลเป้าหมายในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างไร

(2.8) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นอย่างไร มีส่วนเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินการอย่างไร

(2.9) กลไกในการสื่อสารกับระดับพื้นที่ และการติดตามผลการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนทั้งจากระดับตำบล หมู่บ้าน มีการกำหนดไว้อย่างไร

(2.10) การทำแผนชุมชนของชาวบ้านก่อนที่จะมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC มีการดำเนินการอย่างไร

(2.11) ในฐานะที่นายอำเภอเป็นที่ปรึกษาโครงการ ท่านมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือเห็นว่าโครงการนี้มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร และมีข้อควรปรับปรุงในเรื่องใด

(3) แบบสอบถามของกำนัน ประเด็นคำถามได้แก่

(3.1) จำนวนหมู่บ้าน และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และจังหวัดกำหนดเป้าหมายไว้จำนวนร้อยละเท่าไรของครัวเรือนที่จะนำข้อมูลมาประมวลผล

(3.2) ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยจัดบัญชีครัวเรือนนั้นเป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจเอง หรือเป็นการสั่งการ

(3.3) ในตำบลมีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนอยู่แล้วหรือไม่ ถ้ามีใช้แบบบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานใด และเมื่อมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ยังคงใช้แบบบัญชีครัวเรือนเดิม หรือมีการเปลี่ยนมาใช้บัญชีครัวเรือนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแจกให้กับชาวบ้าน

(3.4) ความเข้าใจของชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมายเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างไร เช่น มีความเข้าใจเป็นอย่างดีเพราะเคยกรอกข้อมูลดังกล่าวอยู่แล้ว หรือยังไม่เข้าใจเพราะไม่เคยทำมาก่อน เป็นต้น

(3.5) ระยะเวลาในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเพื่อนำข้อมูลส่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์ได้มีการกำหนดระยะไว้ตั้งแต่ช่วงเวลาใดถึงช่วงเวลาใด

(3.6) การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นการกรอกด้วยตนเอง หรือคนในครอบครัวกรอก หรือมีอาสาสมัครเป็นผู้กรอกให้ และมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนหรือไม่ และหน่วยงานหรือบุคคลใดเป็นผู้ชี้แจง

(3.7) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วม หรือสนับสนุนโครงการฯ

(3.8) บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นอย่างไรในการเข้ามามีส่วนร่วม หรือสนับสนุนโครงการฯ

(3.9) การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคประการใดหรือไม่

(3.10) ผู้นำของแต่ละหมู่บ้านในตำบลได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการในการกรอกบัญชีครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านหรือไม่อย่างไร

(3.11) การประสานงานภายในระดับตำบล หมู่บ้าน มีบุคคลหรือหน่วยงานใดเป็นแกนหลักในการประสานงาน

(3.12) อยากรับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมทั้ง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

ทั้งนี้ การจัดทำแบบสอบถามของผู้วิจัยเพื่อต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ การรายงานผลความก้าวหน้า การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

3) การติดตามในพื้นที่

ในช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการติดตามในพื้นที่ โดยกำหนดพื้นที่ในการติดตามเป็นไปตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

(3.1) กลุ่ม A หมายถึง

(3.1.1) การจัดส่งเอกสาร : จังหวัดที่จัดส่งโครงการฯ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน การแจ้งพื้นที่เป้าหมายให้กระทรวง และแผนการดำเนินโครงการ

(3.1.2) การเขียนโครงการ : กลุ่มที่มีการเขียนข้อเสนอโครงการของจังหวัดที่แสดงให้เห็นถึงความริเริ่มบางอย่างนอกเหนือไปจากที่กระทรวงได้ยกร่างไว้ เช่น การวางแผนการทำงาน หรือกิจกรรมบางอย่าง การจัดทำคู่มือ ซึ่งลักษณะการเขียนโครงการสามารถนำไปเป็นตัวอย่างให้จังหวัดอื่น ๆ ดูเป็นแบบอย่างได้

(3.2) กลุ่ม B หมายถึง

(3.2.1) การจัดส่งเอกสาร : จังหวัดที่จัดส่งโครงการฯ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน การแจ้งพื้นที่เป้าหมายให้กระทรวง และแผนการดำเนินโครงการ

(3.2.2) การเขียนโครงการ : กลุ่มที่มีการเขียนข้อเสนอโครงการของจังหวัดตามรูปแบบที่กระทรวงได้ยกร่างไว้ ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ว่าผู้จัดทำมีความเข้าใจในทิศทางการทำงานหรือไม่เพียงใด แต่ได้แสดงถึงความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

(3.3) กลุ่ม C หมายถึง

(3.3.1) การจัดส่งเอกสาร : จังหวัดยังไม่ส่งโครงการฯ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน การแจ้งพื้นที่เป้าหมายให้กระทรวง และแผนการดำเนินโครงการ

(3.3.2) การเขียนโครงการ : ไม่สามารถประเมินได้ สำหรับจังหวัดที่ยังไม่ได้มีการจัดส่งเอกสาร จะไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด

ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในกลุ่ม A จำนวน 2 จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : มุกดาหาร และภาคกลาง : พระนครศรีอยุธยา) กลุ่ม B จำนวน 2 จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ขอนแก่น และภาคกลาง : สระบุรี) กลุ่ม C จำนวน 1 จังหวัด (ภาคกลาง : สมุทรสาคร) และจังหวัดที่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มใด 1 จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช ทั้งนี้ รูปแบบในการติดตามกำหนดให้มีการประชุมร่วมกับทีมคณะทำงานระดับจังหวัด เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของโครงการฯ จากนั้นจึงลงพื้นที่ไปพบกับทีมงานระดับอำเภอ และระดับตำบล รวมทั้งชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

4.1.1.3 ช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

ภายหลังดำเนินโครงการไปแล้ว 6 เดือน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการติดตามในพื้นที่ โดยเป็นการลงพื้นที่พบกับทีมงานระดับอำเภอ ระดับตำบล และชาวบ้าน เพื่อรับทราบข้อมูลจากการกรอกแบบบัญชีครัวเรือน โดยได้กำหนดพื้นที่ตามกลุ่ม A กลุ่ม B และกลุ่ม C ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (กลุ่ม A แม่ฮ่องสอน กลุ่ม B ขอนแก่น และกลุ่ม C พิษณุโลก) ทั้งนี้ ในส่วนของจังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดรูปแบบในการติดตามเป็นการประชุมนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินโครงการฯ ในฐานะที่นายอำเภอเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ

ทั้งนี้ ในการพิจารณาเลือกพื้นที่จังหวัดในการติดตามนอกจากจะพิจารณาจากการแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทยแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาในเรื่องของความเป็นผู้นำและความร่วมมือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้วิจัยได้มีการประสานงานในแต่ละครั้งด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากในการนำเสนอโครงการของผู้วิจัยได้กำหนดติดตามงานในพื้นที่โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดตามเขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นช่วงก่อนเริ่มโครงการของกระทรวงมหาดไทย ต่อมาเมื่อเริ่มโครงการไปแล้วกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดพื้นที่แบ่งออกเป็นกลุ่ม A กลุ่ม B และกลุ่ม C ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับแผนในการติดตามกำหนดตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันสำหรับแผนงานในการจัดเวทีประชาคมผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่เสนอ เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการจัดเวทีประชาคมในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ ประกอบกับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้การสนับสนุนการจัดเวทีประชาคมเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเป็นการติดตามในพื้นที่โดยประชุมร่วมกับทีมงานระดับอำเภอ ระดับตำบล และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อรับฟังวิธีการในการดำเนินการและผลความก้าวหน้าของโครงการ

4.1.2 ผลการดำเนินการ

จากการที่ผู้วิจัยได้กำหนดการติดตามออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเริ่มโครงการ ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิธีการดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

4.1.2.1 กิจกรรมและผลการดำเนินการช่วงก่อนเริ่มโครงการ

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการติดตามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ จังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย และจังหวัดที่ยังไม่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1) จังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย

ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการติดตามในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2555 และจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2555 ซึ่งทั้งสองจังหวัดเป็นจังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2555 ที่จังหวัดพิษณุโลก และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 ที่จังหวัดกระบี่ ตามลำดับ จากการติดตามสามารถสรุปได้ว่าจังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย มีความเข้าใจในกระบวนการแบบ ABC มากขึ้น และนำแนวทางดังกล่าวมาปฏิบัติในจังหวัดของตนเอง โดยมีการคัดเลือกพื้นที่ในส่วนของตำบลที่จะเข้าร่วมโครงการ มีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล และเริ่มมีการทำความเข้าใจกับส่วนราชการในพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของจังหวัดพังงา เมื่อมีการติดตามการเตรียมการและประชุมทำความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ปรากฏว่า ได้มีการดำเนินการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด โดยเน้นให้มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดทำบัญชีครัวเรือน และภาคประชาชนเข้ามาเป็นคณะทำงานมากขึ้น ซึ่งเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับกระบวนการแบบ ABC

2) จังหวัดที่ยังไม่ได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย

ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการติดตามในพื้นที่จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2555 จากการติดตามพบว่า จังหวัดระยองได้รับทราบแนวทางการดำเนินโครงการฯ จากหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย โดยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัดแล้ว แต่สำหรับการดำเนินการในส่วนอื่น ๆ จะดำเนินการเมื่อได้รับฟังการชี้แจงแนวทางจากกระทรวงมหาดไทยในวันที่ 2 พฤษภาคม 2555 และจะนำมากำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการฯ ต่อไป

จากการติดตามในช่วงก่อนเริ่มโครงการฯ ตามการดำเนินการในข้อ 4.1.2.1 จึงสรุปได้ว่าจังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทยจะมีความเข้าใจและนำวิธีการที่ได้รับการชี้แจงไปปฏิบัติในพื้นที่ แต่จังหวัดที่ยังไม่ได้รับฟังการชี้แจงจะยังไม่แน่ใจในรูปแบบและวิธีการจึงต้องรอฟังการชี้แจงก่อน ดังนั้น การชี้แจงของกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นเวทีที่จำเป็นและมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด

4.1.2.2 กิจกรรมและผลการดำเนินการช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ

ในช่วง 6 เดือนแรกของโครงการเป็นช่วงที่ต้องเน้นในเรื่องความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบในการดำเนินการโดยแบ่งออกเป็นการบรรยาย การจัดทำแบบสอบถาม และการติดตามในพื้นที่ โดยมีผลการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

1) การบรรยาย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนอกจากเรื่องของการสร้างความเข้าใจแล้ว ยังมีเรื่องเกี่ยวกับการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ทำอยู่แล้ว จึงไม่เห็นความสำคัญ ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายในหลักสูตรต่าง ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เข้ารับการอบรม ผู้วิจัยจะบรรยายเกี่ยวกับโครงการฯ ในช่วงท้ายของการอบรม ซึ่งหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้รับเชิญไปเป็นวิทยากร และได้มีการสอดแทรกการบรรยายโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ได้แก่

- ♦ หลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เช่น หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสูตรนักบริหารการศึกษา หลักสูตรเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป หลักสูตรสำหรับปลัดและรองปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
- ♦ หลักสูตรนักบริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
- ♦ หลักสูตรนักปกครองระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย นายอำเภอจากทั่วประเทศ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ

การบรรยายให้ความรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ ของผู้วิจัยเป็นการดำเนินการเพื่อเผยแพร่โครงการฯ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเข้าใจในโครงการฯ และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อโครงการฯ เป็นทัศนคติเชิงบวก โดยไม่มองว่างานดังกล่าวเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินโครงการฯ แล้ว การดำเนินงานก็จะไปด้วยความราบรื่น และมุ่งสู่ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน

2) การจัดทำแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความก้าวหน้าของโครงการฯ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการฯ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามของจังหวัด แบบสอบถามของนายอำเภอ (ให้จังหวัดเลือก 1 อำเภอ ในการตอบแบบสอบถาม) แบบสอบถามของกำนัน (ให้จังหวัดเลือก 1 ตำบล ในการตอบแบบสอบถาม) จากการส่งแบบสอบถามไปยังพื้นที่ 76 จังหวัด ปรากฏว่ามีแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 25 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 32.89 แบ่งเป็นรายภาคได้ ดังนี้

- ♦ ภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ตอบแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 5 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 29.41
- ♦ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 21 จังหวัด ตอบแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 9 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 42.85
- ♦ ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 24 จังหวัด ตอบแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 5 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 20.83
- ♦ ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด ตอบแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 6 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 42.85

ผลการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 แบบ ส่วนใหญ่เป็นการรายงานผลความก้าวหน้าในเชิงโครงสร้างเนื่องจากช่วงของการส่งแบบสอบถามเป็นช่วงของการเริ่มต้นโครงการฯ ภายหลังจากที่ได้มีการชี้แจงแนวทางจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว นอกจากนี้แนวทางในการคัดเลือกพื้นที่ของแต่ละจังหวัดมีวิธีการที่เหมือนกันคือ การพิจารณาจากพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว เช่น มีผู้นำท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีกลุ่มองค์กรหรือเครือข่ายชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เป็นพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างดี เป็นพื้นที่ที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เป็นต้น นอกจากนี้ จากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวได้มีการรายงานปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ สามารถสรุปได้ดังนี้

(2.1) ปัญหาอุปสรรคจากการตอบแบบสอบถาม

(2.1.1) ระดับจังหวัด

(2.1.1.1) ด้านงบประมาณ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทำให้โครงการขาดความต่อเนื่อง

(2.1.1.2) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การสื่อสารจากจังหวัดไปอำเภอแต่ละกรมจะมีการสั่งการและประสานงานกันเองภายในหน่วยงาน ส่งผลให้การรายงานข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานจึงไม่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งกระทบต่อการรายงานในภาพรวมของจังหวัด นอกจากนี้ ในเรื่องของการประมวลผลปรากฏว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่สามารถประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้

(2.1.1.3) ด้านบุคลากร ได้แก่ การโยกย้ายบุคลากรในระดับต่าง ๆ ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน

(2.1.1.4) ด้านแบบบันทึกบัญชีครัวเรือน ได้แก่ แบบบันทึกบัญชีครัวเรือนมีรายละเอียดมากเกินไป ทำให้แต่ละครัวเรือนจดบันทึกได้ยาก ประกอบกับแบบดังกล่าวกำหนดให้บันทึกข้อมูลเป็นรายสัปดาห์ ชาวบ้านจึงไม่คุ้นเคยในการกรอกแบบดังกล่าว เพราะต้องจดบันทึกเป็นรายวันก่อน แล้วจึงจะนำข้อมูลมากรอกเป็นรายสัปดาห์ตามแบบบัญชีครัวเรือน

(2.1.2) ระดับอำเภอ

(2.1.2.1) ชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน และในบางครัวเรือนไม่ยอมเปิดเผยข้อมูล

(2.1.2.2) งบประมาณไม่ชัดเจน

(2.1.2.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่กล้าที่จะลงมือปฏิบัติ เนื่องจากรอหนังสือสั่งการจากส่วนกลางเพื่อความชัดเจน

(2.1.2.4) การบันทึกบัญชีครัวเรือนมีหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความยุ่งยากกับครัวเรือนในการกรอกข้อมูล เนื่องจากแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนมีความละเอียดมาก

(2.1.2.5) ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับชาวบ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก ทำให้การเริ่มโครงการฯ ไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

(2.1.2.6) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล
ที่แต่ละครัวเรือนเป็นผู้กรอก เพราะบางครัวเรือนไม่ได้เกิดจากความสมัครใจ

(2.1.2.7) กระบวนการเชื่อมโยงแผนไปสู่
การแก้ไขปัญหาอย่างไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

(2.1.3) ระดับตำบล

ไม่มีความเห็น

(2.2) ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถาม

(2.2.1) ระดับจังหวัด

(2.2.1.1) ผู้บริหารทุกระดับและผู้นำ
หน่วยงาน ควรทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ให้มากขึ้น

(2.2.1.2) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ
ในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรมบุคลากรในการประมวลผลข้อมูล การจัดเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

(2.2.1.3) ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทั้งในระดับหน่วยงาน
ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน และเป็นการ
ติดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

(2.2.1.4) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการกรอกข้อมูล
บัญชีครัวเรือน และเชิญชวนชาวบ้านให้เห็นถึงประโยชน์จากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(2.2.1.5) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน โดยมีวิทยากร
วิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อมูลบัญชีครัวเรือนว่ารายจ่ายไหนเป็นรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและหาทางออกในการ
แก้ไขปัญหาเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ร่วมกันในชุมชนนั้น

(2.2.1.6) ควรกำหนดให้โครงการบำบัด
ทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

(2.2.1.7) ประชาชนไม่เข้าใจวิธีการบันทึก
บัญชีครัวเรือน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการชี้แจงทำความเข้าใจ และให้ความรู้อย่างใกล้ชิด

(2.2.1.8) โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC สามารถนำความอยู่เย็นเป็นสุขคืนสู่ครอบครัวโดยเกิดการเรียนรู้ปัญหาของตนเอง

(2.2.1.9) โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการขับเคลื่อน ดังนั้น ชุมชนจึงต้องมีความสนใจและตั้งใจในการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

(2.2.1.10) โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่ขับเคลื่อนได้ดีกับพื้นที่ที่เป็นชนบท แต่พื้นที่ที่เป็นชุมชนเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจมักจะกังวลเกี่ยวกับการให้ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(2.2.2) ระดับอำเภอ

(2.2.2.1) โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ที่กำหนดให้มีการใช้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการดำเนินโครงการนั้น นับว่าเป็นการนำข้อบกพร่องจากส่วนราชการในพื้นที่ที่เคยล้มเหลวในการทำบัญชีครัวเรือนมาพัฒนาปรับปรุงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(2.2.2.2) ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรได้มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนให้ชาวบ้านเห็นเป็นแบบอย่างก่อนที่จะไปแนะนำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(2.2.2.3) หน่วยงานในพื้นที่ และชาวบ้าน มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และมีการวางแผนร่วมกันมากขึ้นภายใต้โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

(2.2.2.4) หน่วยงานในพื้นที่ที่มีการร่วมมือกัน และบูรณาการการทำงานร่วมกันมากขึ้น มีการให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำงานร่วมกันมากขึ้นและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

(2.2.2.5) การสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านเป็นเรื่องที่สำคัญในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ซึ่งต้องมีการชี้แจงให้ชาวบ้านได้เห็นถึงประโยชน์ และเห็นถึงความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนว่าเป็นเครื่องมือในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในครัวเรือน จนก่อให้เกิดความร่วมมือและต้องการที่จะกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนด้วยความสมัครใจ โดยไม่มองว่าเป็นภาระ

(2.2.2.6) ควรใช้เครือข่าย หรือผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในการเป็นผู้เสนอแนะ และเชิญชวนให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(2.2.2.7) การยกตัวอย่างความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นสิ่งจำเป็น อันจะเป็นแรงจูงใจสำคัญที่จะทำให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ และให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(2.2.2.8) เรื่องของบัญชีครัวเรือน ควรได้มีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก โดยอาจร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญและริเริ่มที่จะกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนด้วยตนเอง

(2.2.2.9) ควรได้มีการดำเนินโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ไม่ใช่ดำเนินการเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

(2.2.2.10) โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จะมีส่วนทำให้การจัดทำแผนชุมชนมีความชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม โดยมีการนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนที่ได้จากชุมชนมาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนโดยมีการทำเวทีประชาคมระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และชาวบ้านในพื้นที่ ทำให้แผนชุมชนที่ได้ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการจัดทำแผนชุมชนแบบเดิมนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการทำแผนเพื่อตอบสนองปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่

(2.2.3) ระดับตำบล

(2.2.3.1) การทำบัญชีครัวเรือนเป็นโครงการที่ดีทำให้ประชาชนมีความเป็นระเบียบในการดำรงชีวิต ดังนั้น จึงอยากให้มีการขยายพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด

(2.2.3.2) อยากให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักและร่วมมือกันอย่างจริงจัง รวมทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

(2.2.3.4) เนื่องจากในช่วงแรกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสนับสนุนแบบบัญชีครัวเรือน แต่เนื่องจากไม่ได้มีการตั้งงบประมาณไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถสนับสนุนได้เต็มที่

(2.2.3.5) ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระดับอำเภอเดือนละ 1 ครั้ง

(2.2.3.6.) ควรปรับเปลี่ยนแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนให้เป็นแบบบันทึกประจำวัน

จากผลของการตอบแบบสอบถามในแต่ละระดับสรุปได้ว่า การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ได้มีการเริ่มดำเนินการในแต่ละพื้นที่ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน และเนื่องจากช่วงเวลาของการส่งแบบสอบถามเป็นช่วงของการเริ่มต้น

โครงการฯ ดังนั้น คำตอบในภาพรวมที่ได้จึงเป็นการรายงานในเรื่องเชิงโครงสร้างเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานในระดับต่าง ๆ และมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะทำงานทุกระดับ และคณะทำงานแต่ละระดับก็ได้มีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน รวมทั้งการกำหนดแผนในการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งจากการรายงานพบว่าการดำเนินการทั้งในส่วนในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของงบประมาณ การสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และแบบบัญชีครัวเรือนซึ่งมีรายละเอียดมากและเป็นแบบรายสัปดาห์ และปัญหาที่สำคัญคือการทำทำความเข้าใจกับชาวบ้านในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน อย่างไรก็ตาม ได้มีข้อเสนอแนะในภาพรวมที่ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ นายอำเภอส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่ดีที่จะช่วยลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยสอนให้ชาวบ้านรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการบันทึกบัญชีครัวเรือน และทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ได้มีการประสานงานกันมากขึ้น รวมทั้งทำให้แผนชุมชนมีความชัดเจน และสนองตอบต่อความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ได้มากขึ้น

3) การติดตามในพื้นที่ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการติดตามรวมทั้งสิ้น 6 จังหวัด

ดังนี้

- สมุทรสาคร วันที่ 19 กรกฎาคม 2555 พื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอกระทุ่มแบน
- Mukdahan ระหว่างวันที่ 30 – 31 กรกฎาคม 2555 พื้นที่อำเภอหนองสูง และอำเภอดงหลวง
- พระนครศรีอยุธยา วันที่ 18 สิงหาคม 2555 พื้นที่อำเภอภาชี
- สระบุรี วันที่ 25 สิงหาคม 2555 พื้นที่อำเภอหนองแซง
- นครศรีธรรมราช วันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 พื้นที่อำเภอลานสกา และอำเภอทุ่งสง

ทั้งนี้ รูปแบบในการติดตามได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกับ ทีมคณะทำงานระดับจังหวัด เพื่อรับทราบผลการดำเนินโครงการฯ และลงพื้นที่พบกับทีมคณะทำงาน ระดับอำเภอ และระดับตำบล รวมทั้งพบกับชาวบ้านในพื้นที่ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งจากการ ติดตามมีข้อค้นพบในภาพรวมของพื้นที่ และข้อเสนอแนะที่ได้มีการเสนอไปยังกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(3.1) ข้อค้นพบภาพรวมจากการติดตามในพื้นที่ช่วง

6 เดือนแรกของโครงการฯ

(3.1.1) การเลือกตำบลเป้าหมายในแต่ละอำเภอ ของจังหวัด จะเลือกโดยพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่ และผู้นำ ซึ่งพื้นที่ที่คัดเลือกส่วนใหญ่เป็น พื้นที่ที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หรือหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ เพื่อให้หมู่บ้านเหล่านี้ เป็นเครือข่ายในการขยายผลไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ ศักยภาพของผู้นำในระดับตำบล และ หมู่บ้าน ซึ่งต้องใกล้ชิด และให้คำแนะนำชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน มีส่วนสำคัญที่ทำให้ พื้นที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นพื้นที่เป้าหมาย

(3.1.2) จังหวัดได้มีการมอบหมายรองผู้ว่าราชการ จังหวัด รับผิดชอบโครงการ และมีการแต่งตั้งทีมงานในทุกระดับทั้งจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เรียบร้อยแล้ว โดยองค์ประกอบของทีมงานในแต่ละระดับได้มีการแต่งตั้งทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม

(3.1.3) ทีมงานในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ได้มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจกับ ชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

(3.1.4) การแจกแบบบัญชีครัวเรือนโดยองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการนั้น เป็นลักษณะของการทยอยแจกจ่ายไปยังตำบลต่าง ๆ และ เนื่องจากการแจกจ่ายไปไม่พร้อมกันจึงทำให้ระยะเวลาเริ่มต้นในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของ แต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

(3.1.5) ชาวบ้านมีความกังวลในเรื่องของการกรอก ข้อมูลบัญชีครัวเรือนว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่แท้จริง จะมีผลต่อการถูกเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง

(3.1.6) แบบบันทึกบัญชีครัวเรือนตามแบบของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นแบบรายสัปดาห์ ดังนั้น พื้นที่จึงได้ให้ชาวบ้าน กรอกข้อมูลในสมุดทดไว้ก่อนเป็นรายวัน เมื่อครบสัปดาห์แล้วจึงนำมากรอกใส่ในแบบบันทึกบัญชี ครัวเรือนของ สกว.

(3.1.7) การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนที่เป็นภาคการเกษตรให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลมากกว่าครัวเรือนในภาคอุตสาหกรรม

(3.1.8) ในช่วงเดือนแรกของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนชาวบ้านในพื้นที่ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับรายรับ – รายจ่าย ในครัวเรือนของตนเอง และเริ่มมีการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายภายในครัวเรือนของตนเอง เช่น การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การปลูกผักไว้บริโภคภายในครัวเรือน การรวมกลุ่มเลี้ยงไก่ไข่เพื่อการบริโภค โดยเฉพาะที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากการรวมกลุ่มเลี้ยงไก่ไข่แล้วยังได้มีการลงนามใน MOU ร่วมกัน ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด และชาวบ้านกลุ่มเลี้ยงไก่ไข่ว่าจะบริโภคไข่ไก่ที่มีการเลี้ยงภายในชุมชนนั้นเป็นต้น ซึ่งการปรับพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้มีรายจ่ายในครัวเรือนลดลง และมีเงินเหลือเพิ่มขึ้นในเดือนต่อ ๆ ไป

(3.2) ข้อเสนอแนะภาพรวมจากการติดตามในพื้นที่ช่วง 6 เดือนแรกของโครงการฯ และได้มีการเสนอแนะไปยังกระทรวงมหาดไทย

(3.2.1) เสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการทำงาน ที่ต้องเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันโดยวิธีการพบปะหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่สอดคล้องกันมากกว่าการใช้วิธีการสั่งการเป็นหนังสือ เพราะการสั่งการเป็นหนังสือบางครั้งอาจทำให้สื่อสารได้ไม่ตรงกัน ดังนั้น การสร้างความเข้าใจร่วมกันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

(3.2.2) เสนอแนะให้มีการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน เพื่อให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจ เพื่อให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ และเห็นหนทางอันนำไปสู่ความสำเร็จจนชาวบ้านเกิดกำลังใจในการที่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด และเนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา วิทยากรจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้าน ดังนั้น บทบาทของวิทยากรจึงมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน

(3.2.3) เสนอแนะให้มีการสร้างแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนโดยยกตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลหรือพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพราะการอธิบายให้เข้าใจอย่างเดียวไม่พอต้องยกตัวอย่างให้เห็นภาพความสำเร็จด้วย และเมื่อได้เห็นภาพความสำเร็จดังกล่าวจึงได้เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยสำรวจพื้นที่ที่ได้เริ่มมีการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือนและวางแผนในการ

ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่พื้นที่อื่น เช่น พื้นที่นำร่องของ จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น หรือจัดให้มีการมอบรางวัลให้กับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องเป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของพื้นที่อื่น ๆ

(3.2.4) เสนอแนะให้มีการคืนข้อมูลที่ได้มีการประมวลผลแล้วกลับสู่ระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในระดับหมู่บ้านของตน โดยต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มิเช่นนั้นจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยไม่มีแผนการดำเนินงานรองรับที่ชัดเจน

(3.2.5) เสนอแนะให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการร่วมกันระหว่างชุมชนที่มีความเข้มแข็งโดยอาศัยทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว กับชุมชนที่ยังไม่เคยดำเนินการในเรื่องของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาก่อน เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกัน

(3.2.6) เสนอแนะให้ส่วนราชการได้มีการศึกษา และเรียนรู้วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงาน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของชุมชนที่นับวันมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้กันเอง ภายในชุมชน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

(3.2.7) เสนอแนะให้ทีมงานส่วนกลางกำหนดให้มีการติดตามการดำเนินโครงการฯ ของจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเป็นระยะ เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และชาวบ้านด้วย รวมทั้งควรได้มีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กับจังหวัดเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรค เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผน และปรับวิธีการทำงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

(3.2.8) เสนอแนะให้มีการแจ้งให้ทุกจังหวัดทราบ เกี่ยวกับการดาวน์โหลดโปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ abc.trf.or.th รวมทั้งทำความเข้าใจกับจังหวัดด้วยว่าต้องมีการอบรมเกี่ยวกับโปรแกรมการประมวลผลหรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน มิเช่นนั้นปัญหาความไม่เข้าใจในโปรแกรมประมวลผล จะกลายเป็นเงื่อนไขของการประมวลผลที่ล่าช้า

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ค.

จากการติดตามในพื้นที่ที่สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า แต่ละจังหวัดได้มีการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ตามการสั่งการของ กระทรวงมหาดไทยเป็นที่เรียบร้อย โดยรูปแบบและวิธีการดำเนินการจะแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ และความร่วมมือของคนในชุมชน นอกจากนี้ นายอำเภอ นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่เป็นอย่างมาก และที่สำคัญเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในการประสานและบูรณาการภารกิจของ หน่วยงานในพื้นที่ให้ร่วมมือกันดำเนินโครงการฯ ให้มีความก้าวหน้าเป็นอย่างดี

4.1.2.3 กิจกรรมและผลการดำเนินการช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้ว ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

ช่วงดำเนินโครงการไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ผู้วิจัยได้มีการ ติดตามในพื้นที่ โดยกำหนดรูปแบบการดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การติดตามในพื้นที่ช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้ว ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการติดตาม รวมทั้งสิ้น 2 จังหวัด ดังนี้

- ขอนแก่น วันที่ 6 ธันวาคม 2555 พื้นที่อำเภอหนองเรือ และอำเภอบ้านฝาง
- แม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 พื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอขุนยวม

ทั้งนี้ รูปแบบในการติดตามได้ประชุมร่วมกับทีมงานระดับ อำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน รวมทั้งได้พบปะและพูดคุยกับชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในประเด็นประโยชน์ของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครัวเรือนภายหลังจากที่มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งจากการติดตามมีข้อค้นพบในภาพรวมของพื้นที่ และข้อเสนอแนะเสนอที่ได้มีการเสนอไปยังกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(1.1) ข้อค้นพบภาพรวมจากการติดตามในพื้นที่ ช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้ว ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

ในช่วงเดือนแรกของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ชาวบ้านในพื้นที่ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับรายรับ – รายจ่าย ในครัวเรือนของตนเอง และเริ่มมีการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายภายในครัวเรือนของตนเอง เช่น การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การปลูกผักไว้บริโภคภายในครัวเรือน เป็นต้น ส่งผลให้มีรายจ่ายในครัวเรือนลดลง และมีเงินเหลือเพิ่มขึ้นในเดือนต่อ ๆ ไป

(1.2) ข้อเสนอแนะภาพรวมจากการติดตามในพื้นที่
ช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป และได้มีการเสนอแนะไปยังกระทรวงมหาดไทย

(1.2.1) เสนอแนะให้มีการส่งเสริมบทบาทของ
คณะกรรมการหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ให้มากขึ้น เนื่องจากผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ และกรรมการปกครองได้จัด
งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว

(1.2.2) เสนอแนะให้กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นชี้แจงทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับ
เรื่องการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

(1.2.3) เสนอแนะให้มีการคืนข้อมูลที่ได้มีการ
ประมวลผลแล้วกลับสู่ระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาในการ
ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในระดับหมู่บ้านของตน โดยต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง
มิเช่นนั้นจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยไม่มีแผนการดำเนินงาน
รองรับที่ชัดเจน

(1.2.4) เสนอแนะให้ส่วนราชการศึกษาและเรียนรู้
วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงาน
ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของชุมชนที่นับวันจะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้
กันเองภายในชุมชน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

(1.2.5) เสนอแนะให้ส่วนกลางกำหนดให้มีการ
รายงานผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อรับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

(1.2.6) เนื่องจากในบางพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์
ข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภายในครัวเรือนของตนเอง
ในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แล้ว ดังนั้น จึงได้เสนอแนะให้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในพื้นที่
ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนโดยมีการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภายใน
ครัวเรือน และมีการวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่าง
จากความสำเร็จในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย

(1.2.7) เสนอแนะให้ส่วนกลางมีการติดตาม
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า
และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

(1.2.8) เสนอแนะให้มีการมอบรางวัลกับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของพื้นที่อื่น ๆ

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ค.

2) การประชุมร่วมกับนายอำเภอ

ผู้วิจัยได้ประชุมร่วมกับนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ประกอบไปด้วย 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอพรหมพิราม อำเภอนครไทย อำเภอเนินมะปราง อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอบางระกำ อำเภอชาติตระการ และอำเภอวังทอง ทั้งนี้ รูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นการประชุมเพื่อรับทราบผลการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จากนายอำเภอ ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะจากนายอำเภอ ซึ่งจากการประชุมร่วมกับนายอำเภอ มีความเห็นว่า แต่ละอำเภอมีความก้าวหน้าของโครงการฯ แตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ ในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือนายอำเภอเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากนายอำเภอเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ดังนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยเริ่มดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC นายอำเภอในฐานะที่เป็นตัวแทนของกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโครงการฯ ทั้งในเรื่องของการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน และการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายมุ่งไปสู่แผนชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ ซึ่งจากการประชุมร่วมกับนายอำเภอ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่ได้เสนอไปยังกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(2.1) การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวเลขที่สะท้อนเกี่ยวกับรายรับ – รายจ่าย ของชาวบ้าน ดังนั้น หากชาวบ้านมีความเข้าใจก็จะสามารถนำผลจากตัวเลขนั้นไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในครัวเรือนของตนเองได้

(2.2) การจัดทำบัญชีครัวเรือนของชาวบ้าน ควรกระทำด้วยความสมัครใจ มากกว่าเป็นการสั่งการจากอำเภอ โดยเสนอแนะให้อำเภอทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ในการให้การสนับสนุน ติดตาม และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

(2.3) กรณีที่แต่ละอำเภอมีพื้นที่ที่เป็นตัวอย่างจนทำให้มีการศึกษาดูงานจากบุคคล/หน่วยงานภายนอก ดังนั้น จึงได้เสนอแนะให้อำเภอดำเนินการถอดบทเรียนจากความสำเร็จของพื้นที่ดังกล่าวซึ่งนับว่าเป็น best practice ให้กับพื้นที่อื่น และหาวิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จไปยังหมู่บ้านข้างเคียง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จนประสบผลสำเร็จเช่นกัน

(2.4) ในการดำเนินโครงการฯ ต้องพึงตระหนักไว้เสมอว่าแบบบัญชีครัวเรือนเป็นเพียงเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก เพราะฉะนั้นหากชาวบ้านเข้าใจก็จะสามารถบริหารจัดการในการกรอกข้อมูลได้ โดยอาจไม่ต้องใช้แบบบัญชีครัวเรือนของโครงการฯ

(2.5) เสนอแนะให้คณะทำงานระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มีการหารือร่วมกันเป็นประจำเพื่อรับทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค เพื่อจะได้กำหนดแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการฯ ร่วมกันในพื้นที่ต่อไป

(2.6) เสนอแนะให้นายอำเภอมิบทบาทในส่วนของการเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์ของอำเภอ นอกเหนือจากการเป็นผู้ปฏิบัติของจังหวัด

(2.7) เสนอแนะให้นายอำเภอได้มีการวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลจากตัวเลขที่ได้จากบัญชีครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งจากการติดตามพบว่าการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลตัวเลขยังมีค่อนข้างน้อย การดำเนินงานจึงเป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามข้อสั่งการ และยึดรูปแบบตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ค.

จากการติดตามในพื้นที่ และประชุมร่วมกับนายอำเภอในช่วงดำเนินโครงการฯ ไปแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปสรุปได้ว่า ภายหลังจากที่ดำเนินโครงการไปได้ระยะหนึ่งเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในพื้นที่ แต่ก็ยังเป็นเพียงบางพื้นที่เท่านั้น สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ การปรับพฤติกรรมภายในครัวเรือนของชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งเมื่อเห็นรายจ่ายในครัวเรือนของตนเองมากกว่ารายรับก็ได้เริ่มมีการปรับพฤติกรรมการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นภายในครัวเรือน เช่น ค่าบุหรี ค่าเหล้า เป็นต้น และเมื่อมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ตัวเลขรายรับในเดือนต่อไปก็เพิ่มขึ้น นอกจากการปรับพฤติกรรมการลดรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นแล้ว ชาวบ้านยังเริ่มมีการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดรายจ่ายอีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มกันเลี้ยงไก่ไข่ การทำปุ๋ย เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่สำคัญในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่คือ ผู้นำชุมชนและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ตลอดจนความร่วมมือของชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนด้วย นอกจากนี้ ในบางพื้นที่ได้นำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ไปประยุกต์และดำเนินการร่วมกับโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การขับเคลื่อนโครงการฯ มีความเป็นรูปธรรมและผลที่ได้มีความชัดเจนมากขึ้น

4.2 การติดตามการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย

ผู้วิจัยได้ติดตามผลการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยภายหลังจากที่ได้มีการสั่งการให้แต่ละจังหวัดดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยติดตามการดำเนินโครงการดังกล่าว และมอบหมายให้สำนักบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (สบจ.) รวบรวมรายงานผลการดำเนินการของแต่ละจังหวัด ซึ่งการดำเนินการในแต่ละส่วน สรุปได้

4.2.1 การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย²

ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยได้ติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งจากการติดตามมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในภาพรวมสรุปได้ดังนี้

4.2.1.1 จังหวัดควรดำเนินโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถขับเคลื่อนตามแนวนโยบายของรัฐบาล/กระทรวง ได้อย่างยั่งยืน และให้หมู่บ้านต้นแบบแต่ละแห่งได้รักษาความเป็นหมู่บ้านต้นแบบ รวมทั้งระบุให้ชัดเจนว่าเป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านใด เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ นอกจากนี้ต้องขับเคลื่อนให้หมู่บ้านต้นแบบได้คงสภาพความเป็นหมู่บ้านต้นแบบอย่างยั่งยืน

4.2.1.2 เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC คือ ประชาชนสามารถแก้ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาของตนเองได้ อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จึงขอให้นายอำเภอให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ด้วยตนเอง

4.2.1.3 สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ข้าราชการในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน

4.2.1.4 ควรมีการอบรมให้ความรู้กับประชาชนในการลงบัญชีครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น วิทยากรกระบวนการจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และขอให้พัฒนาการอำเภอได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างจริงจัง และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่เพื่อการพัฒนาและขยายผลอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.1.5 จังหวัดโดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดควรเป็นหลักในการขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจัง โดยอาจเชิญ สกว. มาช่วยเหลือด้านวิชาการแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

² รายงานผลการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 รอบ 6 เดือน, สำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, หน้า 25 - 27.

4.2.1.6 ให้แต่ละอำเภอขับเคลื่อนการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้ได้ร้อยละ 20 ขึ้นไปของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน และหากสามารถดำเนินการได้มากกว่าร้อยละ 20 ก็จะเป็นประโยชน์

4.2.1.7 ควรให้ประชาชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนด้วยความสมัครใจ และได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับรายจ่ายอย่างแท้จริง เพื่อจะได้ทราบว่าประชาชนควรมีการดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางใดที่จะช่วยให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.2.1.8 การขับเคลื่อนโครงการฯ ให้จังหวัดใช้กลไกของชุดปฏิบัติการฯ ประจำตำบลเสริมการขับเคลื่อน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว และกระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาหาแนวทางลดค่าใช้จ่ายเรื่องการจัดพิมพ์สมุดบันทึกรายรับรายจ่ายครัวเรือนที่แต่ละท้องถิ่น/จังหวัด สั่งพิมพ์แล้วมีราคาแพงเนื่องจากสั่งพิมพ์จำนวนน้อย โดยการมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนจัดพิมพ์ (พิมพ์จำนวนมาก – ต้นทุนถูก) แล้วจำหน่ายจังหวัดท้องถิ่น/ชุมชน และควรพิจารณาหาทางสร้างแรงจูงใจ เช่น เงินรางวัล หรือสิ่งอื่นใดตามที่เห็นสมควร แก่ชุมชนที่ดำเนินการจัดทำบัญชีครัวเรือนได้ตามเป้าหมาย

4.2.1.9 จังหวัดควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์การจัดทำเวทีการเรียนรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานและประชาชนให้รู้และเข้าใจวิธีการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เพื่อลงบัญชีครัวเรือนอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงและต่อเนื่อง ให้มีการบูรณาการการทำงานและข้อมูลด้านครัวเรือน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์วางแผนแก้ไขปัญหาให้ประชาชนเกิดผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ประชาชนตามกลุ่มเป้าหมายลงบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการขยายผลการลงบัญชีครัวเรือนไปยังครัวเรือนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

4.2.1.10 จังหวัดควรมีการบูรณาการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในระดับพื้นที่ โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลและภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงเข้ามากำหนดเป็นแผนงานโครงการหรือภารกิจเดียวกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.2.1.11 จังหวัดควรมีการจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง จัดเวทีสร้างการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่อง และการติดตามและสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2.1.12 จังหวัดควรมีการขยายผลการดำเนินการตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ไปสู่หมู่บ้าน/ชุมชน พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการปีที่ผ่านมา และหมู่บ้าน/ชุมชนพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการในปีปัจจุบันได้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน และมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

4.2.1.13 จังหวัดควรมีมาตรการขยายผลการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้มีครัวเรือนเข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้น และมีระบบการติดตามการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนมีการรวบรวมข้อมูลนำเข้าสู่เวทีเรียนรู้ของหมู่บ้าน

4.2.1.14 จังหวัดควรมีแผนงาน/โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC การจัดทำบัญชีครัวเรือนมาผนวกเข้ากับโครงการขยายผลหมู่บ้านพัฒนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยบูรณาการการทำงานและข้อมูลที่ได้จัดเก็บเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์วางแผนการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ตรงจุด และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโครงการให้เกิดผลสำเร็จตามแผน

จากการวิเคราะห์ผลการติดตามโครงการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยมุ่งเน้นในเรื่องของความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน และส่งเสริมให้โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ดำเนินการได้อย่างยั่งยืนในพื้นที่ และสนับสนุนให้นายอำเภอเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในพื้นที่ รวมทั้งมุ่งเน้นในเรื่องของการบูรณาการ การทำงานของทุกหน่วยงานในพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยจากการติดตามในพื้นที่เช่นกัน

4.2.2 การติดตามผลความก้าวหน้าของโครงการฯ จากการดำเนินการของสำนักบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (สบจ.)

4.2.2.1 การติดตามผลความก้าวหน้าจากจังหวัด

กระทรวงมหาดไทยโดย สบจ. ได้มีหนังสือสั่งการ (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0212.1/1766 ลงวันที่ 25 เมษายน 2556) ให้จังหวัดรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้กระทรวงมหาดไทย ภายในวันที่ 3 พฤษภาคม 2556 ตามแบบฟอร์มดังนี้

แบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC” ของจังหวัด

แบบฟอร์ม ABC 1

จังหวัด	โครงการฯ	คำสั่งแต่งตั้งทีม บูรณาการจังหวัด		พื้นที่เป้าหมาย (จำนวน)			แผนการ ดำเนินงาน ระยะที่ 2	การจัด บันทึก ข้อมูล บัญชี ครัวเรือน เริ่มจด เดือน/ปี	ติดตั้งโปรแกรม ประมวลผล ข้อมูลระดับ ตำบล (จำนวน)		จัดเวทีวิเคราะห์ ข้อมูล (จำนวน)	
		คงเดิม	ปรับแก้	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน			ติดตั้ง แล้ว	ยังไม่ ติดตั้ง	ระดับ ตำบล	ระดับ หมู่บ้าน

แบบฟอร์ม ABC 2

พื้นที่เป้าหมาย		จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน ที่เข้าร่วม โครงการ	ครัวเรือนที่จด บัญชีจริง	จัดเวทีเรียนรู้ ข้อมูล ครั้งที่/วันที่/ เดือน/ปี พ.ศ.
อำเภอ.....	ตำบล..... หมู่บ้าน..... หมู่บ้าน.....				
อำเภอ.....	ตำบล..... หมู่บ้าน..... หมู่บ้าน.....				

รายงาน ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

- หมายเหตุ** 1. กรณีจังหวัดที่มีการปรับเปลี่ยนคำสั่งแต่งตั้งทีมบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของจังหวัด ขอให้ส่งคำสั่งดังกล่าวมาให้กระทรวงมหาดไทยด้วย
2. ถ้าจังหวัดได้จัดทำปฏิทินการดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในระยะที่ 2 แล้ว ขอให้ส่งปฏิทินดังกล่าวมาให้กระทรวงมหาดไทยด้วย
3. ให้ส่งรายงานความก้าวหน้าดังกล่าวให้ สบจ. สป. ทาง e-Mail : rev.moi@hotmail.com ในอีกทางหนึ่งด้วย

ปัจจุบันมีจังหวัดที่รายงานผลการดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าวข้างต้นตามข้อมูล ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2556 จำนวน 56 จังหวัด โดยแยกเป็นรายภาค ได้แก่ ภาคใต้ 12 จังหวัด ภาคเหนือ 13 จังหวัด ภาคกลาง 19 จังหวัด และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 จังหวัด คงเหลือจังหวัดที่ยังไม่มีการรายงาน จำนวน 20 จังหวัด ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะเร่งรัดติดตามต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แบบฟอร์มการรายงานดังกล่าวกำหนดให้มีการรายงานเฉพาะจำนวนครัวเรือนที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเปรียบเทียบกับเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งการรายงานดังกล่าวทำให้รับทราบเฉพาะข้อมูลในเชิงปริมาณเท่านั้น ยังขาดข้อมูลในเชิงวิเคราะห์ของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะประเด็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของโครงการฯ ได้เป็นอย่างดี

4.2.2.2 การจัดทำแผนการดำเนินโครงการฯ ระยะที่ 2

กระทรวงมหาดไทยโดย สบจ. ได้กำหนดปฏิทินการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในระยะที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และได้แจ้งให้ทุกจังหวัดทราบแล้ว ดังนี้

ลำดับ ที่	กิจกรรม	เวลาดำเนินการ (เดือนตุลาคม 2555 – กันยายน 2556)											
		ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.
1.	จัดทำแบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้า และแจ้งให้จังหวัดรายงานผลความก้าวหน้า								→				
2.	ประสานให้จังหวัดติดตั้งโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนระดับจังหวัด								→	→			
3.	จัดประชุมหารือร่วมระหว่างทีมบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ครั้งที่ 1/2556									→			
4.	ลงพื้นที่เพื่อตรวจติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC 4 ภาค โดยการสุ่มเลือกพื้นที่เป้าหมาย ภาคละ 2 จังหวัด รวม 8 จังหวัด										→		

ลำดับ ที่	กิจกรรม	เวลาดำเนินการ (เดือนตุลาคม 2555 – กันยายน 2556)											
		ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.
5.	จัดประชุมหารือร่วมระหว่างทีม บูรณาการและคณะทำงาน สนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ครั้งที่ 2/2556											→	
6.	จัดสัมมนาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การ ทำงานโครงการฯ ABC สรุปล บทเรียนการดำเนินโครงการและ ประเมินผลระดับความก้าวหน้า ของการดำเนินโครงการ											→	
7.	จัดประชุมหารือร่วมระหว่างทีม บูรณาการและคณะทำงาน สนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ครั้งที่ 3/2556 เพื่อกำหนดแนวทาง ขับเคลื่อนโครงการในระยะที่ 3 ตุลาคม 2556 – กันยายน 2557											→	

หมายเหตุ กิจกรรมอาจมีการปรับเปลี่ยนตามมติของที่ประชุมทีมบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการ
บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และตามความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมหารือทีมบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุง
สุข แบบ ABC ครั้งที่ 1/2556 วันจันทร์ที่ 1 กรกฎาคม 2556

4.2.2.3 การประชุม

กระทรวงมหาดไทยโดย สบจ. ได้จัดให้มีการประชุม
เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ รวม 2 ครั้ง ดังนี้

1) การประชุมหารือทีมบูรณาการและคณะทำงาน
สนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันจันทร์ที่ 1 กรกฎาคม 2556
โดยมี นายประชา เตรีตน์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานการประชุม ทั้งนี้
การจัดประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมเพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข
แบบ ABC จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข
แบบ ABC (นายจาตุร อภิชาติบุตร) ในฐานะผู้วิจัย และ ดร.ปิยะวัฒน์ เกตุวงศา จากสถาบันวิจัย
และประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

2) การประชุมวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference)

เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของจังหวัด เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2556 โดยมี นายประชา เตรีตน์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานการประชุม ซึ่งระเบียบวาระการประชุมได้กำหนดให้มีการติดตามความก้าวหน้าโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC พร้อมมอบนโยบายในการดำเนินโครงการฯ ระยะเวลาต่อไป ทั้งนี้ ในการประชุมดังกล่าวได้กำหนดให้จังหวัด รายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ รวม 4 จังหวัด ดังนี้

- ♦ ภาคเหนือ : จังหวัดพิษณุโลก
- ♦ ภาคกลาง : จังหวัดชัยนาท
- ♦ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดกาฬสินธุ์
- ♦ ภาคใต้ : จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมในส่วนของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ประกอบด้วย สำนักบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC (นายจาตุร อภิชาติบุตร) ในฐานะผู้วิจัย และ ดร.ปิยะวัฒน์ เกตุวงศา ผู้จัดทำโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละส่วนได้ดังนี้

(2.1) สำนักบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยได้สรุปจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ แยกเป็นรายภาค ดังนี้

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC						
ภาค	จำนวนจังหวัดที่ส่งรายงาน	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือนเป้าหมาย	ครัวเรือนที่จัดจริง
ใต้	14	152	164	1,315	43,239	35,971
เหนือ	17	191	263	2,675	74,007	52,451
กลาง	25	206	244	2,010	61,813	49,460
อีสาน	20	323	533	6,016	198,861	174,481
รวม	76	872	1,204	12,016	377,920	312,363

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference) เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของจังหวัด เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2556 เวลา 09.30 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม 1 กระทรวงมหาดไทย

สำหรับความก้าวหน้าการเตรียมความพร้อมในการติดตั้งโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนระดับจังหวัด มีจังหวัดแจ้งความพร้อมในการติดตั้งโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนระดับจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 56 จังหวัด แบ่งเป็น ภาคกลาง จำนวน 19 จังหวัด ภาคเหนือ จำนวน 13 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 จังหวัด ภาคใต้ จำนวน 12 จังหวัด และมีจังหวัดที่ยังไม่แจ้งความประสงค์ในการติดตั้งโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนระดับจังหวัด จำนวน 20 จังหวัด ดังนี้

- ภาคกลาง จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม ชลบุรี
- ภาคเหนือ จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ บึงกาฬ มุกดาหาร นครราชสีมา อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ เลย สุรินทร์
- ภาคใต้ จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี

(2.2) ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC (นายจาตุร อภิชาติบุตร) ในฐานะผู้วิจัย ได้มอบนโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการระยะต่อไปให้กับจังหวัด ดังนี้

(2.2.1) จังหวัดควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชาวบ้านในชุมชน โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดเวที เพื่อให้คำแนะนำ และให้การสนับสนุน

(2.2.2) จังหวัดควรให้การสนับสนุนบทบาทของนายอำเภอในการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในฐานะที่นายอำเภอเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่และสามารถบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การขับเคลื่อนโครงการประสบผลสำเร็จ

(2.2.3) จังหวัดควรได้มีการค้นหาชาวบ้านตัวอย่าง/หมู่บ้านตัวอย่าง/ตำบลตัวอย่าง/อำเภอตัวอย่าง ในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จจากการออกข้อมูลบัญชีครัวเรือนตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และถอดบทเรียนจากความสำเร็จเหล่านั้น เพื่อค้นหาปัจจัยในการทำให้ประสบความสำเร็จ และเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับจังหวัดอื่นต่อไป

(2.2.4) จังหวัดควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในแต่ละระดับร่วมกัน รวมทั้งจะเป็นการระดมความคิดเห็นเพื่อเชื่อมโยงแผนชุมชนที่เกิดจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนให้เชื่อมโยงกับแผนจังหวัด

(2.3) ดร.ปิยะวัฒน์ เกตุวงศา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แจ้งแนวทางการติดตั้งโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนระดับจังหวัด และวิธีการรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำเข้าโปรแกรมฯ ระดับจังหวัด โดยจังหวัดสามารถประสานขอโปรแกรมเพื่อติดตั้งได้ที่ ดร.ปิยะวัฒน์ฯ หมายเลขโทรศัพท์ 08 1429 8909 ทั้งนี้ สำหรับจังหวัดที่มีการติดตั้งโปรแกรมฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

4.3 ข้อค้นพบของผู้วิจัยจากการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

จากการที่ผู้วิจัยได้ติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่และศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความเห็นว่า จังหวัดต่าง ๆ มีแนวทางการดำเนินการที่คล้ายกัน นอกจากนี้มีข้อค้นพบจากการติดตามในภาพรวมของการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC สรุปได้ดังนี้

4.3.1 การเลือกตำบลเป้าหมายในแต่ละอำเภอของจังหวัด จะเลือกโดยพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่ และผู้นำ ซึ่งพื้นที่ที่คัดเลือกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหรือหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ เพื่อให้หมู่บ้านเหล่านี้เป็นเครือข่ายในการขยายผลไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ ศักยภาพของผู้นำในระดับตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งต้องใกล้ชิด และให้คำแนะนำชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ก็มีส่วนสำคัญที่พื้นที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นพื้นที่เป้าหมาย

4.3.2 กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการให้แต่ละจังหวัดดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และจัดให้มีการชี้แจงเป็นรายภาค ปรากฏว่า จังหวัดที่ยังไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังการชี้แจงในการดำเนินโครงการฯ จากกระทรวงมหาดไทย จะยังไม่ร่วมดำเนินโครงการ แต่เมื่อได้ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทยแล้วจึงจะเริ่มดำเนินโครงการฯ เนื่องจากมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการ ดังนั้น จึงทำให้ระยะเวลาในการเริ่มโครงการฯ ในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน

4.3.3 การแจกแบบบัญชีครัวเรือนโดยมอบหมายให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ เป็นลักษณะของการทยอยแจกจ่ายให้กับชาวบ้านในพื้นที่ จึงทำให้การแจกจ่ายไปไม่พร้อมกันทำให้ระยะเวลาเริ่มต้นในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

4.3.4 ชาวบ้านมีความกังวลว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่แท้จริงจะมีผลต่อการถูกเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง

4.3.5 ศักยภาพผู้นำในพื้นที่มีผลทำให้โครงการมีความก้าวหน้าที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

4.3.6 ทีมงานในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ได้มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

4.3.7 หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการมอบหมายคณะทำงานติดตามการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านในหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด โดยมอบหมายแตกต่างกันไปตามจำนวนสัดส่วนของครัวเรือนในแต่ละพื้นที่

4.3.8 แบบบันทึกบัญชีครัวเรือนตามแบบของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นแบบรายสัปดาห์ ดังนั้น หน่วยงานในพื้นที่จึงได้แนะนำให้ชาวบ้านกรอกข้อมูลในสมุดทดไว้ก่อนเป็นรายวัน เมื่อครบสัปดาห์แล้วจึงนำมากรอกใส่ในแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนของ สกว.

4.3.9 การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนพบว่าครัวเรือนที่เป็นภาคการเกษตรให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลมากกว่าครัวเรือนในภาคอุตสาหกรรม

4.3.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความกังวลเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เกี่ยวกับการจัดทำแบบบันทึกบัญชีครัวเรือน เนื่องจากไม่ได้มีการตั้งงบประมาณในการจัดพิมพ์ไว้

4.3.11 ในช่วงแรกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมประมวลผลบัญชีครัวเรือนของ สกว. แต่เมื่อได้รับการอบรมแล้วได้มีความเข้าใจมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสำหรับในบางพื้นที่ที่ยังไม่สามารถใช้โปรแกรกดังกล่าวได้ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้มีการประสานงานไปยังนักวิจัยผู้รับผิดชอบโปรแกรมโดยตรง และได้มีการประสานการใช้งานโปรแกรมกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้สามารถบรรเทาปัญหาการใช้งานโปรแกรมประมวลผลไปได้

4.3.12 เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่

4.3.13 รูปแบบการทำงานของกระทรวงมหาดไทยดำเนินการโดยใช้หนังสือสั่งการเป็นสำคัญ ทำให้บางจังหวัดขาดความคิดริเริ่มในการดำเนินโครงการฯ แต่จะยึดรูปแบบในการดำเนินโครงการฯ ตามหนังสือสั่งการเป็นหลัก

4.3.14 การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยส่งผลให้จังหวัดไม่มั่นใจในนโยบายในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จึงทำให้เกิดการชะลอโครงการฯ ในบางจังหวัด

4.4 การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมจากการติดตามโครงการฯ ของผู้วิจัย

เนื่องจากโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างมีภารกิจหน้าที่ของตนเอง ดังนั้น ในการเริ่มดำเนินโครงการฯ ในระยะแรก ผู้วิจัยได้พบปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

4.4.1 ทักษะคติของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ที่เห็นว่าแนวคิดในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยใช้บัญชีครัวเรือนเป็นสิ่งที่ดำเนินการอยู่แล้ว เมื่อกระทรวงมหาดไทยจัดทำโครงการฯ ดังกล่าว จึงขาดความใส่ใจในการทำความเข้าใจในโครงการ และยังปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างเหมือนเดิมตามความเคยชิน ทั้งที่จริงแล้วโครงการที่กระทรวงมหาดไทยเริ่มดำเนินการนั้น ผลลัพธ์ของโครงการที่ได้ไม่ใช่แค่การมีบัญชีครัวเรือนแต่เป็นการนำข้อมูลบัญชีครัวเรือนไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ทักษะคติของเจ้าหน้าที่จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องผลักดันไปให้ได้ เพื่อให้การถ่ายทอดโครงการลงไปสู่พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.2 ความหลากหลายของแบบบัญชีครัวเรือน ทำให้ชาวบ้านเกิดความสับสน เพราะแบบบัญชีครัวเรือนมีหลายแบบ ทั้งนี้เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่มีแบบบัญชีครัวเรือนให้ชาวบ้านกรอกข้อมูล เช่น ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น และเมื่อมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทยก็ได้มีการใช้แบบบัญชีครัวเรือนอีกแบบหนึ่งที่จัดทำขึ้นโดย สกว. จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความสับสน และรู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระในการกรอกข้อมูล

4.4.3 รูปแบบการทำงานของกระทรวงมหาดไทย จะใช้รูปแบบของหนังสือสั่งการมากกว่าการทำความเข้าใจ ดังนั้น หากยังไม่มีหนังสือสั่งการจากกระทรวงมหาดไทยแจ้งไปว่าให้ดำเนินการอย่างไร จังหวัดก็จะยังไม่ดำเนินการโดยจะรอความชัดเจนจากการสั่งการก่อน หรือหากมีหนังสือสั่งการไปแล้ว และมีการจัดประชุมชี้แจงในภายหลังก็จะรอการประชุมชี้แจงก่อน จึงจะเริ่มดำเนินการ ซึ่งทำให้จังหวัดรอการสั่งการมากกว่าการลงมือปฏิบัติด้วยความเข้าใจในโครงการ ดังนั้น จึงทำให้การเริ่มดำเนินโครงการในแต่ละพื้นที่และวิธีการในการดำเนินการมีความแตกต่างกัน

4.5 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยในภาพรวมที่ได้มีการเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย

จากการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวงมหาดไทย และจากการติดตามในพื้นที่ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้มีการนำเสนอต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยไปแล้ว ดังนี้

4.5.1 เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างหมู่บ้านข้างเคียง

4.5.2 เสนอแนะให้กรมการพัฒนาชุมชนมีการสำรวจและทบทวนบทบาทของศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงและประสานกับชาวบ้านในพื้นที่ และเป็นเวทีให้ชาวบ้านได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งขอคำปรึกษาในการทำบัญชีครัวเรือน

4.5.3 เสนอแนะให้ใช้กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญในการที่จะช่วยขับเคลื่อนโครงการ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากและผู้แทนส่วนใหญ่มาจากคนในชุมชนนั่นเอง ลักษณะของการดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นในรูปของการประชุมโดยมีผู้แทนของชาวบ้านเข้าร่วมแลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นจนกระทั่งมีมติร่วมกันและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นอีกเวทีหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทยจะใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินโครงการ ดังนั้น จึงเสนอแนะให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านในทุกหมู่บ้านที่มีการตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยให้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากที่สุด ซึ่งช่วงเวลาที่ผ่านมามีปรากฏว่าการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านนั้นหากคณะกรรมการมีความเข้มแข็งก็จะเป็นแรงหนุนเสริมให้หมู่บ้านนั้นเข้มแข็งไปด้วย

4.5.4 สนับสนุนให้กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกในการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในพื้นที่

4.5.5 การกรอกข้อมูลในบัญชีครัวเรือนพบว่าบางหมู่บ้านมีการกรอกข้อมูลอย่างต่อเนื่องโดยใช้บัญชีครัวเรือนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ชาวบ้านในพื้นที่เปลี่ยนมากรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มของกระทรวงมหาดไทย แต่ให้คำนึงถึงผลที่ได้จากการกรอกบัญชีครัวเรือนเป็นสำคัญ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ต่อไป

4.5.6 เสนอแนะให้ปรับปรุงแบบการทำงานโดยใช้วิธีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยการพบปะหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันอันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่สอดคล้องกันมากกว่าการใช้วิธีการสั่งการเป็นหนังสือ เพราะการสั่งการเป็นหนังสือบางครั้งอาจทำให้สื่อสารได้ไม่ตรงกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

4.5.7 เสนอแนะให้สนับสนุนบทบาทของวิทยากรในการทำความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจ เพื่อให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ และเห็นหนทางอันนำไปสู่ความสำเร็จจนชาวบ้านเกิดกำลังใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

4.5.8 เสนอแนะให้ทีมงานส่วนกลางติดตามการดำเนินโครงการของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเป็นระยะ รวมทั้งควรได้มีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับจังหวัดเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรค เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผน และปรับวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จากส่วนกลางเป็นเรื่องจำเป็น เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

4.5.9 เสนอแนะให้ดำเนินการแจ้งการดาวน์โหลดโปรแกรมการประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ abc.trf.or.th ให้ทุกจังหวัดได้รับทราบเพื่อดาวน์โหลดโปรแกรมดังกล่าว รวมทั้งทำความเข้าใจกับจังหวัดด้วยว่าต้องมีการอบรมในเรื่องการประมวลผลหรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน นอกจากนี้ ยังพบว่าโปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งได้มีการดาวน์โหลดมาเพื่อการประมวลผลมีปัญหาในเรื่องของการใช้งานในส่วนของการแก้ไขข้อมูล และการพิมพ์ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์พบว่าตัวหนังสือมีขนาดเล็กมาก ดังนั้น จึงเสนอให้มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาในส่วนนี้ให้ทันกับระยะเวลาในการเริ่มประมวลผลของแต่ละพื้นที่ มิเช่นนั้นปัญหาเหล่านี้จะกลายเป็นเงื่อนไขของการประมวลผลที่ล่าช้า

4.5.10 เสนอให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการสำรวจพื้นที่ตัวอย่างที่ได้เริ่มมีการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือนและวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่พื้นที่อื่นได้นำไปเป็นแบบอย่าง และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากการสำรวจพื้นที่ตัวอย่างแล้วได้เสนอแนะให้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่างจากความสำเร็จในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย

4.5.11 เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและเรียนรู้วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของชุมชนที่นับวันจะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้กันเองภายในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

4.5.12 เสนอแนะให้มีรางวัลสำหรับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

4.5.13 เสนอแนะให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบดำเนินการในโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เพื่อให้มีระยะเวลาในการเตรียมการ

4.5.14 การคืนข้อมูลที่ได้มีการประมวลผลแล้วกลับสู่ระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในระดับหมู่บ้านของตานั้น ต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มิเช่นนั้นจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยไม่มีแผนการดำเนินงานรองรับที่ชัดเจน

4.5.15 กรณีที่แต่ละอำเภอมีพื้นที่ที่เป็นตัวอย่างจนทำให้มีการศึกษาดูงานจากบุคคล/หน่วยงานภายนอก ดังนั้น อำเภอควรต้องมีการถอดบทเรียนจากความสำเร็จของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งนับว่าเป็น best practice ให้กับพื้นที่อื่น และหาวิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จไปยังหมู่บ้านข้างเคียง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จนประสบผลสำเร็จเช่นกัน

4.5.16 นายอำเภอควรเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลจากตัวเลขที่ได้จากบัญชีครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งจากการติดตามพบว่า การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลตัวเลขยังมีค่อนข้างน้อย การดำเนินงานจึงเป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามข้อสั่งการ และยึดรูปแบบตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดมากกว่าการดำเนินการด้วยความเข้าใจ

4.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงพื้นที่

การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายของแต่ละจังหวัด ซึ่งตั้งแต่เริ่มต้นโครงการฯ จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลายประการโดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในแต่ละประเด็น สรุปได้ดังนี้

ก่อนเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	ภายหลังเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
1. รูปแบบการทำงาน 1.1 หน่วยงานในพื้นที่แต่ละหน่วยต่างปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานตนเอง ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่มีความซ้ำซ้อน และแก้ไขได้ไม่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ 1.2 สกว. เป็นผู้ดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่โดยประสานความร่วมมือกับแต่ละจังหวัดที่จะทำการวิจัย และเริ่มดำเนินการที่ละจังหวัด 1.3 หน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มีการนำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 1.4 หน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยกับงานวิจัยในการเข้ามามีส่วนช่วยหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 1.5 กลไกคณะกรรมการหมู่บ้านไม่เข้มแข็ง	1. รูปแบบการทำงาน 1.1 หน่วยงานในพื้นที่แต่ละหน่วยเริ่มมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยมีการหารือร่วมกันในการแบ่งภารกิจหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ทำให้การทำงานในพื้นที่มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่มากขึ้น 1.2 สกว. ได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยและทำให้เกิดงานวิจัยเชิงพื้นที่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และขับเคลื่อนโครงการไปพร้อม ๆ กัน โดยให้แต่ละจังหวัดคัดเลือกตำบลเป้าหมาย 1 ตำบล ในแต่ละอำเภอในการเข้าร่วมโครงการ ภายใต้โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC 1.3 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มมีการนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนมาเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาพื้นที่ 1.4 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของงานวิจัยในการเข้ามามีส่วนช่วยหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเริ่มเรียนรู้ที่จะต่อยอดงานเชิงพื้นที่ของจังหวัดด้วยงานวิจัย 1.5 มีการส่งเสริมกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง และมีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ

ก่อนเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC	ภายหลังเริ่มโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
2. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ 2.1 หน่วยงานในพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่แต่ละหน่วยงานต่างก็ดำเนินการอยู่แล้ว และไม่เห็นประโยชน์ของข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน 2.2 หน่วยงานในพื้นที่ต่างปฏิบัติงานตามภารกิจของตนเองโดยไม่ให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชน 2.3 ชาวบ้านไม่รู้ว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ทำอยู่นั้นทำไปเพื่ออะไร แต่ก็ทำไปเพราะแต่ละหน่วยงานสั่งให้ทำ	2. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ 2.1 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเห็นว่าสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนได้ รวมทั้งการกำหนดแผนงาน/โครงการต่าง ๆ จะสามารถกำหนดได้ตรงกับความต้องการของชุมชนมากขึ้นโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่หน่วยงานในพื้นที่ที่มีความเข้าใจมากขึ้น 2.2 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มให้ความสำคัญกับชาวบ้านในพื้นที่มากขึ้น มีการทำงานร่วมกัน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านเวทีประชาคม หรือการประชุมปรึกษาหารือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมากขึ้น 2.3 ชาวบ้านเริ่มเรียนรู้และเห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และเห็นประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และเริ่มที่จะวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือนของตนเอง 2.4 หน่วยงานในพื้นที่เริ่มมีการพัฒนาการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวเลขที่ได้จากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลตัวเลขเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น 2.5 ชาวบ้านเริ่มเรียนรู้และรู้จักการที่จะรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การทำปุ๋ย การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ขณะนี้ได้มีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 1 ปีเศษแล้ว ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นพื้นที่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นแตกต่างกันไปตามความเข้าใจ และตามสภาพพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในระยะต่อไปจนถึงสิ้นสุดโครงการนั้นจะต้องมีการวางแผนในการดำเนินการเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย และเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

5.1 บทสรุป

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการความร่วมมือระหว่าง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยมีหน่วยงานของ กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด) กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ สกว. เป็นผู้สนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดย สกว. ได้นำเอาแนวความคิดในการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และใช้การจัดทำบัญชีครัวเรือน และแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ เดือนกุมภาพันธ์ 2555 – เดือนมกราคม 2557 รวมระยะเวลา 2 ปี โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ และมีขอบเขตของการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลา ดังนี้

ระยะที่ 1 กุมภาพันธ์ – กันยายน 2555

- ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในแนวคิดและวิธีการดำเนินโครงการ
- จัดตั้งทีมงานบูรณาการในส่วนกลาง
- ส่งเสริมความรู้ พัฒนาคู่มือ เครื่องมือ
- ติดตามและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาโครงการในแต่ละจังหวัด
- จังหวัด จัดทำโครงการและจัดตั้งทีมงานบูรณาการส่วนกลางของจังหวัด
- ตำบล จัดเก็บข้อมูล และพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ระยะที่ 2 ตุลาคม 2555 – กันยายน 2556

- จัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนต่อเนื่อง
- จัดเวทีสร้างการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่อง
- จัดทำแผนชุมชน/ข้อเสนอโครงการ
- ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการในแต่ละจังหวัด

ระยะที่ 3 ตุลาคม 2556 – มกราคม 2557

- สกัดความรู้ บทเรียน และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- นำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

ปัจจุบันการดำเนินโครงการฯ อยู่ในช่วงระยะที่ 2 ซึ่งจะสิ้นสุดในเดือนกันยายน 2556 ทั้งนี้ การติดตามการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่จากการดำเนินโครงการฯ ของผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 – เมษายน 2556 โดยในระยะแรกของการเริ่มโครงการฯ ต้องมีการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ให้เกิดความเข้าใจ และพร้อมที่จะยอมรับการดำเนินการดังกล่าวโดยต้องฝ่าด่านความเคยชินที่คิดว่าเป็นเรื่องที่ทำอยู่แล้ว และรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ รวมทั้งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนที่มีหลายแบบของหลายหน่วยงาน

เมื่อได้เริ่มดำเนินโครงการฯ มาได้ระยะหนึ่งพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้มีการประสานงานร่วมกันในการที่จะขับเคลื่อนโครงการฯ แต่ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการจะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ เริ่มที่จะเรียนรู้ข้อมูลตัวเลขจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของตนเอง และเริ่มมีการวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยเริ่มจากภายในครัวเรือนของตนเอง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน เป็นต้น จากความคิดเพียงแค่ว่าต้องการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ภายในครัวเรือนได้นำไปสู่การจุดประกายความคิดของคนในชุมชนที่จะร่วมมือกันในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในชุมชน โดยมีหน่วยงานในพื้นที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนและให้คำแนะนำ ได้แก่ จังหวัด อำเภอ พัฒนาชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการกรอกบัญชีครัวเรือนมาวิเคราะห์และนำมาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันนำไปสู่การวางแผนเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในชุมชน ซึ่งมีหลายพื้นที่ที่ได้เริ่มมีการดำเนินการดังกล่าวแล้ว และมีบางพื้นที่ที่มีการนำโครงการฯ ไปร่วมดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งโครงการเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการฯ มีความเข้มแข็ง และนำไปขยายผลต่อยอดจากการใช้ข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้มากขึ้น

ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในพื้นที่พบว่า นายอำเภอเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากนายอำเภอเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ดังนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยเริ่มดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC นายอำเภอในฐานะที่เป็นตัวแทนของกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโครงการฯ ทั้งในเรื่องของการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน และการบูรณาการการทำงาน of หน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายมุ่งไปสู่แผนชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย ส่งผลให้บางจังหวัดไม่มั่นใจว่าโครงการดังกล่าวมีนโยบายจะดำเนินการต่อไปหรือไม่อย่างไร ส่งผลให้การดำเนินโครงการฯ เกิดการชะลอในบางพื้นที่เนื่องจากต้องการรอหนังสือสั่งการเกี่ยวกับนโยบายในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการทำงานของกระทรวงมหาดไทยที่ยังคงยึดกับหนังสือสั่งการเป็นสำคัญ

5.2 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในขณะนี้พบว่าดำเนินการมาถึงช่วงกลางของระยะที่ 2 ที่อยู่ในช่วงของการเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน การจัดเวทีการสร้างการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูล การทำแผนชุมชน/ข้อเสนอโครงการ รวมทั้งการติดตามสนับสนุนการดำเนินงานโครงการของแต่ละจังหวัด ซึ่งจากการติดตามของผู้วิจัยพบว่าการดำเนินโครงการในพื้นที่ยังอยู่ในช่วงของการจัดเวทีการสร้างการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการในระยะต่อไปมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการในระยะต่อไป ดังนี้

5.2.1 กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีการประชุมจังหวัดทุกจังหวัด โดยแบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เช่นเดียวกับช่วงของการเริ่มต้นโครงการฯ โดยรูปแบบของการประชุมควรแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการมอบนโยบายและแนวทางในการดำเนินโครงการฯ ระยะต่อไป และช่วงที่สองเป็นการแบ่งกลุ่มเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินโครงการฯ ในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งรับฟังข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการดำเนินโครงการฯ ของจังหวัดในระยะต่อไป และสรุปผลการประชุมของแต่ละกลุ่มรายงานในการประชุม เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

5.2.2 กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับจังหวัด และสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งจากการวิเคราะห์จะทำให้ทราบถึงทิศทางความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่เพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนชุมชน และนำไปสู่แผนจังหวัดที่สอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านและพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละระดับควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้รับความคิดเห็นที่หลากหลาย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วน และเกิดการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า

5.2.3 ควรเชิญชวนชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาเล่าประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกของชุมชน โดยวิทยากรควรให้คำแนะนำแก่สมาชิกเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนที่ได้มีการจดบันทึกไว้มาใช้ในการเกิดประโยชน์ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้อย่างไร

5.2.4 กระทรวงมหาดไทยควรกำหนดให้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน/ตำบลต้นแบบในการนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนไปจัดทำแผนชุมชน/อำเภอต้นแบบที่สามารถนำแผนชุมชนไปพัฒนาพื้นที่ได้จนประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็น best practice และนำมาถอดบทเรียนจากความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ (Knowledge Process) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ ได้แก่

- ♦ คน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- ♦ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างง่าย และรวดเร็วขึ้น
- ♦ กระบวนการความรู้ เป็นการบริหารจัดการ เพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุงและนวัตกรรม

ดังนั้น กระบวนการถอดบทเรียนจากความสำเร็จจึงนับเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Knowledge Process) และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปวางแผนในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการฯ ในระยะต่อไป

5.2.5 กระทรวงมหาดไทยควรจัดให้มีการมอบรางวัลหรือประกาศยกย่องให้กับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จในการได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของพื้นที่อื่น ๆ

5.2.6 กระทรวงมหาดไทยควรได้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น เพื่อบูรณาการการจัดทำบัญชีครัวเรือน และแบบบัญชีครัวเรือน ที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบให้เป็นแบบเดียวกัน โดยการจัดทำบัญชีครัวเรือน และแบบบัญชีครัวเรือนที่มีการบูรณาการร่วมกันจะต้องสามารถสะท้อนข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับทุกหน่วยงาน เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนไปวางแผนในการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ได้ต่อไป

5.2.7 กระทรวงมหาดไทยควรมีการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และจำนวนแผนชุมชนที่เกิดจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนอันนำไปสู่แผนชุมชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่

5.2.8 เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ควรศึกษา และเรียนรู้วิธีการพัฒนาชุมชนจากชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

5.2.9 กระทรวงมหาดไทยควรได้มีการหารือร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบรรจุการทำบัญชีครัวเรือนไว้ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน และเรียนรู้การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และเพิ่มรายได้

5.2.10 กระทรวงมหาดไทยควรมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ตรวจติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และประเมินผลต่อการพัฒนาชุมชนอันเกิดจากแผนชุมชนที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีครัวเรือน โดยการตรวจติดตามดังกล่าวให้กำหนดเป็นแผนการตรวจราชการประจำปีของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

5.2.11 กระทรวงมหาดไทยควรเน้นบทบาทของนายอำเภอในการเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนโดยใช้โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เนื่องจากสามารถบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการประชุม/สัมมนาของนายอำเภอทั่วประเทศซึ่งอาจแบ่งเป็นรายภาค โดยเชิญวิทยากรจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มาให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัญชีครัวเรือน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ และการนำเสนอตัวอย่างพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ โดยมีนายอำเภอเป็นกลไกสำคัญ

5.2.12 กระทรวงมหาดไทยขอความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการ หรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่โดยใช้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือ เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมและความต้องการเฉพาะด้านของแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่การสนับสนุนการวิจัยเชิงประเด็น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะด้านของพื้นที่

บรรณานุกรม

กระทรวงมหาดไทย. 100 ปี มหาดไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิริวัฒนาการพิมพ์, 2535.

สีลาภรณ์ บัวสาย, บรรณาธิการ. พลังความรู้และความร่วมมือ บทเรียนจากการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2554.

สีลาภรณ์ บัวสาย, บรรณาธิการ. พลังความรู้และความร่วมมือ บทเรียนจากการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2554.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. คู่มือการปฏิบัติงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง, 2555

ภาคผนวก ก.

หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ข.

หนังสือจากกระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัด
เกี่ยวกับการตรวจสอบสนับสนุนของผู้วิจัย

ภาคผนวก ค.

รายงานการตรวจของผู้วิจัย
ที่เสนอต่อกระทรวงมหาดไทย

**การติดตามการเตรียมความพร้อมของจังหวัด
ในโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย**

1. ภาพรวม

ในช่วงแรกได้มีการติดตามการเตรียมความพร้อมในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ กำแพงเพชร เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2555 พังงา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2555 และระยองเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2555 โดย จ.กำแพงเพชร และพังงา เป็นจังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2555 ที่ จ.พิษณุโลก และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 ที่ จ.กระบี่ ตามลำดับ สำหรับ จ.ระยอง จะรับฟังการชี้แจงในวันที่ 2 พฤษภาคม 2555 ทั้งนี้ จากการติดตามการเตรียมความพร้อมมีความเห็นใน 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 จังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการจากกระทรวงมหาดไทย มีความเข้าใจในกระบวนการแบบ ABC มากขึ้น และนำแนวทางดังกล่าวมาปฏิบัติในจังหวัดของตนเอง โดยมีการคัดเลือกพื้นที่ในส่วนของตำบลที่จะเข้าร่วมโครงการ มีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล และเริ่มมีการทำความเข้าใจกับส่วนราชการในพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ จ.พังงา เมื่อมีการติดตามการเตรียมการและประชุมทำความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ปรากฏว่า จ.พังงา จะดำเนินการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด โดยเน้นให้มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดทำบัญชีครัวเรือน และภาคประชาชน เข้ามาเป็นคณะทำงานมากขึ้น ซึ่งก็เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับกระบวนการแบบ ABC

1.2 จังหวัดที่ยังไม่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับทราบแนวทางจากหนังสือสั่งการ โดยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัดแล้ว แต่สำหรับการดำเนินการในส่วนอื่น ๆ จะดำเนินการเมื่อได้รับฟังการชี้แจงแนวทางจากกระทรวงมหาดไทยในวันที่ 2 พฤษภาคม 2555 จึงจะนำแนวทางมาดำเนินการต่อไป

2. ข้อค้นพบ

2.1 จังหวัดจะพิจารณาคัดเลือกตำบลที่เข้าร่วมโครงการจากตำบลที่มีชุมชนหรือหมู่บ้านในตำบลนั้นที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว เพื่อพัฒนาก้าวหน้าต่อองค์ความรู้ไปยังชุมชนอื่นที่อยู่ในตำบลเดียวกัน

2.2 จังหวัดที่ได้รับฟังการชี้แจงจากกระทรวงมหาดไทยจะมีความเข้าใจและนำวิธีการไปปฏิบัติ แต่จังหวัดที่ยังไม่ได้รับการอบรมจะยังไม่แน่ใจในรูปแบบและวิธีการจึงต้องรอฟังการชี้แจงก่อน ดังนั้น การชี้แจงของกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นเวทีที่จำเป็นและมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของจังหวัด

3. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

3.1 การเริ่มต้นโครงการในแต่ละพื้นที่ที่จะมีความแตกต่างกันตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีกลุ่มหรือหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้วจะมีความพร้อมมาก

3.2 กรมการพัฒนาชุมชนควรได้มีการสำรวจและทบทวนบทบาทของศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้ศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้เข้ามาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงและประสานกับชาวบ้านในพื้นที่ และเป็นเวทีให้ชาวบ้านได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งขอคำปรึกษาในการทำบัญชีครัวเรือน

3.3 กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญในการที่จะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนโครงการ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากและผู้แทนส่วนใหญ่ก็มาจากคนในชุมชนนั่นเอง ลักษณะของการดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นในรูปของการประชุมโดยมีผู้แทนของชาวบ้านเข้าร่วมแลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็น จนกระทั่งมีมติร่วมกันและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นอีกเวทีหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทยจะใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินโครงการ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงควรได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านในทุกหมู่บ้านที่มีการตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยให้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากที่สุด ซึ่งช่วงเวลาที่ผ่านมามีการปรากฏว่าการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านนั้นหากคณะกรรมการมีความเข้มแข็งก็จะเป็นแรงหนุนเสริมให้หมู่บ้านนั้นเข้มแข็งไปด้วย

3.4 สนับสนุนให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกในการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในพื้นที่

3.5 การปรับทัศนคติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจตรงกันว่าการดำเนินโครงการนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ประชาชนในการที่จะมุ่งสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ไม่ใช่เพื่อการรายงานผลตามข้อสั่งการของกระทรวงมหาดไทย

3.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการวิเคราะห์ และประมวลผลจากการทำบัญชีครัวเรือน

3.7 การกรอกข้อมูลในบัญชีครัวเรือนพบว่าบางหมู่บ้านมีการกรอกข้อมูลอย่างต่อเนื่องโดยใช้บัญชีครัวเรือนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ชาวบ้านในพื้นที่เปลี่ยนมากรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มของกระทรวงมหาดไทย แต่ให้คำนึงถึงผลที่ได้จากการกรอกบัญชีครัวเรือนเป็นสำคัญ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ต่อไป

จังหวัดกำแพงเพชร
วันเสาร์ที่ 21 เมษายน 2555

คนที่หนึ่งจากซ้าย นายเลิศพรไชย ชัยฤทธิ์ นายอำเภอเมือง
คนที่หนึ่งจากขวา นายวิศิษฐ์ คุรัตน์เวช ปลัดจังหวัดกำแพงเพชร
คนที่สองจากขวา นายประธาน ดวงพัตรา รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
(รับผิดชอบโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาบ่อคำ (นายฤทธิ์รงค์ เปรมศรี)

จังหวัดพังงา
วันพฤหัสบดีที่ 26 เมษายน 2555

คนที่หนึ่งจากซ้าย นายอรรถ เจริญกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา และคนที่หนึ่งจากขวา นายสุรินทร์ เพชรสังข์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา (รับผิดชอบโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC)

จังหวัดระยอง
วันศุกร์ที่ 27 เมษายน 2555

หมายเหตุ เอกสารสรุปผลการเตรียมความพร้อมของจังหวัดในโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของจังหวัดกำแพงเพชร พังงา และระยอง ได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมทีมบูรณาการ และคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในการประชุมครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันศุกร์ที่ 18 พฤษภาคม 2555 เวลา 15.00 น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 5 กระทรวงมหาดไทย

6 สิงหาคม 2555

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 29 มิถุนายน 2555

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด
3. กำหนดการติดตามในพื้นที่ จำนวน 2 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระผมได้ขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยในการประสานงานกับจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดมุกดาหาร ในการติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระผมได้ติดตามเพื่อสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้จัดทำสรุปรายงานการติดตามโดยมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังนี้

1. รูปแบบการทำงานควรเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันโดยวิธีการพบปะหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่สอดคล้องกันมากกว่าการใช้วิธีการสั่งการเป็นหนังสือ เพราะการสั่งการเป็นหนังสือบางครั้งอาจทำให้สื่อสารได้ไม่ตรงกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

2. การสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน วิทยากรในการถ่ายทอดความรู้มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจ เพื่อให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ และเห็นหนทางอันนำไปสู่ความสำเร็จ จนชาวบ้านเกิดกำลังใจในการที่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด และเนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา วิทยากรจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้าน ดังนั้น บทบาทของวิทยากรจึงมีความสำคัญ

3. ทีมงานส่วนกลางควรได้มีการติดตามการดำเนินโครงการของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเป็นระยะ รวมทั้งควรได้การจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับจังหวัดเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรค ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผน และปรับวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

/ 4. โปรแกรม...

4. โปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งขณะนี้สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ abc.trf.or.th ควรแจ้งให้ทุกจังหวัดได้รับทราบเพื่อดาวน์โหลดโปรแกรมดังกล่าว รวมทั้งควรได้มีการทำความเข้าใจกับจังหวัดด้วยว่าต้องมีการอบรมในเรื่องการประมวลผลหรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

5. จากการติดตามสนับสนุนโครงการเห็นว่า จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ และมีความพร้อม ตลอดจนมีความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการพอสมควร จึงเห็นควรได้มีการติดตามสนับสนุน และมีการถอดบทเรียนวิธีการดำเนินงานของจังหวัดเป็นระยะเพื่อให้เป็นจังหวัดที่สามารถเป็นตัวอย่างกับจังหวัดอื่น

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

ในการนี้ เพื่อให้การติดตามสนับสนุนโครงการดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ กระผมจึงได้กำหนดให้มีการติดตามในพื้นที่ และจัดทำแบบสอบถามเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการฯ ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1. การจัดส่งแบบสอบถามไปยังทุกจังหวัด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ แบบสอบถามจังหวัด แบบสอบถามนายอำเภอ (จังหวัดพิจารณาคัดเลือก 1 อำเภอในการตอบแบบสอบถาม) และแบบสอบถามกำนันตำบลพื้นที่เป้าหมาย (ตำบลที่อยู่ในอำเภอที่คัดเลือกให้ตอบแบบสอบถาม) และขอความกรุณารวบรวมแบบสอบถามให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2555 เพื่อกระผมจักได้ประสานขอรับแบบสอบถามมาประมวลผลต่อไป

2. การประสานงานกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี ซึ่งกระผมมีกำหนดติดตามสนับสนุนโครงการดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555 และจังหวัดสระบุรี ในวันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2555

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 และ 3

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาดูร์ อภิชาติบุตร)

ผู้ประสานงาน : จริยา แสงราม

โทร. 08 9444 1952

E-mail : jariya-j@hotmail.com

สรุปการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ในระยะที่ 2 ภายหลังจากที่มีการชี้แจงครบทั้ง 4 ภาค

1. ภาพรวม

ในการติดตามระยะที่ 2 ได้กำหนดรูปแบบของการติดตามโดยประชุมร่วมกับทีมงานระดับจังหวัด และลงพื้นที่ในระดับอำเภอ และระดับตำบล เพื่อพบกับทีมงานระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งได้มีการติดตามในพื้นที่ได้แก่

1.1 วันที่ 19 กรกฎาคม 2555 ที่ จ.สมุทรสาคร และลงพื้นที่ อ.เมือง และ อ.กระทุ่มแบน

1.2 ระหว่างวันที่ 30 - 31 กรกฎาคม 2555 จ.มุกดาหาร และลงพื้นที่ อ.เมือง อ.หนองสูง และ อ.ดงหลวง

ทั้งนี้ จากการติดตามได้ผลสรุปในภาพรวมดังนี้

1) จังหวัดได้มีการจัดทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC เสนอมาที่กระทรวงมหาดไทย และได้มีการคัดเลือกพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอำเภอละ 1 ตำบล เรียบร้อยแล้ว

2) จังหวัดได้มีการมอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัด รับผิดชอบโครงการ และมีการแต่งตั้งทีมงานในทุกระดับทั้งจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เรียบร้อยแล้ว โดยองค์ประกอบของทีมงานในแต่ละระดับได้มีการแต่งตั้งทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม

3) ทีมงานในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ได้มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

2. ข้อค้นพบ

2.1 ข้อค้นพบทั่วไป

2.1.1 การเลือกตำบลเป้าหมายในแต่ละอำเภอของจังหวัด จะเลือกโดยพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่ และผู้นำ ซึ่งพื้นที่ที่คัดเลือกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หรือหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ เพื่อให้หมู่บ้านเหล่านี้เป็นเครือข่ายในการขยายผลไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ ศักยภาพของผู้นำในระดับตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งต้องใกล้ชิด และให้คำแนะนำชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ก็มีผลสำคัญที่พื้นที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นพื้นที่เป้าหมาย

2.2.2 การแจกแบบบัญชีครัวเรือนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการนั้น ขณะนี้ได้เริ่มทยอยแจกจ่ายไปยังตำบลแล้ว แต่เนื่องจากการแจกจ่ายไปไม่พร้อมกันจึงทำให้ระยะเวลาเริ่มต้นในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

2.2 ข้อค้นพบเฉพาะพื้นที่

2.2.1 จังหวัดสมุทรสาคร

ชาวบ้านใน ต.กาหลง อ.เมือง และชาวบ้านใน ต.บางยาง อ.กระทุ่มแบน ส่วนใหญ่มีรายได้ดี จึงกังวลว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่แท้จริง จะมีผลต่อการถูกเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง

2.2.2 จังหวัดมุกดาหาร

1) ทุกภาคส่วนใน จ.มุกดาหาร ทั้งภาครัฐราชการ และภาคประชาชน มีความเข้าใจในโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นอย่างดี โดยสามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ทั้งในรูปแบบของการประชุมแลกเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพบปะ พูดคุยกับชาวบ้านของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่อย่างใกล้ชิด จากจังหวัดไปสู่อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน จนทำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดไปยังชาวบ้านได้ ส่งผลให้ ชาวบ้านในพื้นที่เข้าใจถึงขนาดที่สามารถถ่ายทอดความเข้าใจนั้นไปสู่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2) ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบตัวอย่างความสำเร็จจากการกรอกข้อมูล บัญชีครัวเรือนเป็นอย่างดีโดยได้มีการยกตัวอย่างความสำเร็จของ จ.ร้อยเอ็ด ในการเลี้ยงไก่ ซึ่งเป็น อาชีพที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์บัญชีครัวเรือน รวมทั้งได้รับทราบข้อมูลความสำเร็จของ จ.ชัยภูมิ ในการปลูกพริก ซึ่งตัวอย่างเหล่านี้หากชาวบ้านจดจำและนำไปเลียนแบบก็จะสามารถนำไปสู่ ความสำเร็จได้เช่นกัน

3) การประเมินผลข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนในระดับพื้นที่ ได้มีการ วางแผนในการประเมินผลทุกเดือน และนำข้อมูลสะท้อนกลับไปยังชุมชน เพื่อทำเวทีประชาคม

4) ศักยภาพผู้นำในพื้นที่ของจังหวัดมุกดาหารมีความเข้มแข็ง จึงทำให้ สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้โครงการฯ มีความคืบหน้า เป็นอย่างมาก

3. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

3.1 รูปแบบการทำงานควรเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันโดยวิธีการพบปะหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การกำหนด เป้าหมายและวิธีการที่สอดคล้องกันมากกว่าการใช้วิธีการสั่งการเป็นหนังสือ เพราะการสั่งการ เป็นหนังสือบางครั้งอาจทำให้สื่อสารได้ไม่ตรงกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกันจึงมีความสำคัญ เป็นอย่างมากที่จะขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3.2 การสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชี ครัวเรือน วิทยากรในการถ่ายทอดความรู้มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องทำหน้าที่ในการสร้างความ เข้าใจ เพื่อให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ และเห็นหนทางอันนำไปสู่ความสำเร็จ จนชาวบ้านเกิดกำลังใจใน

การที่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด และเนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา วิทยากรจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการชี้แจงทำความเข้าใจ กับชาวบ้าน ดังนั้น บทบาทของวิทยากรจึงมีความสำคัญ

3.3 ทีมงานส่วนกลางควรได้มีการติดตามการดำเนินโครงการของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเป็นระยะ รวมทั้งควรได้การจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กับจังหวัดเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรค เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผน และปรับวิธีการทำงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

3.4 โปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งขณะนี้สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ abc.trf.or.th ควรแจ้งให้ทุกจังหวัดได้รับทราบเพื่อดาวน์โหลดโปรแกรมดังกล่าว รวมทั้งควรได้มีการทำความเข้าใจกับจังหวัดด้วยว่าต้องมีการอบรมในเรื่องการประมวลผลหรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

3.5 จากการติดตามสนับสนุนโครงการเห็นว่า จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มี ศักยภาพ และมีความพร้อม ตลอดจนมีความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการพอสมควร จึงเห็นควร ได้มีการติดตามสนับสนุน และมีการถอดบทเรียนวิธีการดำเนินงานของจังหวัดเป็นระยะเพื่อให้เป็น จังหวัดที่สามารถเป็นตัวอย่างกับจังหวัดอื่น

ภาพการติดตามสนับสนุนในพื้นที่
จังหวัดสมุทรสาคร และมุกดาหาร

1. จังหวัดสมุทรสาคร

1.1 ประชุมร่วมกับทีมงานระดับจังหวัด โดยมี นายสมบุรณ์ บุญแสงทิพย์ ปลัดจังหวัดสมุทรสาคร เข้าร่วมการประชุม พร้อมกับหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ

1.2 ประชุมในพื้นที่ ต.กาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร

1.3 ประชุมในพื้นที่ ต.บางยาง อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร โดยมี นายนิวัฒน์ รุ่งสาคร
นายอำเภอกระทุ่มแบน ร่วมประชุมและให้ข้อมูล

2. จังหวัดมุกดาหาร

2.1 ประชุมร่วมกับทีมงานระดับจังหวัด โดยมี นายบุญยืน คำหงษ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร เข้าร่วมการประชุม พร้อมกับหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ

2.2 ประชุมในพื้นที่ ต.ดงมอน อ.เมือง จ.มุกดาหาร โดยมีปลัดอำเภอเมือง เข้าร่วมประชุม และให้ข้อมูลแทนนายอำเภอ

2.3 ประชุมในพื้นที่ ต.หนองสูงใต้ อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร โดยมี นายราชน ตันประพัฒน์
นายอำเภอหนองสูง ร่วมประชุม และให้ข้อมูล

2.4 ประชุมในพื้นที่ ต.กกตูม อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร โดยมี นายสันติย์ เกริกสกุล นายอำเภอ
ดงหลวง ร่วมประชุม และให้ข้อมูล

29 สิงหาคม 2555

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 6 สิงหาคม 2555

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 1 ชุด
2. บทสัมภาษณ์โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระผมได้รายงานผลการตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และมุกดาหาร และขอความอนุเคราะห์ กระทรวงมหาดไทยในการประสานงานกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสระบุรี ในการติดตาม สนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระผมได้ติดตามเพื่อสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่ ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยวันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555 ตรวจสอบติดตามที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และวันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2555 ตรวจสอบติดตามที่จังหวัดสระบุรี ทั้งนี้ ได้จัดทำสรุปรายงานการติดตาม โดยมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. รูปแบบการทำงานต้องเน้นหนักไปที่การสร้าง ความเข้าใจกับชาวบ้านเป็นสำคัญ ซึ่งการสร้าง ความเข้าใจเป็น เรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลา

2. การสร้างแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนโดยยกตัวอย่างความสำเร็จ ของบุคคลหรือพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการ อธิบายให้เข้าใจอย่างเดียวยังไม่พอต้องยกตัวอย่างให้เห็นภาพความสำเร็จด้วย ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยควรได้มีการสำรวจพื้นที่ตัวอย่างที่ได้เริ่มมีการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน และวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่พื้นที่อื่น เช่น พื้นที่นำร่องของ จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

3. การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่จากส่วนกลาง เป็นเรื่องจำเป็น เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

/4. โปรแกรม ...

4. โปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือนพบว่ายังมีปัญหาในเรื่องของการใช้งานในส่วนของการแก้ไขข้อมูล และการพิมพ์ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์พบว่าตัวหนังสือมีขนาดเล็กมาก ดังนั้น จึงควรได้มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้ทันกับระยะเวลาในการเริ่มประมวลผลของแต่ละพื้นที่ มิเช่นนั้นปัญหาเหล่านี้จะกลายเป็นเงื่อนไขของการประมวลผลที่ล่าช้า

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

ในการนี้ เนื่องจากโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว และเริ่มที่จะเห็นผลการดำเนินโครงการได้ในบางพื้นที่ ดังนั้น กระผมจึงเห็นควรที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยจะให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงการผ่านตามสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทุกฝ่าย รวมทั้งชาวบ้านในทุกพื้นที่ ซึ่งกระผมได้จัดทำบทสัมภาษณ์เพื่อใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 ทั้งนี้ เห็นควรมอบหมายให้สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ และเสนอแนวทางที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เพื่อแสดงให้เห็นทิศทางการดำเนินโครงการระยะต่อไป และนำเสนอต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบก่อนวันที่ 30 กันยายน 2555 หลังจากนั้นจึงนำเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยคนใหม่เพื่อพิจารณาแนวทางตามที่ได้ให้ความเห็นชอบไว้แล้วต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาตุร อภิชาติบุตร)

ผู้ประสานงาน : จริญญา แสงราม

โทร. 08 9444 1952

E-mail : jariya-j@hotmail.com

สรุปการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ในระยะที่ 2 ภายหลังจากที่มีการชี้แจงครบทั้ง 4 ภาค

จ.พระนครศรีอยุธยา วันที่ 18 สิงหาคม 2555

และ จ.สระบุรี วันที่ 25 สิงหาคม 2555

1. ภาพรวม

การติดตามได้กำหนดรูปแบบโดยลงพื้นที่ในระดับตำบล โดยได้มีการพบกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการในระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งได้มีการติดตามในพื้นที่ได้แก่

1.1 จ.พระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555 ในพื้นที่ ต.ดอนหญ้านาง อ.ภาชี (สำนักงานพัฒนาชุมชนฯ ได้ขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากที่กำหนดไว้เดิมเป็น อ.ภาชี เนื่องจากเป็นพื้นที่น้ำร่อง)

1.2 จ.สระบุรี วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2555 ในพื้นที่ ต.โคกสะอาด อ.หนองแขง และ ต.หนองจรเข้ อ.หนองแค

ทั้งนี้ จากการติดตามได้ผลสรุปในภาพรวมดังนี้

1) จังหวัดได้มีการจัดทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC เสนอมาที่กระทรวงมหาดไทย และได้มีการคัดเลือกพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอำเภอละ 1 ตำบล เรียบร้อยแล้ว

2) จังหวัดได้มีการมอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัด รับผิดชอบโครงการ และมีการแต่งตั้งทีมงานในทุกระดับทั้งจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เรียบร้อยแล้ว โดยองค์ประกอบของทีมงานในแต่ละระดับได้มีการแต่งตั้งทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม

3) ทีมงานในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ได้มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

4) ทุกพื้นที่ได้เริ่มกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนแล้ว แต่ทั้งนี้การเริ่มต้นกรอกข้อมูลจะแตกต่างกันตามความพร้อมของพื้นที่

2. ข้อค้นพบ

2.1 ข้อค้นพบทั่วไป

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มแจกจ่ายแบบบัญชีครัวเรือนไปในพื้นที่เป้าหมายแล้ว

2.1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดาวน์โหลดโปรแกรมประมวลผลเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการศึกษาวិธีการกรอกข้อมูลลงโปรแกรมจากนักวิชาการที่จัดให้มีการอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมในเรื่องของการประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือน อย่างไรก็ตามพบว่าโปรแกรมประมวลผลดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องของการแก้ไขข้อมูล

2.1.3 ชาวบ้านมีความกังวลในเรื่องของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่แท้จริง จะมีผลต่อการถูกเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง

2.1.4 หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการมอบหมายคณะทำงานติดตามการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านในหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด โดยมอบหมายแตกต่างกันไปตามจำนวนสัดส่วนของครัวเรือนในแต่ละพื้นที่

2.1.5 เนื่องจากแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนตามแบบของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นแบบรายสัปดาห์ ดังนั้น พื้นที่จึงได้ให้ชาวบ้านกรอกข้อมูลในสมุดทดไว้ก่อนเป็นรายวัน เมื่อครบสัปดาห์แล้วจึงนำมากรอกใส่ในแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนของ สก.

2.1.6 การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนพบว่าครัวเรือนที่เป็นภาคการเกษตรให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลมากกว่าครัวเรือนในภาคอุตสาหกรรม

2.2 ข้อค้นพบเฉพาะพื้นที่

2.2.1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของ จ.พระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีกำหนดพื้นที่นำร่องในการกรอกข้อมูลก่อนโดยได้กำหนดพื้นที่นำร่องเป้าหมาย จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 ต.ตลิ่งชัน อ.บางปะอิน หมู่ที่ 1, 2 ต.ดอนหญ้านาง อ.ภาชี และหมู่ที่ 4 ต.ทางกลาง อ.บางปะหัน ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่นำร่องได้มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน มีการสรุปข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนเป็นภาพรวมของหมู่บ้าน และมีการจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแผนการผลิตของชุมชนแล้ว ซึ่งจังหวัดจะใช้แนวทางในการดำเนินการของพื้นที่นำร่องดังกล่าวขยายผลต่อยอดไปยังพื้นที่อื่นที่กำหนดไว้ในเป้าหมายต่อไป โดยทุกพื้นที่จะเริ่มการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนพร้อมกันในวันที่ 1 กันยายน 2555

2) จ.พระนครศรีอยุธยา ได้มีการวางแผนในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับบัญชีครัวเรือนโดยการสร้างฐานการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญและเป็นฐานในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2.2.2 จังหวัดสระบุรี

1) ทุกตำบลในพื้นที่เป้าหมายได้เริ่มทยอยกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 และเมื่อแต่ละพื้นที่กรอกข้อมูลครบ 1 เดือน ก็จะมีการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ต่อไป

2) ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับคำว่า “รายรับ” ซึ่งมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเพราะชาวบ้านเข้าใจว่ารายรับหมายถึงรายรับที่ได้จากการประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว แต่มีชาวบ้านบางรายที่มีรายรับจากทางอื่นด้วยแต่ไม่นำข้อมูลมากรอก ทำให้การกรอกข้อมูลจึงมีข้อมูลรายรับแค่เดือนละ 1 ครั้ง

3. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

3.1 รูปแบบการทำงานต้องเน้นหนักไปที่การสร้าง ความเข้าใจกับชาวบ้านเป็นสำคัญ ซึ่งการสร้าง ความเข้าใจเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลา

3.2 การสร้างแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนโดยยกตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลหรือพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการอธิบายให้เข้าใจอย่างเดียวไม่พอต้องยกตัวอย่างให้เห็นภาพความสำเร็จด้วย ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยควรได้มีการสำรวจพื้นที่ตัวอย่างที่ได้เริ่มมีการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน และวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่พื้นที่อื่น เช่น พื้นที่นำร่องของ จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

3.3 การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จากส่วนกลาง เป็นเรื่องจำเป็น เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

3.4 โปรแกรมการประมวลผลจากข้อมูลบัญชีครัวเรือนพบว่ามีปัญหาในเรื่องของการใช้งานในส่วนของการแก้ไขข้อมูล และการพิมพ์ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์พบว่าตัวหนังสือมีขนาดเล็กมาก ดังนั้น จึงควรได้มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้ทันกับระยะเวลาในการเริ่มประมวลผลของแต่ละพื้นที่ มิเช่นนั้นปัญหาเหล่านี้จะกลายเป็นเงื่อนไขของการประมวลผลที่ล่าช้า

ภาพการติดตามสนับสนุนในพื้นที่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสระบุรี

1. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555)

ประชุมร่วมกับพัฒนาการจังหวัด (นางสายพิรุณ น้อยศิริ) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนหญ้านาง (นายสุรกิจ สุวรรณแกม) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน
ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหญ้านาง อำเภอภาชี

2. จังหวัดสระบุรี (วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2555)

2.1 ประชุมร่วมกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (นายชโลธร ผาโคตร) ปลัดอำเภอหนองแซง (นายไสว ดวงดี) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด (นายเดชา คำบุญมา) กำนันตำบลโคกสะอาด (นายแดนชัย คำบุญมา) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองแซง และผู้ใหญ่บ้าน ที่บ้านผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 (นายคุณานนท์ อนันตโรจน์) ต.โคกสะอาด อ.หนองแซง

2.1.1 เยี่ยมบ้านนางเยา สร้อยอุทา บ้านเลขที่ 46 หมู่ 1 ต.โคกสะอาด อ.หนองแสง
ชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

2.1.2 เยี่ยมบ้านนางจิตติมา แสงขาว บ้านเลขที่ 46 หมู่ 1 ต.โคกสะอาด อ.หนองแสง
ชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

2.2 ประชุมร่วมกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (นายชโลธร ฝาโคตร) นายอำเภอหนองแค (นายภาณุวัฒน์ เจนประเสริฐ) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจรเข้ (นายพิมล ศรีสุข) กำนันตำบลหนองจรเข้ (นายปรีชา จินไม้) รวมทั้งผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจรเข้ อ.หนองแค

36/1 หมู่บ้านมหาดไทย
ถนนพุทธมณฑลสาย 1
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10300

20 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

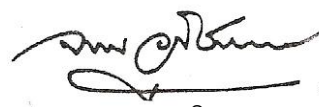
- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC จำนวน 1 ชุด
2. กำหนดการติดตามในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระผมได้ขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทย ในการประสานงานกับจังหวัดเกี่ยวกับการติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ การติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังมีรายละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 ทั้งนี้ เนื่องจากกระผมมีกำหนดเดินทางไปจังหวัดขอนแก่นร่วมกับคณะ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในวันที่ 7 ธันวาคม 2555 ดังนั้น เห็นควรได้มีการตรวจ สนับสนุนโครงการดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยได้กำหนดการตรวจในวันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555 จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยในการประสานงานกับจังหวัด ดังกล่าวด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบสรุปผลการติดตามการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงาน กับจังหวัดขอนแก่นเกี่ยวกับการตรวจสอบสนับสนุนในพื้นที่ต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาตุร อภิชาติบุตร)

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ผู้ประสานงาน : จริยา แสงราม

โทร. 08 9444 1952, E-mail : jariya-j@hotmail.com

สรุปการติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ภาพรวม

จังหวัดนครศรีธรรมราชได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 23 อำเภอ 23 ตำบล 228 หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย 9,207 ครัวเรือน

การติดตามได้กำหนดรูปแบบโดยลงพื้นที่ในระดับตำบล โดยได้มีการพบกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการในระดับอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการติดตาม ได้แก่

๑. ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา มีจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 484 ครัวเรือน

๒. ตำบลกะปาง อำเภอยะรัง มีจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 862 ครัวเรือน

2. ผลการติดตาม

2.1 ผลการติดตามในภาพรวม

การดำเนินการของจังหวัดนครศรีธรรมราชขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งได้เริ่มดำเนินการเมื่อเดือนตุลาคม 2555 สาเหตุที่มีผลการดำเนินงานล่าช้าเนื่องจาก

2.1.1 มีการปรับรูปแบบการทำงานและปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ซึ่งต้องดำเนินการจัดทำคำสั่งมอบหมาย และทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งจากเดิมสำนักงานจังหวัดจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่ในปัจจุบันจังหวัดได้ปรับเปลี่ยนให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ

2.1.2 มีการปรับแบบบัญชีครัวเรือนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์และปรับแบบให้เหมาะสมกับการจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความโดดเด่นในเรื่องของการวางกลไกการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีการวางระบบขั้นตอนการทำงานที่ดี รวมทั้งมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การถ่ายทอดวิธีการ และการทำความเข้าใจกับชาวบ้านเพื่อให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมีความชัดเจน นอกจากนี้ ได้นำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ไปบูรณาการภายในจังหวัด โดยนำไปประยุกต์ให้เข้ากับยุทธศาสตร์จังหวัด “นครโมเดล 3 พันธะ 12 วาระ”

2.2 ผลการติดตามเฉพาะพื้นที่

2.2.1 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา

เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในช่วงเดือนตุลาคม 2555 มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ 12 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วม จำนวน 484 ครัวเรือน แยกรายละเอียดการดำเนินการของแต่ละหมู่บ้านได้ ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน เป้าหมาย (ร้อยละ 15)	กำหนดวัน ในการจัดเวที เรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน	เวลา	สถานที่
1	บ่อน้ำซับ	36	วันที่ 5 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1
2	ลุ่มเตย	35	วันที่ 10 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชาธิปไตย หมู่ที่ 2
3	สอ	49	วันที่ 9 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3
4	ใหม่ทอง	50	วันที่ 7 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลา SML หมู่ที่ 4
5	นาง	39	วันที่ 11 ของ ทุกเดือน	10.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 5
6	ตาหมอ	62	วันที่ 6 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	วัดตาหมอ หมู่ที่ 6
7	ราษฎร์บำรุง	46	วันที่ 10 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7
8	สำนักใหม่	59	วันที่ 8 ของ ทุกเดือน	14.30 น.	วัดสำนักใหม่ หมู่ที่ 8
9	คดศอก	35	วันที่ 5 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9
10	นาทอง	26	วันที่ 9 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 10

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน เป้าหมาย (ร้อยละ 15)	กำหนดวัน ในการจัดเวที เรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน	เวลา	สถานที่
11	ศาลาชีเหล็ก	28	วันที่ 9 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 11
12	หนองอ่าง	19	วันที่ 12 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 12
รวม		484			

เนื่องจากพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในเดือนตุลาคม 2555 ซึ่งจากการรายงานได้รับทราบว่าจะเริ่มดำเนินการประมวลผลข้อมูลในเดือนธันวาคม 2556 และได้กำหนดให้มีการจัดเวทีเรียนรู้ระดับหมู่บ้านตามกำหนดการในตารางข้างต้น และกำหนดให้มีเวทีเรียนรู้ในระดับตำบลทุกวันที่ 20 ของเดือน ณ ที่ทำการกำนันตำบลขุนทะเล

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องของการทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และบางคนไม่สามารถบันทึกข้อมูลรายรับ - รายจ่าย ด้วยตนเองได้

2.2.2 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง

เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในช่วงเดือนตุลาคม 2555 มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ 11 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วม จำนวน 862 ครัวเรือน แยกรายละเอียดการดำเนินการของแต่ละหมู่บ้านได้ ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน เป้าหมาย (ร้อยละ 15)	กำหนดวัน ในการจัดเวที เรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน	เวลา	สถานที่
1	บ้านคลองตุก	47	วันที่ 10 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
2	บ้านคลองตุกเหนือ	48	วันที่ 9 ของทุก เดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน เป้าหมาย (ร้อยละ 15)	กำหนดวัน ในการจัดเวที เรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน	เวลา	สถานที่
3	บ้านไสไฟ	84	วันที่ 17 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
4	บ้านกะโสมเหนือ	41	วันที่ 16 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
5	บ้านพูน	50	วันที่ 12 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
6	บ้านกะโสมใต้	85	วันที่ 6 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
7	บ้านกะปาง	35	วันที่ 8 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
8	บ้านลานช้าง	35	วันที่ 7 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
9	บ้านค่ายเทพ สตรีศรีสุนทร	220	วันที่ 15 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
10	บ้านท่าเลน	47	วันที่ 17 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
11	บ้านศรีสุนทร	170	วันที่ 13 ของ ทุกเดือน	13.00 น.	ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน
รวม		862			

เนื่องจากพื้นที่ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูล
บัญชีครัวเรือนในเดือนตุลาคม 2555 ซึ่งจากการรายงานได้รับทราบว่าจะเริ่มดำเนินการประมวลผล
ข้อมูลในเดือนธันวาคม 2556 และได้กำหนดให้มีการจัดเวทีเรียนรู้ระดับหมู่บ้านตามกำหนดการ
ในตารางข้างต้น และกำหนดให้มีเวทีเรียนรู้ในระดับตำบลทุกวันที่ 28 ของเดือน เวลา 13.00 น.
ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง

3. ข้อค้นพบและข้อสังเกต

3.1 ข้อค้นพบ

3.1.1 พื้นที่ที่คัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการเป็นพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง และเป็นพื้นที่ที่มีทุนเดิมอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ดังนั้น จึงมีความเข้าใจในเรื่องของบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างดี

3.1.2 พื้นที่ตำบลกะปางเป็นพื้นที่ที่เคยมีการนำผลความสำเร็จของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านในพื้นที่เผยแพร่ทางสื่อหนังสือพิมพ์แล้ว *เอกสารแนบ*

3.1.3 ผู้นำชุมชนมีการนำบัญชีครัวเรือนซึ่งเป็นแบบตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ไปวิเคราะห์และปรับปรุง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ยิ่งขึ้น

3.2 ข้อสังเกต

เนื่องจากพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพื้นที่ที่มีทุนเดิมจากการเข้าร่วมโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ส่งผลให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจในเรื่องของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน จนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือนจนเกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน แต่กลับพบว่าการเริ่มดำเนินการในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความล่าช้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังไม่ได้นำทุนความรู้เดิมของชุมชนที่เข้มแข็งที่มีอยู่มาใช้กับชุมชนที่เพิ่งเข้าร่วมโครงการอย่างเต็มที่

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 กรณีชุมชนที่มีความเข้มแข็งโดยอาศัยทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการร่วมกันระหว่างชุมชนที่เข้มแข็งกับชุมชนที่ยังไม่เคยดำเนินการในเรื่องของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาก่อน เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกัน

4.2 ส่วนราชการควรได้มีการศึกษา และเรียนรู้วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของชุมชนที่นับวันจะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้กันเองภายในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

4.3 ส่วนกลางควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อรับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

4.4 เนื่องจากในบางพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภายในครัวเรือนของตนเองในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แล้ว ดังนั้น จึงควร ได้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่างจากความสำเร็จ ในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย ดังเช่นตัวอย่างของชาวบ้านตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง

4.5 การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จากส่วนกลาง เป็นเรื่องจำเป็น เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

ภาพการติดตามสนับสนุนในพื้นที่
วันอังคารที่ 13 พฤศจิกายน 2555 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา

ประชุมร่วมกับนายอำเภอลานสกา (นายกิตติพันธ์ เพชรชู) ผู้แทนเทศบาลตำบลขุนทะเล
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ สำนักงานเทศบาลตำบลขุนทะเล
อำเภอลานสกา

2. ตำบลกะปาง อำเภอฟุ่่งสง

ประชุมร่วมกับนายอำเภอฟุ่่งสง (นายภาคภูมิ อินทรสุวรรณ) ผู้แทนเทศบาลตำบลกะปาง
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ สำนักงานเทศบาลตำบลกะปาง
อำเภอฟุ่่งสง

ร่างกาย

20 สิงหาคม พ.ศ.2555 ktjud@nationgroup.com

ฟรี!!!! สัมมนา
“เล่นบิล เล่นกอล์ฟอย่างไร...
ให้ได้กำไรแบบ”
กฤษณ์ อัครา/กฤษณ์
จาตุรนต์ วัชร 12
สำรองกับ ... CLASSIC GOLD
0-2618-0808

“บัญชีครัวเรือน” ใช้มองถึงความยากจนของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรายรับรายจ่าย ได้มาจากไหน จ่ายอะไรบ้าง เพื่อนำไปสู่ส่วนที่แก้ไขปัญหาคือความยากจนที่จะต้องแก้ปัญหานั้น ส่วนไหน ส่วนแบบสอบถาม ที่ให้ประชาชนส่งข้อมูลมาเพื่อทาง อบต.จะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ประกอบ และเวทีประชาคมหมู่บ้านกับประชุมบอรรถตำบลทุกวัน ที่ 28 ของเดือนจะเป็นการประชุมเพื่อเอาทุกอย่างมาใช้” อภินันท์บอก

กว่าจะกลายเป็น “สูตรสำเร็จ” ในการกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน คณะผู้บริหารท้องถิ่นอย่างเขายอมรับว่า ต้องใช้เวลาสองปีถึงจะเห็นผลที่แท้จริงของตัวเองอย่างเข้าใจก่อน จนกระทั่งปี พ.ศ.2545 ทุกอย่างจึงเป็นรูปเป็นร่างขึ้น

นอกจากเวทีใหญ่สำหรับประชุม “บอรรถชุมชน” ทุกวันที่ 28 ของเดือนแล้ว ภายในแต่ละหมู่บ้านยังมีเวทีย่อยแล้วแต่การนัดหมาย วันเวลาของชาวบ้านในหมู่บ้านๆ เพื่อรวบรวมปัญหาเอาไว้อยู่กันบนเวทีใหญ่อีกที

หรือไม่ใช่...
“ร้านน้ำชาเข้า ก็คุยได้ เจอคนใน อบต. ใครต่อใคร ไม่ว่าที่ไหน เมื่อไหร่ก็คุยได้ ขยายความคิดได้ทุกจุดที่พบปะ เพราะคนที่รู้ถึงปัญหาของชุมชนดีที่สุดก็คือเจ้าของชุมชนเอง นั่นแหละครับ” สามิตร สรุปด้วยรอยยิ้ม

ผลก็คือ นอกจากปัญหาในวงสนทนาจะชัดเจนขึ้นทางออกในการแก้ปัญหาที่กว้างขึ้นตามไปด้วย

บัญชี ‘เอ็กโงน’
การตกแต่งนอกเป็นกิ่งก้านตามที่มีของ “ป่า” ดำเนินประจำท้องถิ่น ต้นอินทนิลที่ยืนต้นอยู่ริมคลองปางแบ่งเขตระหว่างตั่งกับนครศรีธรรมราช แทบไม่ต่างอะไรจากสิ่งที่ “ตกผลึกความคิด” ของชาวกะปางเอง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สภาวัฒนธรรม กลุ่มอาชีพ คณะกรรมการหมู่บ้าน ศูนย์ อส.ตร. เป็นต้น โดยเฉพาะ “บัญชีครัวเรือนฉบับกะปาง” ที่ได้แนวคิดต่อยอดจาก สำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย (สกว.) ถือเป็น “จุดเปลี่ยนสำคัญ” ในการแปลงหนี้เป็นทุนเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาสอย่างแท้จริง

“ที่ต้องแก้เรื่องแรกคือ หนี้สิน เกิดขึ้นได้อย่างไร ก็พบว่ามีการกู้ยืม แยกเป็นกู้ยืมแล้ววางแผนในการส่งคืน เราไม่เป็นห่วง แต่หนี้ที่กู้แล้วไม่วางแผนในการส่งคืน เรากลัวมากเพราะจะทำให้พี่น้องไม่สามารถจะเคลียร์ทั้งต้นและดอก” อภินันท์ให้เหตุผล

ไม่ต่างกับกรณีของครอบครัวหนึ่งในชุมชนสามัคคีได้เงินเดือนๆ ละ 24,000 บาท ภรรยาเป็นคนเก็บ แต่มีปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้ การทำบัญชีครัวเรือนจึงเข้ามาทำให้เห็นว่าแท้จริงแล้วต้นทุนการผลิตด้านอาชีพเป็นอย่างไร การบริโภคภายในครัวเรือนเป็นอย่างไร จุดอ่อนจุดแข็งของครอบครัวก็จะเด่นชัดขึ้น

“สามัคคีเงินมารายทุกวัน คำนวณ 300 บาท ค่าข้าว 2 มื้อ 100 บาท ค่าหมู 2 ช่อ 100 บาท สามัคคีวันละ 500 ทุกวัน เงิน 24,000 ใช้ได้ก็วัน เห็นได้ชัดว่า จริยฯ แล้วใครเป็นคนจ่ายกันแน่” เขายกตัวอย่าง

เมื่อเห็นปัญหาชัดก็สามารถแก้ได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ทำให้บริหารการเงินกับรายจ่ายที่มองไม่เห็นได้ง่ายขึ้น เรื่องนี้ “ยายจาร์ก” ชาวกะปางยืนยันได้อย่างเต็มปากเต็มคำ

“จดทุกอย่างลงสมุดกันแต่ละ 2-3 เดือนเห็นผลเลยนะ”

รายจ่ายหลักๆ ที่แสดงอยู่บนหน้ากระดาษของบ้านนี้ก็คือ ข้าวสาร และค่าปุ๋ยค่ายา เมื่อบวกลบกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตัวเลขรวมท้ายเล่มจึงทำให้เธอและครอบครัวหันมาวางแผนการเงินกันใหม่ รวมทั้งการออมด้วย

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และธนาคารตำบล จึงกลายเป็นทางออกสำหรับการแก้ปัญหาหนี้สินที่หลายบ้านต้องแบกอยู่

“พอเห็นข้อมูลแล้วก็เกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามมา อย่างธนาคารตำบลก็ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับในการปรับโครงสร้างหนี้ ให้ประชาชนเข้ากลุ่มโครงการ ในการที่จะทำให้เงินทุกบาททุกสตางค์ต้องอยู่ในตำบลกะปาง ไม่ไหลออกนอกพื้นที่”

บวบ ชมื่น แล้วก็อีกเยอะแยะเลย” นั่นเป็นเพียงตัวอย่างของต้นไม้ที่อยู่ใน “สวนสมรม” ที่ตัวเธอลงมือปลูกเองกับมือแทบทั้งสิ้น

“เสียต๋ายบ่ปลาน้ำท่วม ไม่อย่างนั้นก็ต้องซื้อปลากินแล้ว” ยายริ๊กบ่น

ทั้งหมดถือเป็นกระบวนการที่ดำเนินโดยชุมชนอย่างสามัคคี ยืนยันมาตั้งแต่แรกว่าปัญหานั้นใครเจ้าของบ้านนั้นแหละรู้ดีที่สุด

“เพราะเราเข้าใจการกระทำของชาวบ้านโดยพฤตินัยอยู่แล้ว พี่น้องไม่สามารถจัดกลุ่มปัญหาเป็นเรื่องเป็นราวได้ ท้องถิ่นเพียงแต่เข้าไปคอยอดจากสิ่งที่เขามี แล้วเกิดผล ตัวบ่งชี้ชัดๆ ก็คือ ชาวบ้านได้ใช้”

กลุ่มผลิตภัณ์ที่ชุมชนที่เกิดขึ้น คือรูปธรรมในการตอบคำถามของเขหรือการคุยในการนี้ของสวนสมรมอย่างยายจาร์ก นั่นก็ใช่

“คนในหมู่บ้าน 100 ครัวเรือน เขาก็มีความคิด 100 ความคิด 100 อย่างผลิต ชักกัน กัดกัน ไม่เข้าก็เอามารวม ก็กลายเป็นสมรมแบบง่าย ๆ บ้านๆ ไม่ต้องตั้งหลักวิชาการ จบปัญหาต่างๆ บ้านผู้ใหญ่มีพื้นที่ไม่อยู่ก็อยู่แล้วบ้านกันนั้นก็มีก็เอามารวมกันตัดสินใจที่เหมือนกันออก เอาสวนที่ต่างกันมาแชร์กัน ก็สร้างแล้วช่วยกันดูแล แล้วรับประโยชน์ร่วมกัน” สามิตร กล่าวเสริม

นอกจากนี้ ยังมีสโลแกนชุมชนที่ถือเป็นหลักการใช้ชีวิตอันพอเพียงตามแนวพระราชดำริเข้ามาเพิ่มความแข็งแรงให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

“สิ่งไหนที่สามารถผลิตทดแทนได้โดยไม่จำเป็นต้องซื้อ ให้เขาผลิตของตัวเอง เพราะของทุกอย่างเป็นวัสดุใช้ซ้ำ แล้วชาวบ้านทำเองได้ ยาสระผม น้ำยาล้างจาน สบู่ใช้ได้ และเป็นผลิตภัณ์ที่สามัคคีจำหน่ายได้เพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชนได้ปลูกไว้กิน เหลือกินขาย เหลือขายเก็บ สามส่วนแค่นี้ก็คุ้มกัน ปลูกเพื่อประหยัดรายจ่ายในครัวเรือน ถ้ามันเหลือขายให้หมด เหลือจ่ายค่อยมาส่งจวันละบาท ธนาคารตำบล ก็เก็บไว้เป็นทุนในกับตัวเรา”

แน่นอนว่าทุกอย่างล้วนเกิดจากการบวนการประชาคมแทบทั้งสิ้น

“ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา

อันนี้คือ...

กะปาง เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่าง
อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช และ
อ.ระแงง จ.ตรัง ที่ประสบปัญหาภาวะ
เศรษฐกิจไม่ต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศไทย
จากราคาข้าวของที่แพงขึ้นส่งผลกับการดำเนิน
ชีวิตของผู้คนโดยตรง

สถานการณ์ "รายจ่ายสูงขึ้น แต่รายรับ
เท่าเดิม" ทำให้เงินในกระเป๋าสตางค์ของแต่ละบ้าน
ติดลบไปโดยปริยาย

"ของมันก็แพงขึ้น แต่เราก็ต้องซื้อนะ
จะทำอะไรได้" **จารึก พงศ์ชนะ** ชาวบ้านจาก
หมู่ 1 ต.กะปาง วัย 60 ปี เล่าถึงสภาพปัญหา
ที่ครอบครัวของเขากำลังเจอในแต่ละวัน

อาชีพทำสวนยางที่ตกทอดมาตั้งแต่
ปู่ย่า นอกจากจะต้องเจอกับสภาพของราคายาง
ตกต่ำ แต่ค่าใช้จ่ายในแต่ละวันกลับสวนทาง
กันอย่างสิ้นเชิง ตั้งแต่ค่าปุ๋ย ค่ายา รวมทั้งข้าวของ
เครื่องใช้ต่างๆ อีกทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรค
กระดูกที่บั่นเสี้ยนที่ร้าวตัวเธออยู่ทุกวันนี้
ทำให้การแบ่งเงินของครอบครัววงศ์ชนะต้อง
ติดตัวแดงไปโดยปริยาย ...ไม่ต่างกับเพื่อน
ร่วมชุมชนส่วนใหญ่

"ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นสาเหตุ
ที่ทำให้ตัวเองต้องเสียเงินโดยใช่เหตุ" **อภินันท์
ชนะภัย** นายก อบต.กะปาง เล่าถึง "ปัญหา
ที่มองไม่เห็น" อันถือเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้
ชุมชนโดยรวมมีปัญหามากมาย ตามมา ไม่ว่าจะเป็น
หนี้สิน การขาดทุน ความยากจน สุขภาพ การศึกษา
หรือการทะเลาะเบาะแว้งกัน

ความซับซ้อนของปัญหาที่ผูกโยงกันอยู่
ทำให้ดูจะกลายเป็นเรื่องที่ยากเกินแก้ แต่ใน
วิกฤตย่อมมีโอกาสเสมอ แนวคิด "ตำราแก้จน
ฉบับกะปาง" จึงเริ่มขึ้นจากตรงนี้

ไขปัญหาประชาม

ทุกวันที่ 28 ของเดือน ได้ขยายของ
หอประชุมเอนกประสงค์ภายในองค์การ-
บริหารส่วนตำบลจะเต็มไปด้วยผู้คนที่มีมา
ร่วมแบ่งปันปัญหา และความคับทันทนาของ
สิ่งที่ต้องแก้ไข

"เวที เป็นกระบวนการกระตุ้นให้เกิด
ความคิด กระตุ้นให้เกิดปัญญา และสามารถ
ใช้ประโยชน์จากปัญญาที่เขาคิดได้" **สามิตร
อ่อนคง** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
(SCT ทุ่งสง) วิทยากร "ทปประสา" เวทีประชาคม
กะปางเสนอมุมมอง

บทบาทของเวทีประชาคมที่รับรู้ร่วมกัน
ถือเป็นวงสนทนาหลักในการแลกเปลี่ยน
เรื่องราวต่างๆ ของผู้คนในชุมชน ชาวกะปาง
เองได้ฉาย "กระบวนการ" ดังกล่าว
มาใช้วิเคราะห์ปัญหาเพื่อสังเคราะห์ทางแก้

"เราเปิดเวทีประชาคมเพื่อเอา
ปัญหาทุกปัญหาขึ้นมาอยู่ในเวทีแล้ว
พูดคุยหาทางแก้ และชุมชนก็จะเห็น
ผู้ตัดสินใจเอง" โดยสิ่งที่นายก อบต.
กะปางอาศัยเป็นข้อมูลประกอบ ได้แก่ บัญชี
ครัวเรือน แบบสอบถาม และเวทีประชาคม

‘ก

จากหนังสือ
ให้กับชุมชน
แรงผลักดัน
ลุกขึ้นมา

รวม

จุดประกายเงินล้าน by TISCO

การเงินส่วนบุคคล (Personal Finance) เป็น
เรื่องที่ถูกคนเริ่มตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ
มากขึ้น ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร เศรษฐี จนถึงประชาชน
ทั่วไป เพียงแต่มักมีคนอยู่จำนวนไม่น้อยที่ยังขาดความ
รู้ความเข้าใจ และ ขาดที่ปรึกษาทางด้านการบริหาร
จัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างแท้จริง

"จุดประกายเงินล้าน By TISCO" เป็นอีก
แนวคิดดี ของการให้บริการที่ปรึกษาทางการเงิน
ส่วนบุคคล ที่ **ธีรนาถ รุจิเมธธาภัส** กรรมการผู้จัดการ
บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ทีเอสโก้ จำกัด มองว่า
จะเป็นอีกช่องทางการให้ความรู้ด้านการบริหารเงิน
ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบันโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีโลจ
และให้ความสำคัญกับประเด็นนี้มากขึ้น

ในอดีตลูกค้ามักมองการลงทุนเพียงแค่ด้านเดียว
คือการลงทุนในหุ้น โดยเฉพาะการเข้าเล่นในช่วง

บริหารเงินล้านแบบ Smart Millio

ที่ตลาดเป็นขาขึ้น แต่สำหรับรูปแบบการลงทุนใน
ปัจจุบันมีโอกาสของการลงทุนได้ในหลายช่องทาง
อาทิเช่น หุ้นต่างประเทศ ทองคำ น้ำมัน ซึ่งจะช่วย
กระจายความเสี่ยงการลงทุนให้กับลูกค้าได้

การลงทุนในปัจจุบันมีความยากกว่าสมัย 15-20
ปีที่แล้ว ซึ่งอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูงและตลาด
หุ้นก็มีความผันผวนต่ำ แต่ปัจจุบันสภาพดังกล่าวเป็น
ในทิศทางตรงกันข้าม หากนักลงทุนนำเงินไปฝาก
ธนาคาร หรือ ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลเพียงอย่าง
เดียว ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อหักลบกับอัตราเงินเฟ้อ
แล้วแทบจะไม่ช่วยให้เงินที่มีอยู่พอกพูนขึ้นมา ทีเอสโก้
จึงอยากแนะนำให้ผู้ที่มีเงินออมหันมาลงทุนใน
สินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมากขึ้น เช่นหุ้น แม้ระยะสั้น

จะมีความเสี่ยงจากราคา แต่ในระยะ
สร้างผลตอบแทน
"ทีเอสโก้ ได้

บริการกับลูกค้าโดย
ขายผลิตภัณฑ์กา
เดียว แต่เน้นให้
การบริหารจัดการ
การให้ลูกค้าตั้ง
ว่าต้องการสร
ระดับเท่าไร ภา
ช่วยลูกค้าวางแผน
จำนวนเท่าไร

ปัญ...

ปาง'

รื้อ สร้างปัญหาต่าง ๆ
มาย กลายเป็น
ันนี้ ชาวกะปาง
ลดหนี้" ตัวเอง
เล็กใจมทั้งต่ำบลด้วย
มุด" เพียงเล่มเดียว

ชัชวณงค์ กิตินาวรอินทราณี

อีกนั้นที่พูดถึงสิ่งที่ถูกต่อยอดเพื่อ
แก้ปัญหา จากข้อมูลในภาพรวมทำให้เห็นว่า
โอกาส และศักยภาพของพื้นที่มีอะไรบ้าง

แต่หากไม่มีระบบบัญชีครัวเรือน หรือ
ถ้าไม่มีกลุ่มออมทรัพย์เกิดขึ้นมา ?

"เงินกู้ธนาคารระบบก็จะมาทำลายผู้คนใน
หมู่บ้านเราอย่างไม่ต้องสงสัย" นำเสียงของ
ลำภู ตะนะวิสัย ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์
บ้านพุนร่วมใจ ยืนยันหนักแน่น

หมุนความหวังใหม่ให้ชุมชน

นอกจากเงินเก็บและเงินออม สำหรับ
คนที่หากินกับดินกับน้ำมาตั้งแต่จำความได้
อย่างจารีกร เวทีประชาคมยังพาความหวังมา
ให้กับชีวิตที่เปลี่ยนของเหล่าหลังจากนี้อีกด้วย

"มะนาว ยอดมันปู ยอดจิก ผักบุ้ง ชะอม
ผักกูด มะขาม ผักหวาน พริก ตะไคร้ ถั่วฝักยาว

ก็ร่วมกันรับประโยชน์ละครับ" อาจารย์จาก
SCT ห่วงสงคนเดิมเอ่ย

ความร่วมมือไม่รวมมือของคนในชุมชน
ที่นอกจากจะเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส
ยังเป็นการหมุนความหวัง และขับเคลื่อนชุมชน
ให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง และแข็งแรง
อย่างที่อาจารย์กำลั๋งทำอยู่ทุกวันนี้ นอกจาก
จะเป็นส่วนสว่นยาง 10 ไร่ให้ลูกๆ ทั้ง 10 คน
เธอยังปลูกฝังแนวคิดที่ได้จากการประชาคม
ให้กับพวกเขาอีกด้วย

วันนี้ นอกจากสวนยางจะเป็นรายได้หลัก
แล้ว พี่ซผักสวนครัวต่างๆ ที่ลงแรงก็กำลัง
เปลี่ยนเป็นเงินหมุนกลับมาให้เธอเก็บเป็น
ทุนรอนรักษาตัวยามเจ็บป่วยต่อไป

...ที่สำคัญ

"ปีหน้า ได้กินปลาที่บ้านแน่ๆ" รอยยิ้ม
นั้นเต็มไปด้วยความหวัง และความสุข

บรรลุตามเป้าหมาย"

ทิสโก้ ยังมุ่งเน้นที่การจัดสรรเงินของลูกค้า
ด้วยหลักการ Asset Allocation โดยกระจายความ

เสี่ยงออกไปในสินทรัพย์หลายประเภท เนื่องจาก

บางช่วงเวลาสินทรัพย์บางอย่างอาจสร้างผล

ตอบแทนได้ดีกว่าสินทรัพย์อื่น เช่น การลงทุน

ทองคำในรอบหลายปีที่ผ่านมาสามารถสร้าง

ผลตอบแทนได้เป็นอย่างดี แต่ในบาง

จังหวะหุ้นก็ให้ผลตอบแทนที่

ดีกว่า เป็นต้น

การบริหารเงินส่วน

บุคคลวันนี้ ไม่ได้

เป็นเรื่องไกลตัว

อีกต่อไป อีก

ทั้งไม่ได้จำกัด

เฉพาะผู้ที่มีเงิน

เป็นจำนวนมาก

เท่านั้น แต่มีความ

สำคัญกับคนใน

ทุกระดับ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จะให้ความสำคัญ

มากขึ้นเพราะโลกของการลงทุนได้พัฒนาไปอย่าง

รวดเร็ว กลายเป็นสู่ทางสร้างโอกาสของความ

มั่งคั่งได้ในระยะยาวหากได้รับคำปรึกษาแนะนำที่

ดีตั้งแต่ช่วงต้นของวัยทำงาน

หัวใจและความสำคัญของการบริหารการเงิน

ส่วนบุคคลอยู่ที่การวางแผนการเงินของตนเองและ

ครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำการจัดการ

ทางการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหาร

การเงินจึงเกิดขึ้นได้ในหลากหลายแนวทางขึ้นอยู่กับ

แนวคิด ความสนใจ และประสบการณ์ของแต่ละคน

ด้วยประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในเส้นทาง

เป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุน ทิสโก้ สามารถให้คำตอบ

เรื่องการลงทุนได้ทั้งแนวลึกและแนวกว้าง สำหรับ

ผู้ที่ต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเงิน

ในด้านต่างๆ สามารถสอบถามผู้เชี่ยวชาญได้ที่

smartmillion@TISCO.co.th

ที่มา : ทิสโก้

นของ
มารถ

การ
ใน

ง
น

น
ว

นใน
หน้าที

ลงทุนเป็น

ในก็ปีจึงจะ

36/1 หมู่บ้านมหาดไทย
ถนนพุทธมณฑลสาย 1
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10300

11 ธันวาคม 2555

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปการติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระผมได้รายงานผลการตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 และได้ขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานกับจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในวันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระผมได้ติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาตุร อภิชาติบุตร)

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ผู้ประสานงาน : จาริยา แสงราม

โทร. 08 9444 1952

E-mail : jariya-j@hotmail.com

สรุปการติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2555 จังหวัดขอนแก่น

1. ภาพรวม

จังหวัดขอนแก่นได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 26 อำเภอ 26 ตำบล 244 หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย 7,345 ครัวเรือน

การติดตามได้กำหนดรูปแบบโดยลงพื้นที่ในระดับตำบล โดยได้มีการพบกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการในระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการติดตาม ได้แก่

1.1 ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ มีจำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 420 ครัวเรือน

1.2 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง มีจำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 425 ครัวเรือน

2. ผลการติดตาม

2.1 ผลการติดตามในภาพรวม

ชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นได้มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนโดยเริ่มตั้งแต่วันที่เดือนสิงหาคม 2555 และขณะนี้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านทยอยกรอกข้อมูลในระบบโปรแกรมประมวลผลแล้ว ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมประมวลผลแล้วเสร็จได้มีการเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนโดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านในบางหมู่บ้าน สำหรับบางหมู่บ้านที่ยังไม่ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์อยู่ระหว่างดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม จังหวัดขอนแก่นมีความโดดเด่นในเรื่องของการริเริ่มหาวิธีการสร้างความเข้าใจกับประชาชน และสร้างแรงจูงใจในการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน การประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ สื่อวิทยุ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์จังหวัด เป็นต้น ส่งผลให้ความร่วมมือของชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ จังหวัดขอนแก่นได้กำหนดแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนไว้ดังนี้

ที่	กิจกรรม	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ผู้รับผิดชอบ
1.	จัดประชุมทีมบูรณาการ จังหวัด เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิด เป้าหมาย แนวทาง และรูปแบบ การดำเนินงานโครงการ	24 เม.ย. 55	-	พช.
2.	คัดเลือกตำบลนำร่อง อำเภอละ 1 ตำบล	1 – 15 พ.ค. 55	-	ทีมบูรณาการอำเภอ
3.	ประชุมสร้างความเข้าใจและ มอบนโยบายให้แก่ นายก อบต./เทศบาล กำนันตำบล เป้าหมาย	4 ก.ค. 55	-	พช.
4.	ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้าง วิทยากรกระบวนการ ครู ก 78 คน ณ โรงแรมในพื้นที่ จังหวัด	18 ก.ค. 55	-	พช.
5.	ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้าง วิทยากรกระบวนการ ครู ข ระดับอำเภอ ๆ ละ 25 คน รวม 26 อำเภอ	23 – 31 ก.ค. 55	-	พช.
6.	คัดเลือกครัวเรือนต้นแบบ เป้าหมาย อย่างน้อยร้อยละ 15 ของครัวเรือนทั้งหมด แต่ไม่ น้อยกว่า 30 ครัวเรือน	1 – 30 ก.ค. 55	-	ทีมปฏิบัติการ หมู่บ้าน
7.	ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้าง ความรู้ความเข้าใจการจัดทำ บัญชีครัวเรือนให้แก่ครัวเรือน ต้นแบบเป้าหมาย	1 – 15 ส.ค. 55	-	ทีมปฏิบัติการตำบล
8.	จัดพิมพ์บัญชีครัวเรือน (7,345 ครัวเรือน)	ส.ค. – ต.ค. 55	พ.ย. 55 – พ.ค. 56	อบต./เทศบาล ต้นแบบ

ที่	กิจกรรม	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ผู้รับผิดชอบ
9.	จัดเก็บบัญชีครัวเรือน (7,345 ครัวเรือน)	1 ส.ค. – 31 ต.ค. 55	1 พ.ย. 55 – 31 พ.ค. 56	กรมการปกครอง
10.	บันทึกข้อมูลบัญชีครัวเรือน (7,345 ครัวเรือน)	ส.ค. – ต.ค. 55 (ทุกวันที่ 5 – 8 ของเดือน)	พ.ย. 55 – พ.ค. 56 (ทุกวันที่ 5 – 8 ของเดือน)	อบต./เทศบาล ต้นแบบ
11.	จัดเวทีเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน 244 หมู่บ้าน (ทุกวันที่ 10 ของเดือน)	10 ก.ย. – 10 พ.ย. 55	10 ธ.ย. 55 – 10 มิ.ย. 56	ทีมปฏิบัติการ ตำบล/ทีม

2.2 ผลการติดตามเฉพาะพื้นที่

2.2.1 ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ

เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในช่วงเดือนสิงหาคม 2555 มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ 14 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วม จำนวน 420 ครัวเรือน ขณะนี้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดได้นำข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของทุกหมู่บ้านมาบันทึกในระบบโปรแกรมประมวลผล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับตำบลต่อไป

นอกจากนี้ยังพบว่าในพื้นที่หมู่ 7 บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด ซึ่งได้ดำเนินการเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ได้มีการร่วมมือกับโรงเรียนโนนหนองแวงในการนำเรื่องบัญชีครัวเรือนกำหนดไว้ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับการเรียนของเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา นับเป็นวิธีการปลูกฝังการให้ความรู้เกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ดี

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ พบว่าในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวชาวบ้านจะไม่ให้ความสนใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ต้องมีการทำความเข้าใจและติดตามอย่างใกล้ชิด

2.2.2 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง

เริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในช่วงเดือนสิงหาคม 2555 มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ 14 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วม จำนวน 425 ครัวเรือน ขณะนี้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า ได้นำข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของทุกหมู่บ้านมาลงในระบบโปรแกรมประมวลผล และกำหนดให้มีการดำเนินการในระยะต่อไป ดังนี้

- 1) การจัดเวทีเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน ช่วงระหว่างวันที่ 10 กันยายน - 10 พฤศจิกายน 2555 ช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2555 - 10 มิถุนายน 2556
- 2) การจัดเวทีเรียนรู้ระดับตำบล ทุกวันที่ 15 ของทุก 2 เดือน โดยเริ่มช่วงระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2555 ช่วงที่ 2 ระหว่างเดือนธันวาคม 2555 - มิถุนายน 2556
- 3) การปรับแผนชุมชนและทำข้อเสนอโครงการในการแก้ไขปัญหา หมู่บ้านละ 1 โครงการ ครั้งที่ 1 เดือนธันวาคม 2555 ครั้งที่ 2 กรกฎาคม 2556
- 4) การจัดเวทีเจรจาภาคีสนับสนุนงบประมาณตามโครงการ ในข้อเสนอแผนพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณระดับอำเภอ ช่วงระหว่างวันที่ 1 - 30 มกราคม 2556 ช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 - 15 สิงหาคม 2556
- 5) การจัดเวทีเจรจาภาคีสนับสนุนงบประมาณตามโครงการ ในข้อเสนอแผนพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณระดับจังหวัด ช่วงระหว่างวันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2556 ช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 - 30 สิงหาคม 2556
- 6) การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ ช่วงระหว่างเดือน ธันวาคม 2555 - เดือนมกราคม 2556 และช่วงที่ 2 เดือนกันยายน 2556
- 7) การจัดการความรู้และสรุปบทเรียน ช่วงแรกเดือนมกราคม 2556 ช่วงที่ 2 เดือนตุลาคม 2556

นอกจากนี้ ได้มีการนำข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ที่ได้บันทึกลงในระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์แล้วมาประมวลผลและคืนข้อมูลสู่ชุมชนแล้ว 2 แห่ง คือ บ้านแดง หมู่ 12 และบ้านใหม่สุขสันติ หมู่ 14 ซึ่งทั้งสองหมู่บ้านเมื่อได้รับผลการวิเคราะห์ข้อมูล คืนกลับไปแล้วได้มีการจัดทำข้อเสนอโครงการในการแก้ไขปัญหา หมู่บ้านละ 1 โครงการ ได้แก่

- บ้านแดง หมู่ 12 เสนอโครงการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ งบประมาณ 400,000 บาท
- บ้านใหม่สุขสันติ หมู่ 14 เสนอโครงการโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ งบประมาณ 400,000 บาท

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ เนื่องจากในช่วงแรกของการดำเนินโครงการ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณ ดังนั้น นายอำเภอ บ้านฝางจึงได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในช่วง 3 เดือนแรกของการเริ่มต้นโครงการ จำนวน 27,450 บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์แบบ ค่าใช้จ่ายในการบันทึกข้อมูล ค่าอาหารว่าง ในการประชุม ค่าพาหนะที่มตำบล ฯลฯ

3. ข้อค้นพบและข้อสังเกต

3.1 ข้อค้นพบ

ในช่วงเดือนแรกของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนชาวบ้านในพื้นที่ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับ รายรับ – รายจ่าย ในครัวเรือนของตนเอง และเริ่มมีการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายภายในครัวเรือนของตนเอง เช่น การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การปลูกผักไว้บริโภคภายในครัวเรือน เป็นต้น ส่งผลให้มีรายจ่ายในครัวเรือนลดลง และมีเงินเหลือเพิ่มขึ้นในเดือนต่อ ๆ ไป

3.2 ข้อสังเกต

ชาวบ้านไม่รู้จักวิธีการในการรวมกลุ่มเพื่อการซื้อขาย ซึ่งจะทำให้เกิดอำนาจต่อรองได้หากมีการรวมกลุ่มกัน เช่น การไปซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าต่างคนต่างเดินทางไปซื้อทำให้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงในการเดินทาง และขาดอำนาจในการต่อรองด้านราคา เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ควรได้มีการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้มากขึ้น เนื่องจากผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ และกรรมการปกครองได้จัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว

4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

4.3 การคืนข้อมูลที่ได้มีการประมวลผลแล้วกลับสู่ระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ภายในระดับหมู่บ้านของตนนั้น ต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มิเช่นนั้นจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยไม่มีแผนการดำเนินงานรองรับที่ชัดเจน

4.4 ส่วนราชการควรได้มีการศึกษา และเรียนรู้วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของชุมชนที่นับวันจะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้กันเองภายในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

4.5 ส่วนกลางควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อรับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

4.6 เนื่องจากในบางพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภายในครัวเรือนของตนเองในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แล้ว ดังนั้น จึงควรได้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่างจากความสำเร็จในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย

4.7 การติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่จากส่วนกลาง เป็นเรื่องจำเป็น เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

4.8 ควรจัดให้มีการให้รางวัลกับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของพื้นที่อื่น ๆ

ภาพการติดตามสนับสนุนในพื้นที่
วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555 ณ จังหวัดขอนแก่น

1. ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ

ประชุมร่วมกับนายอำเภอหนองเรือ (นายประทีป ศิลประเทศ) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ

2. ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง

ประชุมร่วมกับนายอำเภอบ้านฝาง (นายธรรมบุญ แก้วคำ) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ ที่ว่าการอำเภอบ้านฝาง

36/1 หมู่บ้านมหาดไทย
ถนนพุทธมณฑลสาย 1
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

8 มกราคม 2556

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปการติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
จำนวน 1 ชุด
2. กำหนดการประชุมนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระผมได้ขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานกับจังหวัด
แม่ฮ่องสอนเพื่อตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ระหว่างวันที่ 17 – 18
ธันวาคม 2555 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระผมได้ติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังมีรายละเอียดปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ จากการติดตามในช่วง 6 เดือนหลังของการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์
บำรุงสุข แบบ ABC พบว่า ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนโครงการฯ ของแต่ละจังหวัด
มีความแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้โครงการฯ มีความก้าวหน้าคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด
รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากนี้
มีหลายจังหวัดไม่มั่นใจในนโยบายที่จะขับเคลื่อนโครงการฯ ต่อไป จึงลังเลในการที่จะปฏิบัติตาม
โครงการฯ และรอหนังสือสั่งการ ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความชัดเจนการดำเนินโครงการฯ
จึงเห็นควรดำเนินการดังนี้

1. จัดประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับทุกจังหวัด เพื่อรับฟังรายงานผลการดำเนิน
โครงการฯ ของแต่ละจังหวัดที่ได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งหากจังหวัดใดได้ดำเนินการ
จนเริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรมแล้ว ควรกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ และถอดบทเรียนเพื่อเป็นตัวอย่าง
ให้กับจังหวัดอื่น รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากการรายงานมาปรับปรุงการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

2. มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยติดตามความก้าวหน้าของ
โครงการฯ ในพื้นที่ และเป็นการตรวจเยี่ยม รวมทั้งให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและชาวบ้าน
ในพื้นที่ด้วย

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ในส่วนของกรมในการดำเนินการติดตามสนับสนุนโครงการฯ จะกำหนดให้มีการประชุมนายอำเภอทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่ในวันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 09.30 น. ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยในการประสานงานกับจังหวัดในการจัดประชุมดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงานกับจังหวัดพิษณุโลกต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาดูร อภิชาติบุตร)

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ผู้ประสานงาน : จิริยา แสงราม

โทร. 08 9444 1952

E-mail : jariya-j@hotmail.com

สรุปการติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

ระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ภาพรวม

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จำนวน 7 อำเภอ 7 ตำบล 65 หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย 7,000 ครัวเรือน

การติดตามได้กำหนดรูปแบบโดยลงพื้นที่ในระดับตำบล โดยได้มีการพบกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการในระดับอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการติดตาม ได้แก่

1.1 ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง มีจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 1,380 ครัวเรือน

1.2 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม มีจำนวนหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน มีครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 490 ครัวเรือน

ทั้งนี้ ก่อนการติดตามในพื้นที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดให้มีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อรายงานผลความก้าวหน้าโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในภาพรวมของจังหวัด

2. ผลการติดตาม

2.1 การประชุมที่ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.1.1 ผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้มีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในพื้นที่ 7 อำเภอ ๆ ละ 1 ตำบล โดยมีหมู่บ้าน และครัวเรือนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

ที่	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1.	อ.เมือง	ต.ผาบ่อง	12	1,380
2.	อ.ปางมะผ้า	ต.สบป่อง	8	962
3.	อ.ปาย	ต.แม่ฮี้	6	678
4.	อ.ขุนยวม	ต.แม่เงา	8	490
5.	อ.แม่ลาน้อย	ต.แม่ลาหลวง	9	752
6.	อ.แม่สะเรียง	ต.แม่ยวม	12	1,386
7.	อ.สบเมย	ต.แม่สวด	10	1,040
	จังหวัดดำเนินการ	-	-	312
			65 หมู่บ้าน	7,000 ครัวเรือน

สำหรับการจัดพิมพ์แบบบัญชีครัวเรือนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการจัดพิมพ์ จำนวน 7,000 เล่ม และได้ส่งมอบให้กับจังหวัดเพื่อส่งต่อไปยังพื้นที่ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2555

ผลความก้าวหน้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอนขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนในทุกหมู่บ้านของตำบลเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.1.2 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของจังหวัด

1) ด้านแบบบัญชีครัวเรือน

- ♦ แบบฟอร์มการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีเนื้อหาละเอียดทำให้บางครัวเรือนไม่สามารถจัดทำได้
- ♦ ข้อมูลที่ต้องทำการบันทึกกรายรับ - รายจ่าย มีจำนวนมาก และมีการจดบันทึกเป็นรายสัปดาห์ ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลรับ - จ่ายมีความผิดพลาดได้
- ♦ ความเบื่อหน่าย ซ้ำซ้อน เนื่องจากมีโครงการหลายกิจกรรมที่ต้องลงบัญชี เช่น Family Folder, บัญชี ธกส. เป็นต้น ทำให้บางครั้งชาวบ้านเกิดความสับสน ไม่อยากจะจัดทำบัญชีครัวเรือน
- ♦ แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นการบันทึกกรายสัปดาห์ ซึ่งสร้างความสับสนแก่ครัวเรือนผู้บันทึก และอาจเกิดการหลงลืมในการบันทึกได้

2) ด้านการศึกษา

- ♦ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ อ่านหนังสือและเขียนหนังสือไม่ได้

3) ด้านการคมนาคม

- ♦ การติดต่อประสานงาน เนื่องจากหมู่บ้านบางส่วนของตำบลอยู่ห่างไกล และเส้นทางในการเดินทางในช่วงฤดูฝนเดินทางลำบาก ประกอบกับบางพื้นที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ทำให้การติดต่อสื่อสารลำบาก
- ♦ มีระยะเวลาในการดำเนินการที่เร่งรีบและเร่งดำเนินการส่งผลให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการมีน้อยและช่วงดำเนินโครงการฯ เป็นช่วงฤดูฝน ทำให้การเดินทางลงพื้นที่เป็นไปด้วยความลำบาก

4) ด้านบุคลากร

- ♦ ความร่วมมือ ชาวบ้านบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเท่าที่ควร รวมถึงการเก็บรวบรวมบัญชีครัวเรือนส่งให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความร่วมมือจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

- ♦ ด้านเจ้าหน้าที่ เนื่องจากตัววิทยากรครู ก บางท่านเพิ่งได้รับการบรรจุ ประสบการณ์ในการทำงานมีน้อย ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรม การบูรณาการโครงการฯ ค่อนข้างทำได้ไม่เต็มที่

5) ด้านงบประมาณ

- ♦ ขาดงบประมาณในการขับเคลื่อนให้โครงการฯ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และงบประมาณในการติดตามการดำเนินงาน

6) ด้านโปรแกรมบันทึกข้อมูล

- ♦ โปรแกรมประมวลผล บางครั้งไม่สามารถประมวลผลได้ ซึ่งอาจจะเกิดจากตัวโปรแกรม หรือเครื่องคอมพิวเตอร์เอง ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลออกมาใส่กระดาษ A 4

- ♦ ไม่สามารถเข้าระบบโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือน จึงไม่สามารถคีย์ข้อมูลเข้าระบบประมวลผลได้

2.2 ผลการติดตามเฉพาะพื้นที่

2.2.1 ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง

ตำบลผาบ่อง มีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 หมู่บ้าน ครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน 1,380 ครัวเรือน ซึ่งตำบลผาบ่องได้คัดเลือกหมู่บ้านเพื่อเป็นหมู่บ้านนำร่องในการดำเนินโครงการ จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านผาบ่อง และบ้านหัวน้ำแม่สะกิด

การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในพื้นที่เริ่มดำเนินการในช่วงเดือนสิงหาคม 2555 ขณะนี้อยู่ระหว่างกรอกข้อมูลเข้าสู่ระบบประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลผาบ่อง ไม่สามารถเข้าระบบโปรแกรมประมวลผลข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้ จึงทำให้ไม่สามารถกรอกข้อมูลเข้าสู่ระบบเพื่อประมวลผลได้

2.2.2 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม

ตำบลแม่เงา มีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 หมู่บ้าน ครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน 490 ครัวเรือน โดยเริ่มดำเนินการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนในช่วงเดือนสิงหาคม 2555 ขณะนี้อยู่ระหว่างกรอกข้อมูลเข้าสู่ระบบประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลรายเดือนของบางหมู่บ้านได้แล้ว ได้แก่ หมู่ 1 หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 8

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ มีหลายด้าน ได้แก่

- 1) การติดต่อประสานงาน เนื่องจากหมู่บ้านบางส่วนของตำบลแม่เงาอยู่ห่างไกล และเส้นทางการเดินทางในช่วงฤดูฝนเดินทางลำบาก ผนวกกับบางพื้นที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ส่งผลให้การเชิญประชุมในพื้นที่ค่อนข้างลำบาก
- 2) ระยะเวลา มีระยะเวลาในการดำเนินการที่เร่งรีบ เร่งดำเนินการส่งผลให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการมีน้อย และช่วงดำเนินโครงการเป็นช่วงฤดูฝนทำให้การเดินทางลงพื้นที่ลำบาก ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการติดตามการดำเนินงาน
- 3) โปรแกรมประมวลผล ไม่สามารถเข้าถึงระบบโปรแกรมประมวลผลได้
- 4) ความร่วมมือ ชาวบ้านบางส่วนยังขาดความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพราะเกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากต้องกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของหลายหน่วยงาน
- 5) วิทยากรครู ก บางท่านเพิ่งบรรจุเข้าทำงาน ประสบการณ์ในการทำงานมีน้อย ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรม และการบูรณาการโครงการทำได้ไม่เต็มที่
- 6) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนโครงการ

ข้อค้นพบเฉพาะพื้นที่ พื้นที่อำเภอขุนยวมมีความพร้อมในการดำเนินโครงการฯ เป็นอย่างมาก นายอำเภอมีความเข้าใจและทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโครงการได้ดี เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่ทั้งในส่วนของอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง มีการติดตามโครงการอย่างใกล้ชิด แม้จะมีปัญหาอุปสรรคด้านการคมนาคมในพื้นที่ และความรู้หนังสือของคนในพื้นที่เนื่องจากเป็นชาวเขาอยู่บ้างก็ตาม

3. ข้อค้นพบและข้อสังเกต

3.1 ข้อค้นพบ

ในช่วงเดือนแรกของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนชาวบ้านในพื้นที่ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับรายรับ - รายจ่าย ในครัวเรือนของตนเอง และเริ่มมีการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายภายในครัวเรือนของตนเอง เช่น การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การปลูกผักไว้บริโภคภายในครัวเรือน เป็นต้น ส่งผลให้มีรายจ่ายในครัวเรือนลดลง และมีเงินเหลือเพิ่มขึ้นในเดือนต่อ ๆ ไป

3.2 ข้อสังเกต

3.2.1 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ยังเห็นว่า โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เป็นโครงการที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และเพิ่มภาระงาน รวมทั้งยังมองภารกิจงานเป็นแบบแยกส่วน เป็นเรื่องของแต่ละหน่วยงาน ยังขาดการมองงานในเชิงบูรณาการ

3.2.2 การดำเนินงานของจังหวัดได้ดำเนินการเฉพาะตามที่มีหนังสือสั่งการ โดยขาดการทำความเข้าใจ รวมทั้งขาดการประสานงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับในพื้นที่ ทั้งนี้ ได้มีการประสานงานและขอข้อมูลในพื้นที่เมื่อครั้งที่มีการไปตรวจติดตามในช่วงระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 ของคณะ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ควรได้มีการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ให้มากขึ้น เนื่องจากผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ และกรรมการปกครองได้จัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว

4.2 การติดตามในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจากส่วนกลาง เป็นเรื่องจำเป็นเพราะนอกจากจะเป็นการติดตามความก้าวหน้า และรับฟังปัญหาอุปสรรคแล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมทั้งชาวบ้านด้วย

4.3 ส่วนราชการควรได้มีการศึกษา และเรียนรู้วิธีการจากชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ของชุมชนที่นับวันจะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการเรียนรู้กันเองภายในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างส่วนราชการและประชาชน

4.4 ส่วนกลางควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อรับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

4.5 เนื่องจากในบางพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภายในครัวเรือนของตนเองในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แล้ว ดังนั้น จึงควรได้มีการค้นหาชาวบ้านต้นแบบในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่างจากความสำเร็จ ในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของกระทรวงมหาดไทย

4.6 ควรจัดให้มีการให้รางวัลกับอำเภอที่ประสบผลสำเร็จจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และยกย่องให้เป็นอำเภอตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของพื้นที่อื่น ๆ

ภาพการติดตามสนับสนุนในพื้นที่
ระหว่างวันที่ 17 - 18 ธันวาคม 2555 ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชุมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ
ABC ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง

ประชุมร่วมกับปลัดอำเภออาวุโส (จ.ส.อ.ประสงค์ หล้าอ่อน) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลผาบ่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง

3. ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม

ประชุมร่วมกับนายอำเภอขุนยวม (นายชาญชัย ศรีเสถียร) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงา

36/1 หมู่บ้านมหาดไทย
ถนนพุทธมณฑลสาย 1
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

22 เมษายน 2556

เรื่อง การตรวจสอบสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 8 มกราคม 2556

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปการประชุมร่วมกับนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระผมได้รายงานสรุปผลการติดตามสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2555 และขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยในการประสานงานกับจังหวัดพิษณุโลกเพื่อจัดประชุม นายอำเภอทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เมื่อวันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 09.30 น. ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระผมได้ดำเนินการประชุมร่วมกับนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย นอกจากนี้ จากการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC มาเป็นระยะเวลา 1 ปี พบว่า บางพื้นที่มีความก้าวหน้าของโครงการเป็นอย่างมาก และนายอำเภอเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ เนื่องจากเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ และสามารถประสานงานกับชาวบ้าน และบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังมีพื้นที่บางแห่งต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้านเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ซึ่งคณะทำงานระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ควรได้มีการติดตามและประเมินผลร่วมกัน เพื่อรายงานผลการดำเนินการไปยังจังหวัด และจังหวัดรายงานความก้าวหน้าให้กระทรวงมหาดไทยทราบต่อไป และเพื่อให้การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC มีความต่อเนื่อง เห็นว่ากระทรวงมหาดไทยควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมที่มบูรณาการและคณะทำงานสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ซึ่งมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร เป็นประธาน เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป

/2. จัดให้มี...

2. จัดให้มีการประชุมร่วมกับจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อให้ทราบทิศทางการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป รวมทั้งรับฟังรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากจังหวัด

3. ดำเนินการถอดบทเรียนของพื้นที่ที่ดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จนประสบผลสำเร็จ เพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแบบอย่างให้กับพื้นที่อื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย
จกขอขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาดูร อภิชาติบุตร)

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

ผู้ประสานงาน : จริญญา แสงราม

โทร. 08 9444 1952

E-mail : jeab15@outlook.com

การประชุมนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

นายจาดูร อภิชาติบุตร ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ได้ประชุมร่วมกับนายอำเภอทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 อำเภอ เพื่อรับฟังความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ และได้ติดตามโครงการฯ ในพื้นที่ที่ สรุปลงได้ดังนี้

1. การประชุมร่วมกับนายอำเภอ

ผลจากการประชุมสรุปความก้าวหน้าของแต่ละพื้นที่ได้ ดังนี้

1.1 อำเภอเมือง โดย นายสุริยา หาญไพบูลย์ ปลัดอำเภออาวุโส รักษา ราชการแทนนายอำเภอเมือง

พื้นที่อำเภอเมืองได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลจอมทอง และตำบลท่าโพธิ์ ช่วงเริ่มต้นโครงการได้มีการประชุมทีมงานระดับตำบล เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินโครงการฯ และให้ทีมงานระดับตำบลไปประชุมโดยการทำประชาคมในระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้ ชาวบ้านในหมู่บ้านเคยกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง ดังนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมีความเข้าใจในเรื่องของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนอยู่แล้ว

การจัดเก็บข้อมูลในระยะแรกพบว่าข้อมูลในส่วนของการใช้จ่ายหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เช่น ค่าห่วย ค่าบุหรี ค่าเหล้า ค่าเครื่องดื่มชูกำลัง เป็นต้น และรายการหมวดที่อยู่อาศัย เช่น ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น ค่อนข้างสูง และรายการที่สูงอีกอย่างหนึ่งคือรายการหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมี ซึ่งเมื่อเก็บข้อมูลในช่วงเดือนแรกชาวบ้านเริ่มเห็นการรับจ่ายจากข้อมูลการกรอกบัญชีครัวเรือนจึงได้เริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่าใช้จ่ายจนทำให้ตัวเลขรายการของเดือนถัดไปลดลง แสดงให้เห็นถึงความตระหนักของชาวบ้านในการลดรายจ่ายภายในครัวเรือนจากการที่ได้เห็นข้อมูลบัญชีครัวเรือน ในการนี้ ชาวบ้านได้กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว และได้มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนชุมชนโดยมีหน่วยงานระดับอำเภอและระดับตำบลเข้าร่วมในเวทีประชาคมด้วย และเมื่อได้แผนชุมชนจากการทำเวทีประชาคมแล้วก็ได้นำเสนอแผนดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

การเรียนรู้ข้อมูลจากการกรอกบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านนอกจากจะทำให้ชาวบ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้จ่ายแล้ว ชาวบ้านเริ่มคิดที่จะร่วมมือกันในการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน โดยในบางหมู่บ้านเช่น บ้านคลองโพธิ์ หมู่ 4 ได้มีการรวมกลุ่ม

กันเป็นลักษณะของศูนย์การเรียนรู้โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” มีผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ ทั้งนี้ ศูนย์ดังกล่าวมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศูนย์สาธิตการจัดทำปุ๋ย ศูนย์สาธิตการเพาะเมล็ดพันธุ์ข้าว การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ เป็นต้น ซึ่งผลผลิตที่ได้ต่างนำมาขายแลกเปลี่ยนกันเอง และถ้ามีเหลือก็นำไปขายเป็นการเพิ่มรายได้ ทำให้มีรายรับเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นตัวอย่างให้กับหมู่บ้านข้างเคียงได้เข้ามาเรียนรู้ และฝึกอาชีพ หลังจากที่ได้ดำเนินการไประยะหนึ่งมหาวิทยาลัยนเรศวรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้เชิงวิชาการแก่ชาวบ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามได้ส่งนักศึกษาเข้ามาฝึกงานที่บ้านคลองโพธิ์ หมู่ 4 ปัจจุบันหมู่บ้านแห่งนี้มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาพักแรมด้วย

ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการในระยะแรกมีปัญหาในเรื่องของการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพราะบางคนเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว แต่เมื่อเริ่มเห็นตัวอย่างก็เริ่มที่จะทำตาม

นอกจากนี้มีความเห็นว่า นายอำเภอมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC เนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อมั่นในภาคราชการ และตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการฯ นายอำเภอได้เข้าร่วมประชุมกับชาวบ้านโดยตลอด โครงการดังกล่าวทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างชัดเจน

1.2 อำเภอบางกระทุ่ม โดย นายธงชัย ทุงโพธิ์แดง นายอำเภอบางกระทุ่ม

พื้นที่อำเภอบางกระทุ่มได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลสนามคลี และตำบลนครป่าหมาก วิธีการทำงานของอำเภอบางกระทุ่มก็จะคล้ายกันกับอำเภอเมืองคือมีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับต่าง ๆ และมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันของคณะทำงาน แต่ทั้งนี้ต้องยอมรับว่าการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนมีการดำเนินการในหลายหน่วยงาน ทั้งของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งรูปแบบของบัญชีครัวเรือนมีความแตกต่างกัน ทำให้ชาวบ้านสับสน และต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็ให้ความร่วมมือ ซึ่งพื้นที่ที่มีผู้นำเข้มแข็งชาวบ้านจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น ในพื้นที่ตำบลสนามคลี ทำให้ชาวบ้านกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนพื้นที่ตำบลป่าหมากเป็นพื้นที่ที่มีเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงจึงทำให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ ในส่วนของตำบลสนามคลีได้นำเอาข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนมาวิเคราะห์ทุกเดือน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นแผน 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภายหลังจากการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์พบว่ามีการจ่ายเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ยเคมีสูง ดังนั้น ชาวบ้านในบางหมู่บ้านจึงได้รวมกลุ่มกันทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดรายจ่าย และนอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มกันทำขนมไทยในบางหมู่บ้านเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ด้วย อย่างไรก็ตาม แบบฟอร์มบัญชีครัวเรือนของกระทรวงมหาดไทยเป็นแบบรายสัปดาห์ และตัวหนังสือค่อนข้างเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ช่วยในการถ่ายสำเนาให้กับชาวบ้านเพื่อทดเป็นรายวันก่อนแล้วจึงนำไปกรอกในแบบฟอร์ม นอกจากนี้ ในการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนได้รับความร่วมมือจากพัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ และพัฒนาการตำบลเป็นอย่างดี

สำหรับบทบาทของนายอำเภอในโครงการฯ จะต้องทำหน้าที่ในการวางแผน ชี้แจงทำความเข้าใจ และต้องเป็นผู้เชื่อมประสานการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 อำเภอพรหมพิราม โดย นายชาติชาย เพชรบุรณิน นายอำเภอ

พรหมพิราม

พื้นที่อำเภอพรหมพิรามได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลศรีภิรมย์ และตำบลท่าช้าง อำเภอพรหมพิรามมีทั้งหมด 123 หมู่บ้าน 12 ตำบล ประชากรประมาณ 82,000 คน ชาวบ้านในอำเภอพรหมพิรามเป็นหนี้รวมกันทั้งสิ้นจำนวน 2,500 ล้านบาท ซึ่งหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินเกี่ยวกับด้านการเกษตรโดยเฉพาะค่าปุ๋ยเคมี ดังนั้น อำเภอพรหมพิรามจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของอำเภอคือ “ตามเสด็จในหลวง” โดยใช้องค์ความรู้เข้าไปบริหารจัดการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ที่เน้นความต้องการของคนในพื้นที่ โดยมีข้อมูลมาสนับสนุน และจะช่วยให้อย่างไรของชาวบ้านลดลงอย่างแน่นอน

1.4 อำเภอนครไทย โดย นายศุภชัย ศิริลักษณ์ นายอำเภอนครไทย

พื้นที่อำเภอนครไทยได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลนาบัว และตำบลเนินเพิ่ม แต่ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่มีคุณสุวรรณา เมืองพระฝาง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาบัว ซึ่งเป็นวิทยากรของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ สสส. และเป็นวิทยากรที่ทำงานอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน ดังนั้น อำเภอจึงได้มอบหมายให้คุณสุวรรณาฯ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดทั้งกระบวนการ อำเภอจะเป็นเพียงผู้รับฟังปัญหาอุปสรรคจากคุณสุวรรณาฯ ซึ่งหากขัดข้อง หรือประสบปัญหาอุปสรรคใดอำเภอจึงจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ แต่ที่ผ่านมามีการดำเนินการของคุณสุวรรณาฯ ไม่มีปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด ทั้งนี้ อำเภอจะได้ติดตามการดำเนินโครงการฯ ให้ใกล้ชิดมากขึ้น

1.5 อำเภอเนินมะปราง โดย นายสุรินทร์ เหมือนฤทธิ์ ปลัดอำเภอ แทน นายอำเภอเนินมะปราง

พื้นที่อำเภอเนินมะปรางได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลไพร่ย่อย และตำบลบ้านม่วง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบล โดยพื้นที่ตำบลไพร่ย่อย มีหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการรีไซเคิลขยะคือ บ้านผาวังหมี่ ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการรีไซเคิลขยะส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,000 บาท/ครัวเรือน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้เข้ามาให้ความรู้ด้านวิชาการ ทำให้มีบุคคลที่สนใจมาศึกษาดูงานที่บ้านผาวังหมี่จำนวนมาก

การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของอำเภอเนินมะปราง มีปัญหา ในเรื่องของชาวบ้านไม่ให้ความสำคัญกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เนื่องจากชาวบ้านต้องทำการเกษตรจึงไม่มีเวลาสนใจในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

1.6 อำเภอวัดโบสถ์ โดย นายชยากร โชควรรักษ์ นายอำเภอวัดโบสถ์

พื้นที่อำเภอวัดโบสถ์ได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลวัดโบสถ์ และตำบลท่างาม โดยชาวบ้านในพื้นที่ตำบลวัดโบสถ์ หมู่ 10 บ้านคลองเท้าใหม่ เป็นหมู่บ้านที่มีการทำบัญชีครัวเรือนมานานแล้ว และเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอวัดโบสถ์เป็นอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด สภาพพื้นที่เป็นป่าเขากว่า 2 ใน 3

ปัญหาในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC คือ ชาวบ้านเกิดความสับสนเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เนื่องจากมีแบบบัญชีครัวเรือนของหลายหน่วยงานทั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ และไม่เห็นความสำคัญของการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน แต่ได้เข้าทำความเข้าใจและให้เจ้าหน้าที่เข้าไปให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดแล้ว นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข

1.7 อำเภอบางระกำ โดย นายนิสิต สวัสดิเทพ นายอำเภอบางระกำ

พื้นที่อำเภอบางระกำได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลบ่อทอง และตำบลท่านางงาม การดำเนินการได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน และจัดให้มีการประชุมคณะทำงานเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินโครงการฯ โดยในการจัดทำแบบบัญชีครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตแบบบัญชีครัวเรือนและแจกจ่ายไปยังครัวเรือนเป้าหมาย นอกจากนี้เมื่อแจกจ่ายแบบบัญชีครัวเรือนไปแล้วเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดอำเภอ และพัฒนาการตำบล จะออกไปชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับวิธีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน

เมื่อชาวบ้านได้มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนไประยะหนึ่งแล้ว ทีมงานได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ และประมวลผล พบว่าข้อมูลรายจ่ายมีมากกว่ารายรับ จากนั้นจึงได้มีการประชุมร่วมกับชาวบ้านเพื่อหาแนวทางในการลดรายจ่าย โดยในลำดับแรกได้มีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นก่อน เช่น ค่าสุรา เป็นต้น

1.8 อำเภอชาติตระการ โดย นายโพธิมรรค ศีระวงษ์ นายอำเภอชาติตระการ

พื้นที่อำเภอบางระกำได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลชาติตระการ และตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการมีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา ชาวบ้านในอำเภอนี้ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อำเภอได้ดำเนินโครงการฯ ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ชาวบ้านในพื้นที่ให้ความสนใจกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน แต่ก็มีชาวบ้านบางคนที่ไม่ยอมรับและเกิดความสับสนเนื่องจากมีแบบบัญชีครัวเรือนของหลายหน่วยงาน

1.9 อำเภอวังทอง โดย นายกิตติพงษ์ ศิริสนานนท์ นายอำเภอวังทอง

พื้นที่อำเภอวังทองได้คัดเลือกตำบลเข้าร่วมโครงการ 2 ตำบล คือ ตำบลหนองพระ และตำบลวังนกแอ่น ได้มีการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน และมีการจัดเวทีการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านเดือนละ 1 ครั้ง ในแต่ละหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือนในระยะแรกปรากฏว่าแต่ละครัวเรือนมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ จึงได้หารือร่วมกันในการกำหนดแนวทางในการลดรายจ่ายส่งผลให้ตัวเลขรายจ่ายลดลงโดยมีรายรับมากกว่ารายจ่ายเพิ่มขึ้นคิดเป็น 2 % ทั้งนี้ รายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การทำการเกษตร

นอกจากนี้พื้นที่ตำบลหนองพลับได้กำหนดให้เข้าร่วมโครงการปิดทองหลังพระจำนวน 2 หมู่บ้าน คือหมู่ 3 และหมู่ 4 ซึ่งโครงการปิดทองหลังพระก็มีการดำเนินการในเรื่องของการจัดทำบัญชีครัวเรือนเช่นเดียวกัน ดังนั้น โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC กับโครงการปิดทองหลังพระจึงมีแนวทางไปในทิศทางเดียวกันจะแตกต่างกันตรงที่โครงการปิดทองหลังพระนอกจากจะใช้บัญชีครัวเรือนแล้ว ยังมีการวิเคราะห์ในมิติต่าง ๆ ที่เป็นภาพกว้าง เช่น มิติด้านน้ำ มิติด้านดิน เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ในพื้นที่ตำบลนี้มีความก้าวหน้ามาก และที่สำคัญได้รับความร่วมมือจากพัฒนาการอำเภอเป็นอย่างดี

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

จากการรับฟังการรายงานของอำเภอทั้ง 9 อำเภอ มีความเห็นว่า แต่ละอำเภอมีความก้าวหน้าของโครงการฯ แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือนายอำเภอเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากนายอำเภอเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ดังนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยเริ่ม

ดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC นายอำเภอในฐานะที่เป็นตัวแทนของกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโครงการฯ ทั้งในเรื่องของการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน และการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายมุ่งไปสู่แผนชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังนี้

1. การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านจะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวเลขที่ สะท้อนเกี่ยวกับรายรับ - รายจ่าย ของชาวบ้าน ดังนั้น หากชาวบ้านมีความเข้าใจก็จะสามารถนำผลจากตัวเลขนั้นไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือนของตนเองได้
2. การจัดทำบัญชีครัวเรือนของชาวบ้าน ควรให้กระทำด้วยความสมัครใจมากกว่าเป็นการสั่งการจากอำเภอ โดยอำเภอควรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการให้การสนับสนุนติดตาม และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่
3. กรณีที่แต่ละอำเภอมียพื้นที่ที่เป็นตัวอย่างจนทำให้มีการศึกษาดูงานจากบุคคล/หน่วยงานภายนอก ดังนั้น อำเภอควรต้องมีการถอดบทเรียนจากความสำเร็จของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งนับว่าเป็น best practice ให้กับพื้นที่อื่น และหาวิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จไปยังหมู่บ้านข้างเคียง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จนประสบผลสำเร็จเช่นกัน
4. ในการดำเนินโครงการฯ ต้องพึงตระหนักไว้เสมอว่า แบบบัญชีครัวเรือนเป็นเพียงเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก เพราะฉะนั้นหากชาวบ้านเข้าใจก็จะสามารถบริหารจัดการในการกรอกข้อมูลได้ โดยอาจไม่ต้องใช้แบบบัญชีครัวเรือนของโครงการฯ
5. คณะทำงานระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ควรได้มีการหารือร่วมกันเป็นประจำ เพื่อรับทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค เพื่อจะได้กำหนดแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการฯ ร่วมกันในพื้นที่ต่อไป
6. นายอำเภอควรมีบทบาทในส่วนของการเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์ของอำเภอ นอกเหนือจากการเป็นผู้ปฏิบัติของจังหวัด
7. นายอำเภอควรเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลจากตัวเลขที่ได้จากบัญชีครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งจากการติดตามพบว่า การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลตัวเลขยังมีค่อนข้างน้อย การดำเนินงานจึงเป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามข้อสั่งการ และยึดรูปแบบตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ภาพการประชุมร่วมกับนายอำเภอ

๑. การติดตามในพื้นที่

ติดตามงาน ณ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี 2555 หมู่ 4 บ้านคลองคู ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก หมู่บ้านแห่งนี้ประสบความสำเร็จจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน และใช้ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนมาวิเคราะห์รายรับ รายจ่ายของชุมชน จากนั้นจึงมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ภายในชุมชน ส่งผลให้สามารถลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนตนเองและชุมชนได้ ทั้งนี้ หมู่บ้านแห่งนี้มีการศึกษาดูงานจากบุคคล/หน่วยงานภายนอกจำนวนมาก และได้มีบทความของหมู่บ้านแห่งนี้ลงในนิตยสาร TIMES ซึ่งเป็นนิตยสารระดับโลกด้วย การบริหารจัดการของบ้านคลองคูสามารถนำไปเป็นแบบอย่างและถ่ายทอดให้กับหมู่บ้านข้างเคียงได้

กำหนดการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

ของ นายจาตุร อภิชาติบุตร

วันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม 2555 ณ จังหวัดสมุทรสาคร

✖✖✖✖✖✖✖✖

วันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม 2555

เวลา 09.00 น. -

พบปลัดจังหวัด (นายสมบุรณ์ บุญแสงทิพย์) 0892548732
ประชุมร่วมกับทีมงานของจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการบำบัดทุกข์
บำรุงสุขแบบ ABC เพื่อรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนิน
โครงการ และรับฟังปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อสังเกต
ข้อเสนอแนะ

- เข้าพบนายอำเภอเมือง (นายจิตตวีร์ ภูมิวิมลสาร)

0818675004 ณ ที่ว่าการอำเภอเมือง เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC รวมทั้ง
รับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

-

พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้แทนชาวบ้านที่กรอก
บัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรับทราบการ
ดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรค

เวลา 14.00 น. -

เข้าพบนายอำเภอกระทุ่มแบน (นายนิวัฒน์ รุ่งสาคร)

0818675013 ณ ที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน เพื่อสัมภาษณ์
เกี่ยวกับการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
รวมทั้งรับทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

-

พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้แทนชาวบ้านที่กรอก
บัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรับทราบการ
ดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรค

(ระยะทางจาก อ.เมืองสมุทรสาคร – อ.กระทุ่มแบน 15.6

กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 26 นาที)

✖✖✖✖✖✖✖✖

กำหนดการติดตามและสนับสนุนโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ของ นายจตุร อภิชาติบุตร ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ระหว่างวันที่ 30 - 31 กรกฎาคม 2555 ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

วันจันทร์ที่ 30 กรกฎาคม 2555

- เวลา 08.00 น. - เดินทางจากจังหวัดนครพนมไปจังหวัดมุกดาหาร
- เวลา 10.00 น. - ประชุมร่วมกับทีมงานของจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการฯ
ณ ห้องประชุม 203 ศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร
- เวลา 12.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน ณ สวนอาหารนันทพ
- เวลา 14.00 น. - เข้าพบนายอำเภอเมืองฯ (นายจิรพงษ์ แก้วมณี
0819753857) เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินโครงการบำบัด
ทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่อำเภอเมืองฯ
- พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้แทนชาวบ้านที่กรอก
บัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรับทราบผล
การดำเนินงาน (ตำบลที่คัดเลือกคือ ต.ดงมอน มีหมู่บ้าน 10
หมู่บ้าน 640 ครัวเรือน)
- เวลา 17.00 น. - เข้าที่พัก ณ โรงแรมริเวอร์ซิตี

วันอังคารที่ 31 กรกฎาคม 2555

- เวลา 08.00 น. - ออกเดินทางจากที่พักไปอำเภอหนองสูง
(ระยะทาง 44.3 กิโลเมตร)
- เวลา 09.30 น. - เข้าพบนายอำเภอหนองสูง (นายเอกราช มณีกรรณ
0818673847) เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่อำเภอหนองสูง
- พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้แทนชาวบ้านที่กรอก
บัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรับทราบผล
การดำเนินงาน (ตำบลที่คัดเลือกคือ ต.หนองสูงใต้ มีหมู่บ้าน 8
หมู่บ้าน 560 ครัวเรือน)
- เวลา 12.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน (อ.หนองสูง)

- เวลา 13.00 น. - เดินทางจากอำเภอหนองสูงไปอำเภอดงหลวง
(ระยะทาง 50.6 กิโลเมตร)
- เวลา 14.00 น. - เข้าพบนายอำเภอดงหลวง (นายสันติย์ เกริกสกุล)
เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข
แบบ ABC ในพื้นที่อำเภอดงหลวง
- พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้แทนชาวบ้านที่กรอก
บัญชีครัวเรือน ณ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรับทราบผล
การดำเนินงาน (ตำบลที่คัดเลือกคือ ต.กกตุ่ม มีหมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน
1,520 ครัวเรือน)
- เวลา 16.30 น. - เดินทางไปจังหวัดนครพนม (ระยะทาง 80.5 กิโลเมตร)
- เวลา 19.30 น. - ออกเดินทางจากจังหวัดนครพนมไปกรุงเทพฯ

กำหนดการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ของ นายจาคูร อภิชาติบุตร
วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖

วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2555

เวลา 10.00 น.

อำเภอบางบาล

- พบกำนันตำบลพื้นที่เป้าหมาย ณ ที่ทำการกำนัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ
- กำนันพาไปพบชาวบ้านในพื้นที่ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน (พบชาวบ้าน ณ ที่อยู่อาศัย) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

เวลา 14.00 น.

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

- พบกำนันตำบลพื้นที่เป้าหมาย ณ ที่ทำการกำนัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ
- กำนันพาไปพบชาวบ้านในพื้นที่ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน (พบชาวบ้าน ณ ที่อยู่อาศัย) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖

หมายเหตุ รูปแบบการติดตามเป็นการพบปะเพื่อหารือและพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง จึงไม่ต้องมีการจัดประชุม และขอความกรุณากำหนดหมายกำนันตำบลในพื้นที่เป้าหมาย และขอหมายเลขโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงาน

คณะเดินทาง

1. นายจาคูร อภิชาติบุตร

อดีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

2. นางสาวจริยา แสงราม

ผู้ประสานงาน 08 9444 1952

กำหนดติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ของนายจาตุร อภิชาติบุตร
วันอังคารที่ 13 พฤศจิกายน 2555 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันอังคารที่ 13 พฤศจิกายน 2555

เวลา 09.00 น.

- ติดตามการดำเนินโครงการในพื้นที่ ณ อบต.ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา
(จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการกรอกบัญชีครัวเรือน และมีความก้าวหน้าจากการกรอกบัญชีครัวเรือนตั้งแต่ชั้นประมวลผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อาทิ นายอำเภอ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น (ผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลรับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค
- พบชาวบ้านในพื้นที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและนำข้อมูลจากการกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือนของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

เวลา 14.00 น. -

- ติดตามการดำเนินโครงการในพื้นที่ ณ อบต.กะปาง อำเภอทุ่งสง (จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการกรอกบัญชีครัวเรือน และมีความก้าวหน้าจากการกรอกบัญชีครัวเรือนตั้งแต่ ชั้นประมวลผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อาทิ นายอำเภอ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน

ชาวบ้าน ตัวแทนชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
(ผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค

- พบชาวบ้านในพื้นที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและนำ
ข้อมูลจากกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือน
ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

เวลา 19.15 น. -

เดินทางกลับกรุงเทพฯ สายการบินนกแอร์ เที่ยวบินที่
DD 7815 (ถึง 20.25 น.)

คณะเดินทาง

1. นายจาดูร อภิชาติบุตร

อดีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

2. นางสาวจริยา แสงราม

ผู้ประสานงาน 08 9444 1952

กำหนดการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

ของ นายจาตุร อภิชาติบุตร

วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555 ณ จังหวัดขอนแก่น

✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖

วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2555

เวลา 09.00 น.

- ติดตามการดำเนินโครงการในพื้นที่ อ.หนองเรือ
(นอก. : นายประทีป ศิลปเทศ)
(จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการ
กรอกบัญชีครัวเรือน และมีความก้าวหน้าจากการ
กรอกบัญชีครัวเรือนตั้งแต่ขั้นประมวลผล และการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อาทิ
นายอำเภอ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน
กรมการพัฒนาชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน
ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
(ผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค
พบชาวบ้านในพื้นที่ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและ
นำข้อมูลจากกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือน
ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

-

1.

เวลา 14.00 น.

- ติดตามการดำเนินโครงการในพื้นที่ อ.บ้านฝาง
(นอก.: นายธรรมบุญ แก้วคำ)
(จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการ
กรอกบัญชีครัวเรือน และมีความก้าวหน้าจากการ
กรอกบัญชีครัวเรือนตั้งแต่ขั้นประมวลผล และการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นถึง
ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อาทิ
นายอำเภอ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน
กรมการพัฒนาชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน
ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

(ผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยน
ข้อมูล รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค
พบชาวบ้านในพื้นที่ที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและ
นำข้อมูลจากกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือน
ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

2.

คณะเดินทาง

1. นายจาตุร อภิชาติบุตร
2. นางสาวจริยา แสงราม

อดีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ผู้ประสานงาน 08 9444 1952

กำหนดการติดตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
ของ นายจาดูร อภิชาติบุตร
ระหว่างวันที่ 16 - 18 ธันวาคม 2555 ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันอาทิตย์ที่ 16 ธันวาคม 2555

- เวลา 07.20 น.
- ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่ โดยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG 102 เวลา 08.00 – 09.20 น.
 - ออกเดินทางจากเชียงใหม่ไปแม่ฮ่องสอน โดยสายการบินนกแอร์ เที่ยวบินที่ DD8202 เวลา 11.05-11.40 น.
 - พักค้างคืนที่ จ.แม่ฮ่องสอน (โรงแรมอิมพีเรียลธารา)

วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2555

- เวลา 09.30 น.

 - พบผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อหารือข้อราชการ
ณ ห้องปฏิบัติงาน ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เวลา 10.00 น.

 - ประชุมติดตามงานโครงการร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทน
คณะกรรมการโครงการ และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อรับฟังสรุปผล
การดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ
ณ ห้องประชุมประติษฐ์ทองคำ ชั้น 2 ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือ ผู้แทนกล่าวต้อนรับ
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จังหวัดอุประสงค์
การติดตามโครงการ
 - เลขาธิการคณะกรรมการ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด) บรรยายสรุป
ภาพรวมการดำเนินงานของจังหวัด (โดย power point)
 - คณะทำงานรายงานปัญหา อุปสรรค (ถ้ามี)
 - ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ให้ข้อสังเกต/
ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ

เวลา 12.00 น.

 - รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.30 น.

 - ติดตามโครงการในพื้นที่ ตำบลผาป่อง อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ นายอำเภอเมือง แม่ฮ่องสอนหรือผู้แทน นายก อบต.ผาบ่อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ (ไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและ รับฟังความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค ณ ห้องประชุม อบต.ผาบ่อง
- เยี่ยมครัวเรือนที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและนำข้อมูลจากการกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือนของตน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
- พักค้างคืนที่ จ.แม่ฮ่องสอน (โรงแรมอิมพีเรียลธารา)

วันอังคารที่ 18 ธันวาคม 2555

- เวลา 09.30 น.
- ติดตามโครงการในพื้นที่ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จังหวัด แม่ฮ่องสอน
 - ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ นายอำเภอขุนยวม หรือผู้แทน นายก อบต.แม่เงา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชาวบ้านที่ เข้าร่วมโครงการ (ไม่เกิน 20 คน) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟัง ความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค ณ ห้องประชุม อบต. แม่เงา
 - เยี่ยมครัวเรือนที่กรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนและนำข้อมูลจากการกรอกบัญชีครัวเรือนไปปรับใช้ในครัวเรือนของตน เพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูล
- เวลา 12.00 น.
- รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 14.40 น.
- ออกเดินทางจากสนามบินแม่ฮ่องสอนไปสนามบินจังหวัดเชียงใหม่ สายการบินนกแอร์ เที่ยวบินที่ DD 8207 เวลา 14.10-14.45 น.
 - ออกเดินทางจากสนามบินเชียงใหม่ไปสุวรรณภูมิ สายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG 115 เวลา 17.30-18.50 น.
-

กำหนดการประชุมนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
ของ นายจาตุร อภิชาติบุตร
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC
วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

- เวลา 09.30 น. - ประชุมร่วมกับนายอำเภอทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเกี่ยวกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในประเด็นดังนี้
๑. อำเภอรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ ในพื้นที่
 ๒. นายอำเภอนำเสนอบทบาทของตนเองในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในพื้นที่
 ๓. ความคิดเห็นของนายอำเภอเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภายหลังจากที่มีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน
(ตามช่วงระยะเวลา 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน)
 ๔. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการฯ
 ๕. แผนการดำเนินงานของอำเภอในระยะต่อไปเมื่อมีการประมวลผลข้อมูล และมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เวลา 12.00 น. - ปิดการประชุม
- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 16.55 น. - ออกเดินทางจากสนามบินพิษณุโลกถึงสนามบินดอนเมือง สายการบินนกแอร์ เที่ยวบินที่ DD 8415
เวลา 16.55 – 18.05 น.

คณะเดินทาง

1. นายจาตุร อภิชาติบุตร	อธิตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC
2. นางสาวจริยา แสงราม	ผู้ประสานงาน 08 9444 1952

ภาคผนวก ง.

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (ทีมงานระดับจังหวัด)
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ข้อมูลที่ได้จะนำมารวบรวม และวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของผู้ที่ความร่วมมือของทุกภาคส่วน และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ผลดังกล่าวตามแบบสอบถามจะได้มีการนำเสนอต่อส่วนกลาง เพื่อเป็นข้อมูลในการที่จะช่วยหนุนเสริมให้การดำเนินโครงการฯ ของแต่ละจังหวัดในระยะต่อไปดำเนินไปได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

จังหวัด.....

ชื่อผู้ประสานงาน.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....มือถือ.....

E-mail address.....

1. ความก้าวหน้าในการการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ของแต่ละหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินโครงการจนถึงปัจจุบัน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย/สำนักงานจังหวัด)

.....
.....
.....

กรมการพัฒนาชุมชน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด).....

.....
.....
.....

กรมการปกครอง (ที่ทำการปกครองจังหวัด).....

.....
.....
.....

- 2 -

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด).....

.....

.....

.....

2. ทีมงานระดับจังหวัดได้วางแผนในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. บทบาทของภาคประชาชนในการเข้ามาร่วมกับทีมงานระดับจังหวัดมีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของจังหวัดในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. การสื่อสารกับทุกภาคส่วน การเชื่อมโยงการทำงาน และการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับพื้นที่ ทั้งในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน มีวิธีการอย่างไร (เช่น การประชุมร่วมกัน การรายงาน การตั้ง กองเลขานุการร่วม เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

- 3 -

5. ทีมงานระดับจังหวัดได้กำหนดให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรือไม่ ถ้ามีกำหนดวิธีการไว้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. อยากทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

.....

.....

.....

.....

๑๑๑๑๑๑๑๑

ขอขอบคุณในความร่วมมือนำตอบแบบสอบถาม
จาตุร อภิชาติบุตร
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

แบบสอบถาม (นายอำเภอ)
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

๔๔๔๔๔๔๔๔

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ข้อมูลที่ได้จะนำมารวบรวม และวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของผู้ที่ความร่วมมือของทุกภาคส่วน และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ผลดังกล่าวตามแบบสอบถามจะได้มีการนำเสนอต่อส่วนกลาง เพื่อเป็นข้อมูลในการที่จะช่วยหนุนเสริมให้การดำเนินโครงการฯ ของแต่ละจังหวัดในระยะต่อไปดำเนินไปได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชื่อ - สกุล.....ตำแหน่ง.....นายอำเภอ.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....มือถือ.....

E-mail address.....

1. วิธีการในการพิจารณาคัดเลือกตำบลเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการมีการคัดเลือกอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. ก่อนที่จะมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC ชาวบ้านในตำบลเป้าหมายได้มีการจัดเก็บข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน หรือมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อพูดคุยกันเกี่ยวกับการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในชุมชนหรือไม่ ถ้ามีชาวบ้านได้คิดร่วมกันที่จะดำเนินการในเรื่องของการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในชุมชนอย่างไร

.....
.....
.....
.....

- 2 -

3. หากชาวบ้านได้มีการเก็บข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนอยู่แล้ว ท่านคิดว่าโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC จะเข้ามาช่วยหนุนเสริมในเรื่องความเป็นอยู่ของชาวบ้านได้อย่างไร หรือหากชาวบ้าน ยังไม่ได้มีการดำเนินการในการกรอกข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน ท่านได้กำหนดวิธีการที่จะให้ชาวบ้าน มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การทำงานร่วมกันกับหลายภาคส่วนในพื้นที่ อำเภอมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ในพื้นที่ เพื่อให้เข้ามามีส่วนสนับสนุนโครงการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. การชี้แจงโครงการเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหัวหน้าส่วนระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้าน ฯลฯ มีการดำเนินการหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ความร่วมมือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

- 3 -

5. บทบาทหน้าที่ของวิทยากรครู ก. และวิทยากรครู ข. ในการทำความเข้าใจ และแนะนำชาวบ้าน
ตำบลเป้าหมายในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นอย่างไร มีส่วนเข้ามาช่วยสนับสนุน
การดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. กลไกในการสื่อสารกับระดับพื้นที่ และการติดตามผลการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนทั้งจากระดับ
ตำบล หมู่บ้าน มีการกำหนดไว้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

9. การทำแผนชุมชนของชาวบ้านก่อนที่จะมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC มีการดำเนินการ
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

- 4 -

10. ในฐานะที่นายอำเภอเป็นที่ปรึกษาโครงการท่านมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือเห็นว่าโครงการนี้มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร และมีข้อควรปรับปรุงในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

๑๑๑๑๑๑๑๑

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
จาก ร. อภิชาติบุตร
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

แบบสอบถาม (กำนันตำบลพื้นที่เป้าหมาย)
โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ข้อมูลที่ได้จะนำมารวบรวม และวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของผู้ที่ความร่วมมือของทุกภาคส่วน และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ผลดังกล่าวตามแบบสอบถามจะได้มีการนำเสนอต่อส่วนกลาง เพื่อเป็นข้อมูลในการที่จะช่วยหนุนเสริมให้การดำเนินโครงการฯ ของแต่ละจังหวัดในระยะต่อไปดำเนินไปได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชื่อ - สกุล.....ตำแหน่ง.....กำนัน

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ.....

1. จำนวนหมู่บ้าน และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC และจังหวัดกำหนดเป้าหมายไว้จำนวนร้อยละเท่าไรของครัวเรือนที่จะนำข้อมูลมาประมวลผล

.....

.....

.....

.....

2. ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยจัดบัญชีครัวเรือนนั้นเป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจเอง หรือเป็นการสั่งการ

.....

.....

.....

.....

- 2 -

3. ในตำบลมีการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนอยู่แล้วหรือไม่ ถ้ามีใช้แบบบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานใด และเมื่อมีโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ยังคงใช้แบบบัญชีครัวเรือนเดิม หรือมีการเปลี่ยนมาใช้ บัญชีครัวเรือนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการแจกให้กับชาวบ้าน

.....

.....

.....

.....

4. ความเข้าใจของชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมายเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือน เป็นอย่างไร เช่น มีความเข้าใจเป็นอย่างดีเพราะเคยกรอกข้อมูลดังกล่าวอยู่แล้ว หรือยังไม่เข้าใจ เพราะไม่เคยทำมาก่อน เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

5. ระยะเวลาในการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนเพื่อนำข้อมูลส่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ ได้มีการกำหนดระยะไว้ตั้งแต่ช่วงเวลาใดถึงช่วงเวลาใด

.....

.....

.....

.....

- 3 -

6. การกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นการกรอกด้วยตนเอง หรือคนในครอบครัวกรอก หรือ มีอาสาสมัครเป็นผู้กรอกให้ และมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับการกรอกข้อมูลบัญชีครัวเรือนหรือไม่ และหน่วยงาน หรือบุคคลใดเป็นผู้ชี้แจง

.....

.....

.....

.....

7. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วม หรือสนับสนุนโครงการฯ

.....

.....

.....

.....

8. บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นอย่างไรในการเข้ามามีส่วนร่วม หรือสนับสนุนโครงการฯ

.....

.....

.....

.....

9. การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคประการใดหรือไม่

.....

.....

.....

.....

- 4 -

10. ผู้นำของแต่ละหมู่บ้านในตำบลได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการในการกรอกบัญชีครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

11. การประสานงานภายในระดับตำบล หมู่บ้าน มีบุคคลหรือหน่วยงานใดเป็นแกนหลักในการประสานงาน

.....

.....

.....

.....

12. อยากทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC

.....

.....

.....

.....

๑๑๑๑๑๑๑๑

ขอขอบคุณในความร่วมมือนำตอบแบบสอบถาม
จาตุร อภิชาติบุตร
ที่ปรึกษาโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC